

T.C.
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

CUMHURİYET DÖNEMİ MİMARİSİ VE KENT KİMLİĞİNE
KATKISI: BURDUR KENT MERKEZİ ÖRNEĞİ

Çisem KALKAN

Danışman
Doç. Dr. Seda ŞİMŞEK

YÜKSEK LİSANS TEZİ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
ISPARTA-2024

© 2024 [Çisem KALKAN]

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
İÇİNDEKİLER	i
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR.....	vii
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	viii
ÇİZELGELER DİZİNİ	xi
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	xii
1. GİRİŞ	1
1.1. Çalışmanın Amacı	1
1.2. Çalışmanın Kapsamı.....	2
1.1. Çalışmanın Yöntemi.....	4
2. KAYNAK ÖZETLERİ	5
3. KENT, KİMLİK VE KENTSEL KİMLİK KAVRAMLARI.....	6
3.1. Kent, Kimlik ve Kentsel Kimlik Kavramları	6
3.2. Anadolu Kentlerinde Mimari Gelişimin Kent Kimliğine Etkisi	7
4. BURDUR KENTİNE İLİŞKİN GENEL BİLGİLER	9
4.1. Genel Konum ve Coğrafi Özellikler	9
4.1.1. İklim ve bitki örtüsü.....	11
4.1.2. Topografik özellikler	11
4.2. Nüfus Gelişimi ve Demografik Yapısı	12
4.3. Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Özellikleri	14
4.4. Tarihsel Süreci.....	15
4.5. Fiziksel Gelişimi.....	17
5. BURDUR KENTİNDE YAŞANAN KENT DİNAMİKLERİ VE YERLEŞİME ETKİSİ.....	27
5.1. Cumhuriyet Öncesi Dönemde Yaşanan Kent Dinamikleri	27
5.2. Cumhuriyet Sonrası Dönemde Yaşanan Kent Dinamikleri	29
5.3. Burdur Kenti'ndeki Cumhuriyet Dönemi Sivil Mimari Örnekleri	40
5.3.1. Çöllü Apartmanı	41
5.3.2. Özboyacı Apartmanı.....	45
5.3.3. Rastgele Apartmanı	47
5.3.4. Berberoğlu Apartmanı	49
5.3.5. Solmaz Apartmanı	50
5.3.6. Gür Apartmanı	52
5.3.7. Kayışlı Apartmanı.....	55
5.3.8. Erdeveci Apartmanı	56
5.3.9. Semiz Apartmanı	58
5.3.10. Yalçındağ Apartmanı.....	59
5.3.11. Benli Apartmanı.....	60
5.3.12. Boyacıoğlu Apartmanı.....	61
5.3.13. Kanık Apartmanı	63
5.3.14. Esdirici Apartmanı.....	64
5.3.15. Serdaroğlu Apartmanı.....	66
5.3.16. Özmumcu Apartmanı.....	67
5.3.17. Uluçınar Apartmanı	68
5.3.18. Ayas Apartmanı	70
5.3.19. Ayan Apartmanı.....	72

5.3.20. Açan Apartmanı.....	73
5.3.21. Halk Bankası binası	75
5.4. Burdur Kenti'ndeki Cumhuriyet Dönemi Eēitim Yapıları	77
5.4.1. Akşam Sanat Okulu	77
5.4.2. Gazi ilkokulu	79
5.5. Burdur Kenti'ndeki Cumhuriyet Dönemi Kamu Yapıları	83
5.5.1. Valilik binası.....	83
5.5.2. Eski Belediye Sarayı.....	86
5.5.3. İl �zel İdare Lojmanı.....	89
5.5.4. Gar binası.....	92
5.6. Burdur Kenti'ndeki Cumhuriyet Dönemi Ticaret Yapıları.....	96
5.6.1. İpek palas Oteli	95
5.6.2. Anadolu Oteli.....	98
5.6.3. Vakıf İş Hanı.....	99
5.7. Meydan ve çevresi	101
5.8. Çalışma �rnekleme Alanından Elde Edilen Bulgular	104
5.8.1. Yapım Malzemeleri ve Teknikleri.....	111
5.8.2. Cephe Kurguları.....	114
6. TARTIşMA VE SONUÇ	131
KAYNAKLAR	146
EKLER.....	152
EK A. Yapı Tanıtım Fişleri	152
�ZGE�Mİş	182

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

CUMHURİYET DÖNEMİ MİMARİSİ VE KENT KİMLİĞİNE KATKISI: BURDUR KENT MERKEZİ ÖRNEĞİ

Çisem KALKAN

Süleyman Demirel Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Mimarlık Anabilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. Seda ŞİMŞEK

İnsanoğlu varoluşundan bugüne barınma ihtiyacını mağaraları kullanarak, çadırlar kurarak ve konutlar inşa ederek gidermiştir. Sürekli değişim halinde olan bu süreç her dönemin farklı özelliklerine göre şekillenmiştir. Anadolu'nun en eski yerleşimlerinden biri olan Burdur Kenti de tarihsel süreci boyunca sürekli değişim içinde olmuştur. Özellikle Cumhuriyet'in ilanından sonra kimlik arayışına giren tüm Anadolu kentleri gibi Burdur'da da kentsel kimliği şekillendiren önemli imar gelişimleri meydana gelmiştir. Bu gelişim süreci ile kentin karakterindeki değişim ve Cumhuriyet Dönemi'nin kentleşme ilkeleriyle biçimlenen önemli eserlerin verilmesi, mimari kimliği şekillenmiştir.

Bu tez çalışmasının esas amacı, Cumhuriyet Dönemi içinde Burdur'da yaşanan kent dinamiklerinin incelenmesi ve kent merkezini oluşturan ana akslar üzerindeki dönemsel yapıların cephe karakterlerinin tespit edilmesidir. Böylece, dönem yapılarının kentsel kimlik üzerindeki yerinin öneminin anlaşılması hedeflenmektedir.

Bu bağlamda, kent merkezinde yer alan meydan ve meydana bağlı olan ana akslar etrafındaki mimari yapılar sivil, eğitim, kamu ve ticaret yapıları olmak üzere dört grupta incelenmiştir. Bu akslardan biri, ülkenin ulaşım ağı politikası doğrultusunda kente demiryolunun gelmesiyle inşa edilen gar binasını, meydan ile bağlayan İstasyon aksıdır. Bir diğer önemli aks ise eski ticari aksın doğal afetler nedeniyle yok olmasıyla ihtiyaç duyularak tasarlanan Gazi Caddesi ve Atatürk Caddesi'dir. Bu alanlar, Cumhuriyet Dönemi'nden günümüze ulaşan eserlerin yoğun olarak toplandığı bölge olması niteliğiyle de çalışma alanı olarak belirlenmiştir.

Çalışma kapsamında alan çalışması, literatür taraması ve cephe analiz çizimleri yöntem olarak kullanılmıştır. Öncelikle konuya uygun yapılar tespit edilmiştir. Sonra seçilen bu yapıların cephe özellikleri analiz edilmiştir. Gerçekleştirilen analiz çalışması ile her yapının farklı ve ortak tipolojik özellikleri belirlenmiştir. Çalışma sonunda, Cumhuriyet Dönemi'nde inşa edilen mimari örneklerin kentsel kimlik anlamında değerlendirmesi yapılmıştır.

Cumhuriyet Dönemi mimarlık mirasını ortaya koymak ve belgeleyip geleceğe aktarmak kent belleği adına oldukça önemlidir. Çalışmada belirlenen örneklem alanla ilgili ise daha önce hiçbir kapsamlı çalışma gerçekleştirilmemiştir. Bu nedenle

tez çalışması, Burdur'daki Cumhuriyet Dönemi içinde inşa edilen yapılarla ilgili herhangi bir çalışma bulunmaması ve bu dönemin mimarisinin kent kimliği açısından öneminin anlaşılması adına literatürde önemli bir yere sahip olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kimlik, kentsel kimlik, Cumhuriyet dönemi, Burdur.

2024, 182 sayfa

ABSTRACT

M.Sc. Thesis

REPUBLIC ARCHITECTURE AND ITS CONTRIBUTION TO URBAN IDENTITY: THE CASE OF BURDUR CITY CENTER

Çisem KALKAN

**Süleyman Demirel University
Graduate School of Natural and Applied Sciences
Department of Architecture**

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Seda ŞİMŞEK

Since its existence, mankind has met its need for shelter by using caves, setting up tents and building houses. This process, which is in constant change, has been shaped according to the different characteristics of each period. Burdur City, one of the oldest settlements in Anatolia, has been in constant change throughout its historical process. Especially after the proclamation of the Republic, important zoning developments have occurred in Burdur as well as in all Anatolian cities that have sought identity. With this development process, the change in the character of the city and the creation of important works shaped by the urbanization principles of the Republican Period shaped its architectural identity was shaped.

The main purpose of this thesis is to examine the urban dynamics experienced in Burdur during the Republican Period and to determine the facade characters of the periodical structures on the main axes that make up the city center. Thus, it is aimed to understand the importance of the place of period buildings on urban identity.

In this context, the architectural structures around the square and the main axes connected to the square in the city center were examined in four groups as civil, educational, public and commercial structures. One of these axes is the Station axis, which connects the station building, which was built with the arrival of the railway to the city in line with the country's transportation network policy, and the square. Another important axis is Gazi Street and Atatürk Street, which were designed as a result of the destruction of the old commercial axis due to natural disasters. These areas were determined as the study area as they are the regions where works from the Republican Period to the present day are densely collected.

Within the scope of the study, field study, literature review and facade analysis drawings were used as methods. First of all, structures suitable for the subject were determined. Then, the facade features of these selected buildings were analyzed. With the analysis study, different and common typological features of each structure were determined. At the end of the study, the architectural examples built in the Republican Period were evaluated in terms of urban identity.

Revealing and documenting the architectural heritage of the Republican Era and transferring it to the future is very important for urban memory. No comprehensive

study has been carried out before regarding the sample area determined in the study. For this reason, the thesis has an important place in the literature in terms of understanding the lack of any studies on the buildings built during the Republican Period in Burdur and the importance of the architecture of this period in terms of urban identity.

Keywords: Identity, urban identity, Republican era, Burdur.

2024, 182 pages

TEŞEKKÜR

Bu araştırma için beni yönlendiren, karşılaştığım zorlukları bilgi ve tecrübesi ile aşmamda yardımcı olan değerli Danışman Hocam Doç. Dr. Seda ŞİMŞEK'e teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmamda yararlanılan kaynaklara ulaşmamda kolaylık sağlayan Burdur Belediyesi çalışanlarına, kaynak temininde, alan çalışmalarında ve teknik konularda yardımcı olan Gül ÖZCAN DEMİR ve Hilmi SOYLU'ya, beni evlerine alan ve kişisel görüşmeler sonucunda önemli bilgiler elde ettiğim tüm alan ve konut kullanıcılarına teşekkür ederim.

Tüm eğitim hayatım boyunca ve bu tezimin her aşamasında maddi ve manevi yönden beni yalnız bırakmayan babam Rıza KALKAN ve annem Gülay KALKAN'a sonsuz sevgi ve saygılarımı sunarım.

Çisem KALKAN
ISPARTA, 2024

ŞEKİLLER DİZİNİ

	Sayfa
Şekil 1.1. Çalışma alanı.....	3
Şekil 4.1. Burdur Kenti'nin Türkiye'deki konumu	10
Şekil 4.2. Burdur Kenti'ne komşu olan illerin konumları.....	10
Şekil 4.3. Mevcut kent yerleşiminde Kurna Çayı ve Hamambendi bölgesi	18
Şekil 4.4. Müslüman ve Gayrimüslimlerin yerleştiği alanlar	19
Şekil 4.5. Avusturyalı uzmanlar tarafından hazırlanan imar planı.....	20
Şekil 4.6. İstasyon aksı ve meydan alanı.....	22
Şekil 4.7. 1942 yılında Burdur'da kullanılan su olukları.....	24
Şekil 4.8. Burdur kentsel sit alanı koruma amaçlı imar planı	25
Şekil 4.9. Burdur kentsel sit alanının konumu	26
Şekil 5.1. 1971 depremi sonrası kentin durumu.....	30
Şekil 5.2. İtalyan Evi (Köroğlu Kahvesi) ve çevresi, 1936 ve 1967.....	31
Şekil 5.3. İlk Burdur-Keçiborlu yolculuğu, 30 Nisan 1936	33
Şekil 5.4. 1936 yılında yapımına başlanılan Cumhuriyet Alanı	34
Şekil 5.5. Burdur Şeker Fabrikası	35
Şekil 5.6. Burdur Gülyağı Fabrikası	36
Şekil 5.8. Çöllü Apartmanı	42
Şekil 5.9. Çöllü Apartmanı Fransız balkon detayı	43
Şekil 5.10. Çöllü Apartmanı giriş kapısı detayı	44
Şekil 5.11. Çöllü Apartmanı çatısı	44
Şekil 5.12. Özboyacı Apartmanı	45
Şekil 5.13. Özboyacı Apartmanı detay fotoğrafı	46
Şekil 5.14. Rastgele Apartmanı kuzey ve batı cephe görselleri.....	47
Şekil 5.15. Rastgele Apartmanı balkon detayı	48
Şekil 5.16. Berberoğlu Apartmanı'nın yapım aşamasındaki görseli.....	49
Şekil 5.17. Berberoğlu Apartmanı doğu cephesi	50
Şekil 5.18. Solmaz Apartmanı güney cephesi.....	51
Şekil 5.19. Solmaz Apartmanı batı cephesi	52
Şekil 5.20. Gür Apartmanı güney cephesi	53
Şekil 5.21. Gür Apartmanı doğu ve kuzey cephe görselleri	54
Şekil 5.22. Kayışlı Apartmanı.....	55
Şekil 5.23. Erdeveci Apartmanı	57
Şekil 5.24. Erdeveci Apartmanı malzeme detayı	58
Şekil 5.25. Semiz Apartmanı	59
Şekil 5.26. Yalçındağ Apartmanı	60
Şekil 5.27. Benli Apartmanı.....	61
Şekil 5.28. Boyacıoğlu Apartmanı	62
Şekil 5.29. Kanık Apartmanı.....	64
Şekil 5.30. Esdirici Apartmanı güney ve doğu cephe görselleri	65
Şekil 5.31. Serdaroğlu Apartmanı	66
Şekil 5.32. Özmumcu Apartmanı.....	68
Şekil 5.33. Uluçınar Apartmanı	70
Şekil 5.34. Ayas Apartmanı	71
Şekil 5.35. Ayan Apartmanı.....	72
Şekil 5.36. Açıan Apartmanı	73
Şekil 5.37. Açıan Apartmanı balkon korkuluk detayı	74

Şekil 5.38. Halk Bankası binası güney cephesi.....	75
Şekil 5.39. Halk Bankası binası batı cephesi	76
Şekil 5.40. Akşam Sanat Okulu	78
Şekil 5.41. Yapının muhdes bağlantısı ve niteliksiz ek	78
Şekil 5.42. Akşam Sanat Okulu detay fotoğrafları	79
Şekil 5.43. Gazi İlkokulu ilk yılları.....	80
Şekil 5.44. Gazi İlkokulu	81
Şekil 5.45. Gazi İlkokulu ilk dönem eki	82
Şekil 5.46. Gazi İlkokulu ikinci dönem eki.....	82
Şekil 5.47. Valilik binası doğu cephesi fotoğrafları.....	83
Şekil 5.48. Valilik binası kuzey cephesi fotoğrafı	84
Şekil 5.49. Valilik binası batı cephesi fotoğrafları.....	85
Şekil 5.50. Valilik binası güney cephesi fotoğrafları.....	86
Şekil 5.51. Belediye Sarayı	87
Şekil 5.52. Belediye binası 2022 yılı	88
Şekil 5.53. Belediye binası kuzey cephesi	89
Şekil 5.54. İl Özel İdare lojman binası.....	90
Şekil 5.55. İl Özel İdare lojman binası kuzey cephesi	91
Şekil 5.56. İl Özel İdare lojman binası detay fotoğrafı	92
Şekil 5.57. Gar binasının kentteki konumlanışı	93
Şekil 5.58. Gar binası güney cephesi	94
Şekil 5.59. Gar binası kuzey cephesi	95
Şekil 5.60. İpek Palas Oteli eski fotoğrafı.....	96
Şekil 5.61. İpek Palas Oteli günümüzdeki görünüşü	97
Şekil 5.62. Anadolu Oteli.....	98
Şekil 5.63. Vakıf İş Hanı kuzey doğu cephesi	99
Şekil 5.64. Vakıf İş Hanı kuzey batı cephesi	100
Şekil 5.65. Vakıf İş Hanı ışıklandırma ve havalandırma boşlukları	101
Şekil 5.66. Cumhuriyet Meydanı 1936	102
Şekil 5.67. Cumhuriyet Meydanı 1963	103
Şekil 5.68. Cumhuriyet Meydanı 1973 sonrası	104
Şekil 5.69. Çalışma alanındaki yapılardan mevcut veya yıkılmış olanlar	106
Şekil 5.70. Çalışma alanındaki yapıların özgünlük grafiği	107
Şekil 5.71. Çalışma alanındaki yapıların işlevleri.....	109
Şekil 5.72. Gazi Caddesi genel görünüm	110
Şekil 5.73. Taş malzeme ile kaplı binalar	113
Şekil 5.74. Eski ve yeni Belediye binaları	113
Şekil 5.75. Geniş saçaklı çatılı yapı görselleri	113
Şekil 5.76. Balkonda özgünlüğünü kaybetmiş yapı görselleri	121
Şekil 5.77. Bir cephesi beton, bir cephesi demir korkuluklu balkonlar	121
Şekil 5.78. Fransız balkonlu yapılar	122
Şekil 5.79. Gizlenmiş balkon tasarımı yapı görselleri	122
Şekil 5.80. Gridal cephe görüntülü yapı görselleri	124
Şekil 5.81. Yatay ve düşey elemanların kullanıldığı yapı görselleri.....	124
Şekil 5.82. Yatay ve düşey elemanların girişte kullanıldığı binalar	125
Şekil 5.83. Cephede kat silmesi kullanılan yapı görselleri	125
Şekil 5.84. Cephede söve kullanılan yapı görselleri	126
Şekil 5.85. Kare formlu pencere yapı görselleri	127
Şekil 5.86. Dikdörtgen formlu pencere yapı görselleri.....	127

Şekil 5.87. Cephe boyu devam eden pencereler	128
Şekil 5.88. Pasaj girişleri.....	129
Şekil 5.89. Yapı girişleri	129
Şekil 5.90. Kolonadlı giriş	130
Şekil 5.91. Bina girişinde düşey beton elemanlar	130
Şekil A.1. Yapı Tanıtım Fişi-1	152
Şekil A.2. Yapı Tanıtım Fişi-2	153
Şekil A.3. Yapı Tanıtım Fişi-3	154
Şekil A.4. Yapı Tanıtım Fişi-4	155
Şekil A.5. Yapı Tanıtım Fişi-5	156
Şekil A.6. Yapı Tanıtım Fişi-6	157
Şekil A.7. Yapı Tanıtım Fişi-7	158
Şekil A.8. Yapı Tanıtım Fişi-8	159
Şekil A.9. Yapı Tanıtım Fişi-9	160
Şekil A.10. Yapı Tanıtım Fişi-10	161
Şekil A.11. Yapı Tanıtım Fişi-11	162
Şekil A.12. Yapı Tanıtım Fişi-12	163
Şekil A.13. Yapı Tanıtım Fişi-13	164
Şekil A.14. Yapı Tanıtım Fişi-14	165
Şekil A.15. Yapı Tanıtım Fişi-15	166
Şekil A.16. Yapı Tanıtım Fişi-16	167
Şekil A.17. Yapı Tanıtım Fişi-17	168
Şekil A.18. Yapı Tanıtım Fişi-18	169
Şekil A.19. Yapı Tanıtım Fişi-19	170
Şekil A.20. Yapı Tanıtım Fişi-20	171
Şekil A.21. Yapı Tanıtım Fişi-21	172
Şekil A.22. Yapı Tanıtım Fişi-22	173
Şekil A.23. Yapı Tanıtım Fişi-23	174
Şekil A.24. Yapı Tanıtım Fişi-24	175
Şekil A.25. Yapı Tanıtım Fişi-25	176
Şekil A.26. Yapı Tanıtım Fişi-26	177
Şekil A.27. Yapı Tanıtım Fişi-27	178
Şekil A.28. Yapı Tanıtım Fişi-28	179
Şekil A.29. Yapı Tanıtım Fişi-29	180
Şekil A.30. Yapı Tanıtım Fişi-30	181

ÇİZELGELER DİZİNİ

	Sayfa
Çizelge 4.1. Burdur Kenti’nde nüfus artış hızı	13
Çizelge 5.1. İşlevlerine göre yapılar	41
Çizelge 5.2. Çalışma alanındaki yapıların işlevlerine göre gruplandırılması	108
Çizelge 5.3. Yapım yıllarına göre bina sayıları ve kat yükseklikleri	110
Çizelge 5.4. Çalışma alanındaki yapıların dış cephe kaplamaları.....	111
Çizelge 5.5. Cephe kurguları.....	115
Çizelge 5.6. Bina cephelerinde kullanılan mimari öğeler	116
Çizelge 5.7. Mimari öge detayları.....	117
Çizelge 5.8. Bina balkonlarının özgün korkulukları	118
Çizelge 5.9. Bina balkonlarının korkuluk çeşitleri.....	119
Çizelge 5.10. Demir ferforje korkuluk çeşitlerine örnekler	120
Çizelge 5.11. Kapalı çıkma yapılan bina tablosu	123
Çizelge 6.1. Beton elemanların farklı kullanımları.....	134
Çizelge 6.2. Dönem yapılarının genel özellikleri ve cephe müdahaleleri.....	137

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

APT.	Apartman
EBK	Et Balık Kurumu
m	Metre
MÖ	Milattan önce
km	Kilometre
km ²	Kilometrekare
KTVKK	Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu
SEK	Süt Endüstrisi
TDK	Türk Dil Kurumu
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
%	Yüzde
°	Derece
'	Dakika

1. GİRİŞ

İnsanlar tarihsel süreç boyunca yaşadıkları dönemin şartlarına göre farklı yapılar inşa etmiştir. Bu yapılar inşa edildikleri dönemin sosyo-kültürel ve ekonomik koşullarını yansıtmaktadır. Anadolu kentlerinin kurulduğu yıllardan itibaren yaşadığı savaşlar, göçler, doğal afetler gibi birçok etken kentlerin mimari karakterini etkilemiştir. Özellikle Cumhuriyet'in ilan edilmesiyle yeni Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kurulması bütün Anadolu kentlerinin yönetsel, sosyo-ekonomik ve toplumsal özellikleri gibi mimari niteliğini de önemli ölçüde değiştirmiştir. Cumhuriyet'in ilanı ile ortaya çıkan modernleşme olgusu, yeni kuralları ve yöntemleri zorunlu kılmıştır. Sahip olunan bu yeni özellikler tarihsel süreçteki her dönem gibi Cumhuriyet Dönemi'nde de yapıların kimliksel özelliklerinin incelenmesini önemli hale getirmiştir. Anadolu'nun küçük bir kenti olan Burdur'da da kent kimliğinde önemli yer teşkil eden birçok Cumhuriyet Dönemi yapısı yer almaktadır. Dönemsel karaktere sahip bu yapıların kimlik ve kentsel kimlik açısından değerlendirilmesi önemlidir.

1.1. Çalışmanın Amacı

Kimlik, doğal veya insan kaynaklı olarak oluşturulmuş ve aidiyet duygusunu yansıtan tüm farklılıkları içeren bir kavramdır. Kentsel kimlik ise sabitlik yerine geçmişten günümüze yaşanan olaylarla değişebilen bir süreç olarak algılanmaktadır. Ekonomik ve teknolojik gelişmelerin yanında kentlerin tarihi ve mimari dokusundaki değişimler de bu süreci etkilemektedir.

20. yüzyıl sanayi gelişmelerinin büyük etkisi ile batıda ekonomik, teknolojik ve bilimsel gelişmeler hız kazanmıştır. Cumhuriyet'in ilan edilmesinden sonra Türk ulusu da kendi devletini yaratma ve uygarlaşma idealleri ile hareket etmiştir. Bu devrimci etki ile mimaride modernizme doğru bir yönelme olmuş ve öncelikle kamu yapıları olmak üzere meydanlar, fabrikalar ve konutlar inşa edilmeye başlamıştır. Dönemin ihtiyaçları doğrultusunda inşa edilen bütün yapıların yapı formlarında ve yapım tekniklerinde farklılaşmalar olduğu görülmektedir. Bu durum Cumhuriyet dönemi boyunca farklı mimari yapıların oluşmasına ve mimari kültürde

değişikliklere yol açmıştır. Bu bağlamda, her kentin mimari açıdan kimlik özellikleri zaman içinde şekillenmiş ve şekillenmeye devam etmektedir.

Bu çalışmanın amacı, Anadolu'nun en eski yerleşimlerinden biri olan ve birçok medeniyete ev sahipliği yapmış Burdur ili kent merkezinde, Cumhuriyet Dönemi'nde inşa edilen ve dönem özelliklerini yansıtan mimari yapıları incelemektir. Burdur Cumhuriyet Dönemi içinde modernleşmenin gereklilikleri kapsamında inşa edilen pek çok yapıya sahip olan bir şehirdir. Bu dönem içinde Anadolu'nun diğer şehirlerinde olduğu gibi Burdur Kenti'nde de dönemin özelliklerini yansıtan yapılara yönelik herhangi bir çalışma ne yazıkki bulunmamaktadır. Bu tez çalışması, Burdur Kenti'nde Cumhuriyet Dönemi içinde inşa edilen ve dönemin özelliklerini taşıyan yapıların bir bütün halinde ele alınarak incelenmesi amacına yöneliktir. Bu yapılar ayrıntılı cephe analizleri yapılarak incelenmiş ve tümü fotoğraflarla desteklenmiştir.

Cumhuriyet Dönemi yapılarının mimari özelliklerinin, öneminin ve kent kimliğine etkisinin Burdur Kenti özelinde ortaya konması tezin asıl amacını oluşturmaktadır. Bu çalışmanın, ilerde yapılacak bilimsel çalışmalara kaynaklık etmesi ve yeni inşa edilecek yapılara referans sağlaması da amaçlanmaktadır.

1.2. Çalışmanın Kapsamı

Tez çalışması altı ana bölümden oluşmaktadır. İlk bölüm olan giriş bölümünde tez konusunun öneminden bahsedilerek çalışmanın amacı, kapsamı ve yöntemi açıklanmıştır. İkinci bölüm olan kaynak özetleri bölümünde bu konuya benzer çalışmalar incelenerek kısaca değinilmiştir. Üçüncü bölümde, kent, kimlik ve kentsel kimlik kavramlarına ilişkin kuramsal yaklaşımlar üzerinde durulmuş ve bu kavramların Anadolu kentlerindeki mimari gelişimle ilişkisi incelenmiştir. Dördüncü bölümde, çalışmaya konu olan Burdur Kenti'nin coğrafi konumu, sosyo-ekonomik özellikleri ve demografik yapısı ile kent tarihi tanıtılarak, tarihsel süreçteki kentin fiziksel gelişimi incelenerek çalışma alanı ile ilgili bilgilere yer verilmiştir. Beşinci bölümde, Cumhuriyet'in ilanından önceki dönem ile Cumhuriyet'in ilanından sonraki dönemde yaşanan kent dinamiklerinin Burdur'ub kent yerleşimine etkisi anlatılmıştır. Ayrıca, çalışma konusunun Cumhuriyet Dönemi'nde inşa edilen yapılarla ilgili olduğundan bu dönemde öne çıkan Ulusal akımlar kısaca ele alınmıştır. Daha sonra

ise Cumhuriyet Dönemi'nde inşa edilen yapılar sivil mimari, eğitim, kamu ve ticaret yapıları başlıkları altında dört gruba ayrılarak alan çalışması ile incelenmiştir. Bölümün sonunda ise elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Altıncı bölüm olan sonuç bölümünde ise çalışmaya konu olarak seçilen alandaki yapıların, cephesel karakterlerinin ayrı ayrı ve birbirileri ile benzer mimari özelliklerinden bahsedilerek kent kimliğindeki önemi vurgulanmıştır.

Binaların tezde yer alış gerekçesi, yapının taşıyıcı sistemi veya herhangi bi yerinde Cumhuriyet Dönemi mimarisini yansıtan öğelerin bulunduğu tespit edilmesi ve buna yönelik resmi belgelerin olması esasına dayanmaktadır. Ele alınan tarihsel sürecin uzunluğu ve bu süreçte üretilen yapıların çokluğu nedeniyle çalışma sınırlarının belirlenmesi gerekmiştir. Çalışmada ele alınan 29 adet yapının bulunduğu bölge çalışmanın fiziksel kapsamını oluşturmaktadır. Bu yapılar, kent merkezinde yer alan meydan ve bu meydandan tren istasyonuna bağlanan İstasyon Caddesi ile bu caddeyi sağ ve solda dik kesen Gazi Caddesi ve Atatürk Caddesi boyunca konumlanmış önemli mimari örneklerdir (Şekil 1.1). İncelediğimiz binalardan üç tanesi kamu, dört tanesi ticaret, iki tanesi eğitim ve 20 tanesi sivil mimari örneğidir. Bütün yapılar ayrı ayrı katalog çalışması şeklinde analiz edilmiştir.

Şekil 1.1. Çalışma alanı

1.3. Çalışmanın Yöntemi

Çalışmanın yöntemi arşiv belgelerinin taranması, belgesine ulaşılamayan yapıların projeleri ile birlikte yerinde incelenmesi ve tespiti şeklindedir. Araştırma süresinin önemli bölümü burada kullanılmıştır. Öncelikle bu konuda yapılan diğer çalışmalar incelenmiştir. Günümüzde mevcut olmayan binalar ise resmi belgeleri ve varsa projelerinin tespiti şeklinde değerlendirmeye alınmıştır. Yapıların bağlı olduğu belediyenin imar müdürlüğü ile gereken çalışmalar yapıldıktan sonra alanda ölçüm ve fotoğraflama işlemleri tamamlanmıştır. Günümüze ulaşan ve ulaşamayan yapıların ayrı ayrı tanıtım formları hazırlanıp, buna göre ortak özellikler gruplandırılmıştır. Tezde yer alan yapılarda ortak tipolojik özellikler bulunmaya çalışılmıştır.

2. KAYNAK ÖZETLERİ

Şimşek Tolacı (2015), Burdur Kenti'nde yaptığı çalışmasında kent dinamiklerini detaylı anlatmıştır. Çalışmada tarihsel süreç içinde gelişen kent dinamiklerinin konut yapılarındaki değişim ve dönüşümleri üç adet konut üzerinden vurgulanmıştır. Çalışma sadece üç konutla sınırlı kalmış ancak; Burdur'da yaşanan kentsel gelişimin detaylı olarak anlatılması tez çalışmasının teorik alt yapısı adına önemli bir kaynak olmuştur.

Çelebi (2011), kamu yapılarındaki imaj, kimlik ve anlam oluşturma tekniklerini çözmeye yönelik bir araştırma yapmıştır. Sadece kamu yapılarıyla sınırlı kalan bu çalışmada, Isparta Kenti'nde inşa edilen yapıların kimlik bağlamında incelenmesi, mimari yapıların kentsel kimlik oluşumunda ne denli önemli olduğunun anlaşılmasında tez çalışmasına rehber olmuştur.

Babacan Güngör (2018), tez çalışmasında Cumhuriyet ilan edildikten sonraki ilk yıllarda Muğla kent merkezinin imar gelişimi ve kent merkezine bağlı akslardaki mimari yapıların dönemsel özellikleri anlatılmıştır. Çalışma kapsamında literatür çalışmalarına, Cumhuriyet'in getirdiği yeniliklere, Muğla Kenti'ne yönelik genel bilgilere ve bu dönemde inşa edilen yapıların mimari karakterine yer verilmiştir. Yapılan bu çalışma, yürütülmekte olan tez çalışmasına önemli bir kaynak olmuştur.

Yapılan literatür taramalarında Burdur Kenti Cumhuriyet Dönemi mimarlık mimarını anlatan herhangi kapsamlı bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu çalışma, Burdur Kenti'ndeki Cumhuriyet Dönemi yapılarının kentsel kimlik anlamında öneminin ortaya konması nedeniyle önceki çalışmalardan ayrılmıştır.

3. KENT, KİMLİK VE KENTSEL KİMLİK KAVRAMLARINDA MİMARİNİN ETKİSİ

3.1. Kent, Kimlik ve Kentsel Kimlik Kavramları

Kent kavramı, insanların yaşamlarını sürdürdükleri siyasal, yönetsel ve ekonomik alanların var olduğu yaşam alanı olarak tanımlanabilmektedir. Kent, sadece fizik olmayıp çok boyutlu ve sınırları kesin olmayan bir çalışma alanı olduğundan tek bir kavramla açıklanması oldukça güç olmaktadır (Hayta, 2016). Kent kavramı farklı olarak, tarihsel süreç içinde farklı fiziksel, sosyal ve kültürel oluşumlara göre şekillenen mekansal kurgu olarak da tanımlanmaktadır. Bu mekansal kurgu, toplumsal, ekonomik ve teknolojik olguların gelişimine göre değişim göstermektedir. Kentlerin kimlikleri de aynı şekilde, içinde bulunulan dönemin sosyal, kültürel, siyasi, ekonomik ve fiziki değişim ve gelişim süreçleri ile oluşmaktadır (Es, 2012).

Kentler, ortak özelliklere sahip olmanın yanında tarihsel dönemlerde incelendiğinde farklı özelliklerde göstermektedir. İlk kentler ile günümüz kentleri arasında oldukça büyük farklar bulunmaktadır. Sanayileşme ve buna bağlı olan teknolojik ve ekonomik gelişimler kentleşmeyi zamanla artırmakta ve günümüzde de bu durumun hızla büyümesine neden olmaktadır. Kent kimliği de böylece tarihsel süreci boyunca farklı bütünlüklerle şekillenmektedir (Seymen ve Aydın Türk, 2016). Her kentin görülebilen, işitilebilen bir görünümü bulunmaktadır. Bunun yanında kentin yaşayanlarının da uzun yıllar içinde, o kentin görünümünde ilişkileri, hatıraları oluşmaktadır (Lynch, 2010). Kentin yaşayanlarının toplumsal davranışlarını ve sosyo-kültürel yapısını yönlendiren kentsel öğeler, kent kimliğini oluşturmada önemli rol oynamaktadır (Es, 2007). Her kenti birbirinden ayırt etmeye yarayan kent kimliği, doğal ve yapay elemanlarla oluşmaktadır.

Kimlik kavramı mekansal açıdan düşünüldüğünde, bir yerin kimliği, insanların o yer üzerindeki deneyim ve davranışları ile oluşmaktadır (Relph, 1976). Kimlik kavramının, insan davranışlarının yanında, çevrenin insanları etkilemesi ile de anlamı güçlenmektedir. Kimlik, mekanlara ait olarak doğal veya insan kaynaklı olarak oluşturulmuş ve aidiyet duygusunu yansıtan tüm farklılıkları içermektedir (Enachea ve Craciun, 2013). Doğal çevreyi oluşturan kimlik öğeleri topoğrafik durum, iklim,

bitki örtüsü, coğrafi konum vb. iken beşeri öğeleri birey ve toplum oluşturmaktadır. Kent kimliği, hem doğal hem beşeri tüm etkinlikleriyle bütünlük göstermektedir (Önem ve Kılınçaslan, 2005).

Kent kimliğini oluşturan yapay elemanlardan en önemlisi, fiziksel çevreyi oluşturan mimari kimliktir. Hem binaları hem bina çevrelerini mimarlar tarafından ayırt edici kılan özellikler mimari kimliği belirlemektedir (Hacıhasanoğlu, 1996). Farklı dönemler içinde farklı özelliklerde okunabilen mimari kimlik, özellikle Cumhuriyet'in ilanından sonra Anadolu kentlerinde, kent merkezlerine odaklanan fiziksel yapılaşmalar ile öne çıkmaktadır.

3.2. Anadolu Kentlerinde Mimari Gelişimin Kent Kimliğine Etkisi

Dünyanın tarihsel süreci boyunca yaşadığı savaşlar, teknolojik gelişmeler vb. önemli olaylar kentleri değişime sürüklemiştir. Özellikle Sanayi Devrimi'nden sonra yaşanan gelişmeler ile sosyal, ekonomik ve teknolojik alanlar gibi mimarlık alanı da gelişmelerden etkilenmiştir. Bu durum kentlerin farklı dönemler içinde farklı özelliklerde şekillenip gelişmesine neden olmuştur.

Osmanlı Devleti, özellikle Yükselme Döneminde Mimar Sinan'ın da etkisiyle oldukça fazla mimari yaklaşımda bulunmuş ancak, bu durum daha sonra azalmıştır. Özellikle 1699 yılında imzalanan Karlofça Anlaşması ile başlayan Gerileme Dönemi yeni çözüm arayışlarına gidilmesi nedeniyle önemli bir dönüm noktası kabul edilmiştir. Daha sonra 18. Yüzyıl içinde yaşanan Sanayi ve Fransız Devrimleri'nin Avrupa'daki etkisi, zamanla Osmanlı Devleti'ni de etkisi altına almıştır. Ancak, Osmanlı'nın Avrupa Devletleri'ne ayak uyduramaması büyük bir düşüşe neden olmuştur (Çetin, 2018). Aynı yüzyıl içinde Avrupa'da oluşan Neo-klasik akım ise bir yandan bütün ülkelere yayılmaktadır. Osmanlı padişahı III. Selim'de bu akımı benimseyerek mimari çalışmaları hızlandırmıştır. Bu dönemde Batı'nın etkisi zaman içinde giderek artmıştır (Sözen, 1984). Bu etkiler ile hızla gelişen mimari, Cumhuriyet ilan edene kadar devam etmiştir. Cumhuriyet'in ilan edildiği süreçte ise modern çağın ihtiyaçları doğrultusunda ve Cumhuriyet'in benimsediği politikalar yönünde mimarlık alanında gelişim devam etmiştir.

Avrupa’da 19. Yüzyıl içinde ortaya çıkan ve zamanla tüm dünyada benimsenen demiryolları ulaşimleri, kentlerde fiziksel gelişimlerin yanında sosyal, kültürel ve ekonomik yenilikleri de beraberinde getirmiştir. Cumhuriyet’in ilanından sonra Anadolu’da yaygınlaşan demiryolu doğrultusunda oluşan İstasyon Caddeleri kavramı kentlerin gelişme yönünü belirlemede ve modernleşmede sürekliliğin sağlanması kapsamında önemli bir mekansal oluşum haline gelmiştir (Çetin, 2012). Cumhuriyet’in ilk yıllarında Uluslar arası düzeyde benimsenen mimarlık akımları da birçok ülkede olduğu gibi Türkiye’deki mimari anlayışı derinden etkilemiştir. Osmanlı’nın etkisinin sürdüğü o yıllarda zaman zaman kendi içinde çelişkiye düşen mimarlık anlayışı, yeni bir kimlik oluşturma çabası içinde gelişimini devam ettirmiştir.

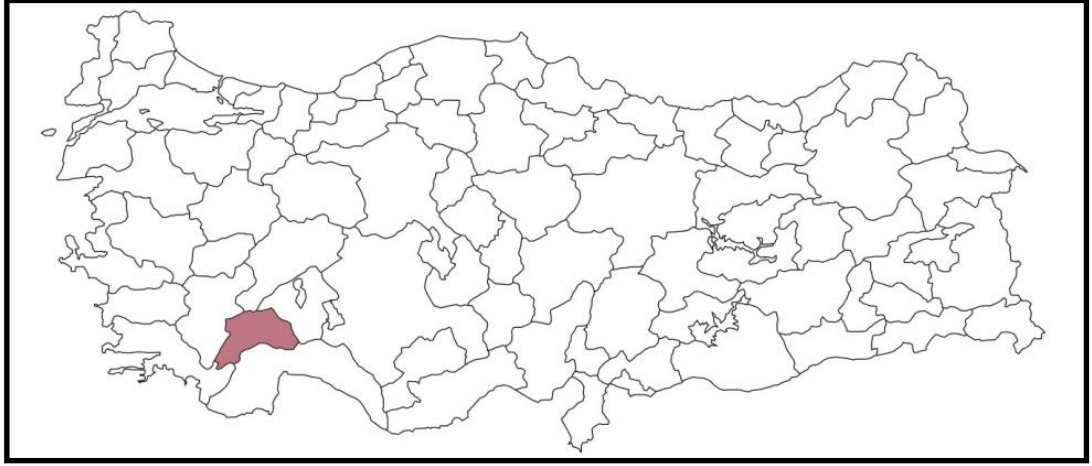
Burdur’un kent kimliğinde Cumhuriyet Dönemi’nin özelliklerini yansıtan ve kent kimliğine önemli katkısı bulunan konutlar bu yazıda ele alınmıştır. Anadolu’nun birçok kentinde karşılaşılan hem doğal etkenler hem de bilinçsiz uygulamalar ile tarihi değerlere gerekli hassasiyetin sağlanmaması gibi sorunlar nedeniyle birçok Cumhuriyet Dönemi yapısı kaybolmak üzeredir. Bu nedenle dönemin modernleşme kapsamındaki kentleşme politikalarının ve dönem yapılarının değerinin anlaşılması, kent kimliği açısından önem taşımaktadır.

4. BURDUR KENTİNE İLİŞKİN GENEL BİLGİLER

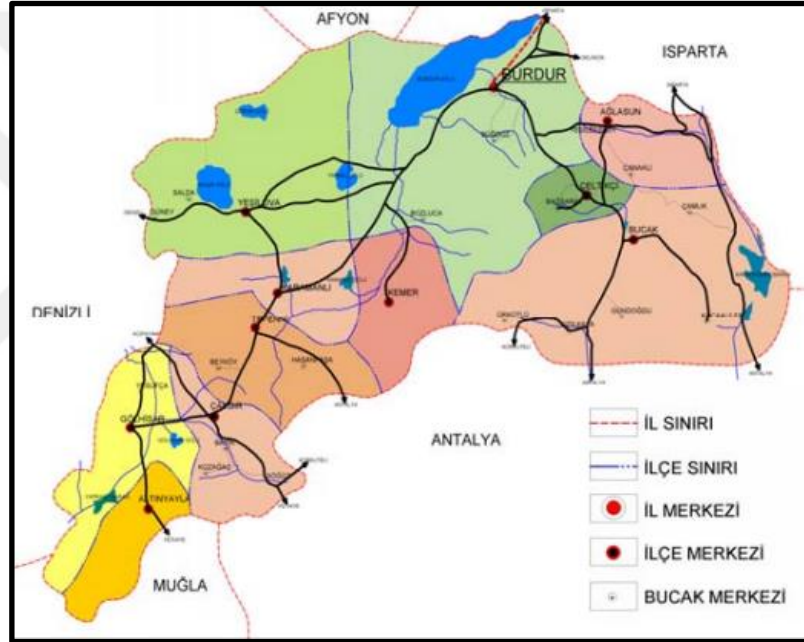
Burdur Cumhuriyet Dönemi yapılarının inceleme çalışması ve konuyla ilgili detayların anlatılmasının öncesinde bu alandan elde edilen verileri oluşturan bir takım kentsel özelliklerin olduğu saptanmıştır. Bu bilgiler kentin coğrafyası, topografyası, demografik yapısı, sosyo-kültürel yapısı, ekonomik yapısı, tarihi vb. başlıklar altında incelenmiştir.

4.1. Genel Konum ve Coğrafi Özellikler

Burdur Kenti, Türkiye'nin güneyinde, Akdeniz Bölgesi'nin batısında ve iç kesiminde bulunmaktadır. Göller yöresi adı verilen bölgede yer alan Burdur'un Türkiye'deki konumu, 29°-24' ve 30°-53' Doğu Boyamları ve 36°-53' ve 37°-50' Kuzey Enlemleri arasındadır (Şekil 4.1). Kent, 7.176 km² yüzölçümüne sahiptir ve rakımı 950 metredir. Güneyde Antalya, kuzeyde Afyon, güneybatıda Muğla, batıda Denizli ve doğuda Isparta illeri ile komşudur (Şekil 4.2). Kent, çeşitli yüksekliklerdeki dağ ve tepelerden oluşan ova ve vadi gibi düzlüklerin bulunduğu genel olarak engebeli bir araziye sahiptir. Akdeniz ikliminin hakim olduğu kentte, güneybatı yönünde uzanan yükseltiler Akdeniz ikliminin kentin içine girmesine engel olmaktadır. Bu nedenle ılıman iklimin özelliklerinden farklı olarak kışlar daha soğuk ve yağışlı, yazlar ise sıcaktır (Ekinci, 1995). Kent arazisinin %2,7'si yayla, %19'u ovalardan oluşurken %60,6'sı dağlık, %17,6'sı ise engebelidir. Kent topraklarının geneli killi ve kireçli bir yapıdadır (Burdur Valiliği, 2023).

Şekil 4.1. Burdur Kenti'nin Türkiye'deki konumu

Şekil 4.2. Burdur İli'ne komşu olan illerin konumları (Anonim, 2008)

Şehrin kuzeyinde kendi adını taşıyan ve Türkiye'nin önemli göllerinden biri olan Burdur Gölü bulunmaktadır. Gölün rakımı 845 m, uzunluğu Güney batı-Kuzey doğu istikametinde 34 km, yüzölçümü ise 180-186 km² kadardır. Tektonik bir göl özelliğine sahip göl, su sporları yapmaya da elverişli durumdadır. Burdur'da Salda, Yarıklı, Karataş, Gölhisar gibi diğer önemli göllerin de bulunması bölgeye Göller Yöresi denilmesine sebep olmuştur (Burdur İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2020). Kentin fiziksel değişimi kuzeydoğu-güneybatı yönünde gelişmiştir ve gelişimine de bu yönde devam etmektedir. Bu gelişim, kent için büyük önem arz eden Burdur Gölü'nün de bu doğrultuda uzanmasıdır (Çetin, 2007).

4.1.1. İklim ve bitki örtüsü

Kentin iklim özellikleri incelendiğinde, özellikle kış mevsiminde oldukça yağış aldığı söylenebilir. Bu nedenle kentteki yapıların temeli genellikle taş malzemeden inşa edilmiştir. Cephelerde kullanılan ahşap öğeler ile boya malzemeleri de suya dayanımı yüksek özelliklerde tercih edilmiştir. Ayrıca, bina çatılarında yaz sıcağından ve kış yağışından korunmak amacıyla geniş saçaklar kullanılmıştır (Şimşek Tolacı, 2009). Çatı örtüsü olarak ise kiremit malzemeye sıkça rastlanılmaktadır. Bunun iklimin getirdiği zorunluluk dışında bir diğer sebebi ise, 20. yüzyıl başlarında kentte başlayan kiremit üretimidir (Çetin, 2007). İklimsel koşulların yapılar üzerindeki bir diğer etkisi de yapıların yöneliştir. Gün ışığı alınan yöne göre iç mekanların ve girişlerin konumlanması ile cephe açıklıklarının belirlenmesi iklime göre şekillenmektedir. Ancak; Burdur'un ilk yerleşiminin yapıldığı yüksek bölgesindeki dar ve kısa sokaklar bu durumun oluşumuna engel olmuştur. Bu nedenle konut yerleşimleri, sokak cephelerine yönlenecek biçimde inşa edilmiştir (Şimşek Tolacı, 2009). Kentin toprak niteliği ise bölgelere göre değişiklik göstermektedir. Kentin bazı bölgelerinde kocayemiş, yabani zeytin ve yabani harnup yetişirken bazı bölgelerinde de karaçam, kızılçam, ardıç ve meşe ağaçları yetişmektedir (Tanış, 1967).

Kentlerde toprak karakteri ile bitki örtüsü özellikleri düşünüldüğünde, yapıların inşa edilme sürecinde yöreye özgün malzemelerin tercih edildiği görülmektedir. Bunun sebebi; malzemelerin elde edilmesindeki rahatlık ve nakliyenin ekonomik kolaylığı olarak gösterilebilir (Şimşek Tolacı, 2009). Kentlerin iklim ve bitki örtüsü karakteri, kent yapılarının inşaat malzemesinin seçimini, cephe tasarımlarını, çatı eğimi ve üst örtüsü gibi özelliklerini; dolayısıyla kentlerin yapılaşma özelliklerini doğrudan etkilemektedir.

4.1.2. Topoğrafik Özellikler

Kent, yüksekliğin 840 m ile 1050 m arasında farklılık gösterdiği genel olarak az engebeli yapıya sahip topoğrafik özellikler göstermektedir. Eğim, kent geneline bakıldığında %0-60 arasında, yerleşim alanında %0-10 arasında farklı değerler göstermektedir (Burdur Belediyesi, 2012). Kentteki eğim kentin güneyinden

kuzeyine doğru azalma göstermektedir. Birçok yerleşim alanında eğim derecesi, konutların konumlarını şekillendirmiştir. Ancak bu durum, Burdur Kenti'nin ilk yerleşim alanının bulunduğu tepelik alanın sokak özellikleri nedeniyle konutların eğime göre konumlandırılmasını zorlaştırmıştır (Şimşek Tolacı, 2009).

Göl ve akarsulardan meydana gelen Burdur Kent'i genç depolar üzerinde yer almaktadır ve tektonik hareketlerle oluşmuştur. Bu nedenle kent, I. dereceden deprem bölgesindedir (Çetin, 2007). Günümüzde yürürlükte olan Türkiye Deprem Bölgesi Haritası'nda da I. derece deprem bölgesi olarak yer almaktadır. Kentte yaşanan ilk deprem ise 16. yüzyılda meydana gelmiştir. 17. ve 18. yüzyıllar içinde de büyük depremlerin yaşandığı kentte, 1914 yılında gerçekleşen deprem ile ekonomik ve sosyal alanlar oldukça büyük zarar görmüştür. Burdur fayı da bu deprem ile oluşmuştur (Güler, 2018).

Yine oldukça şiddetli olan 1971 depremi de kentteki konut inşaatlarında etkili olmuştur. Konutta kullanılan malzeme anlamında bir dönüm noktası olan deprem ile betonarme sistemde bina yapımı da artmıştır. Ancak, kentin I. derece deprem bölgesinde yer alması konutların 5 katta sınırlı kalmasına sebep olmuştur. Özellikle 1950'li yıllardan sonra Gazi Caddesi'nin etrafında 5 katlı yapılar inşa edilmiştir. Bu durum caddeden uzaklaştıkça yerini 2-3 katlı konutlara bırakmıştır (Çetin, 2007).

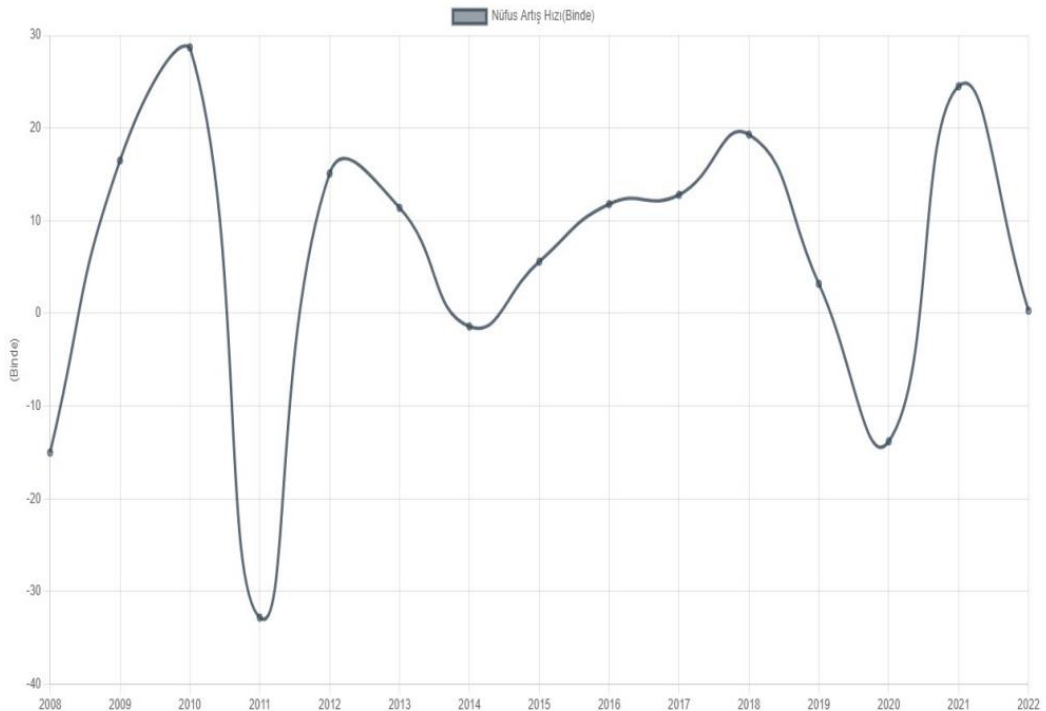
4.2. Nüfus Gelişimi ve Demografik Yapısı

Kentin demografik yapısına bakıldığında ilk yerleşim hareketlerinin 1071-1100 yılları arasında yapıldığı ve bu bölgeye 1800-1820 yıllarında Senirkent'ten 100 hanenin eşkıya baskınında kaçarak göçtüğü bilinmektedir. Bu göç kentte nüfus artışına neden olmuş ve kente dokumacılığı getirerek ticaretin yayılarak artmasını sağlamıştır. Aynı yıllarda Mısır'dan gelen bir grup da kente göç ederek Ulu Cami'nin güneyindeki Üçdibek ve Sinan Mahalleleri'ne yerleşmiştir. Alevi oldukları bilinen, yörede tahtacılar olarak anılan ve daha çok ağaç ve tahta kesimi ile değirmencilikle uğraşan bir başka grup da Delibaba ve Divanbaba (Değirmenler ve Kuyu) Mahalleleri'ne yerleşmişlerdir. Kentteki bu nüfus artışlarından sonra, 1831 yılında yapılan nüfus sayımına göre 8505 Müslüman, 683 gayrimüslim olmak üzere 9188

kişinin Burdur'da yaşadığı tespit edilmiştir. 1882 yılında ise 799 Rum, 354 Ermeni'nin kentte ikamet ettiği bilinmektedir (Barlık, 2003).

Kentin 1927 yılında nüfusu 12484'e çıkarken 1940 yılında bu sayı 14603'e ulaşmıştır. 1940 yılından 1950'li yıllara kadar nüfus artış hızı yavaşlayarak 1955 yılında kent nüfusu 18719 sayısını bulmuştur. Bu dönemde devletin yatırım yapmaması, kentte yayılan dokumanın sanayileşememesi ve aynı dönemde yaşayan 2. Dünya Savaşı'nın sonuçları nedeniyle kentin nüfusu azalmıştır (Duygulu, 1993). Kentin merkez nüfusu 1965-1985 yılları arasında artış gösterirken 1985-1990 yıllarında azalmıştır. Bu dönemde dış göç de oldukça fazladır (TÜİK, 2020). Kent nüfusu tarihsel süreci boyunca, her dönemde farklılık gösterirken en son 2014-2015 yıllarında artış göstermiştir. Nüfus yoğunluğu bakımından Türkiye ortalamasının oldukça altında yer alan Burdur, çevresindeki illere göre en az nüfuslu ildir (TÜİK,2020). 2021 tarihli adrese dayalı nüfus kayıt sonuçlarına göre Burdur ilinin toplam nüfusu 273.716 kişi, merkez nüfusu 117.189 kişi ile illere göre nüfus sıralamasında 66. sırada yer almaktadır. İl nüfusunun artış hızında son 20 yıl içinde, 2010 yılında büyük bir düşüş yaşanırken 2011 yılında artış görülmüş ancak; sonraki yıllarda da nüfus artış hızında çok fazla artış olmamıştır (Çizelge 4.1) (TÜİK, 2021).

Çizelge 4.1. Burdur Kenti'nde nüfus artış hızı (TÜİK, 2021)

Her kentin demografik yapısı aynı zamanda kent gelişimini de etkileyen faktörlerden biridir. Burdur Kenti de tarihsel süreci boyunca ekonomik, ticari ve göç gibi faktörlerden önemli ölçüde etkilenmiştir. Kent merkezinde özellikle zorlu ekonomik koşulların yaşanması nedeniyle halk şehri terk etmeye başlamıştır. Şehir merkezini terk eden halkın yerine ise köy ve kasabalardan yoğun bir göç olmuş ve kente gelenler yerleşim yerlerinin kullanım algısını değiştirmiştir. Bu bağlamda yapıların açık-kapalı tüm alanlarında mekan oluşumu farklılaşmıştır.

4.3. Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Özellikleri

Burdur kentinin ortaya çıkışı MÖ 7000-7500 yıllarına dayanmaktadır. Bu uzun süreçte kent, birçok farklı kültürün yaşam alanı olmuştur. Günümüze kadar kente yaşamış bütün toplumlar kendi inanışlarını kente yansıtmışlardır. Toplumlar kendi görüşlerine uygun şekilde yapılar inşa etmiş ve kendi beceri ve ekonomik durumları doğrultusunda meslek alanlarına yönelmişlerdir. Bu bağlamda ortaya çıkan halıcılık, dokumacılık, bağcılık vb. uygulamaların yapılabileceği mekanlar ve ticari merkezler meydana getirilmiştir (Şimşek Tolacı, 2009).

Gelişme potansiyeli yüksek bir kent olan Burdur'da merkez nüfusu ilçe ve köy nüfuslarına oranla daha fazladır. Ancak, bu duruma rağmen kentteki en önemli geçim kaynağı tarımdır. Bunun yanında, kentteki tarım alanının yetersizliği ise halkın başka şehirlere göç etmesi sorununu da beraberinde getirmiştir. Kırsal hayatın hüküm sürdüğü kentte, aile yapısı gelenekselliğini korumaktadır (Danacı Güven, 2000). Kentteki okuma yazma oranına bakıldığında, Cumhuriyet Dönemi'nin ilk yıllarında %10'luk bir seviyede olduğu görülmektedir. Bu oran okuma seferberliği ile 70 yıl kadar bir zaman diliminde hızla artarak %90 seviyesine kadar ulaşmıştır. Bunun yanı sıra kentteki geleneksel yaşam, günümüzde dahi halen sürmektedir ancak; bu yaşam tarzı modern yaşamla uyumlu olarak devam etmektedir (Duygulu, 1993).

Burdur'da 21. yüzyıla kadar geçen tarihsel süreçte yaşayan farklı kültürlerin bilgi paylaşımları ile öğrenilen zanaatlar, bu zanaatlara göre şekillenen sokaklarda yapılmıştır. Bunun yanı sıra geleneksel konutların zemin katları da ticari amaçla kullanılmıştır. Bu doğrultuda kentte bağcılık, halıcılık, dokumacılık, şarapçılık gibi

işlevlere yönelik mekanlar oluşturulmuştur. Kentte Cumhuriyet'in ilanına kadar, bu aktivitelerin dışında en çok tarım ve hayvancılık yapılmaktadır. Cumhuriyet'in ilanı ile birlikte gelen sanayi faaliyetleri tarıma yönelimi azaltmıştır. Burdur'da 1955 yılında kurulan Şeker Fabrikası ile pancar üretiminin başlaması tarımın önemini bir süre daha korumuştur. Ayrıca, fabrikanın kurulması kente göçü artırmıştır. Göçle gelen kişilerin kent yaşamına girmesi ile ekonomik gelir elde etme çabasını da artırmıştır. Ekonomik durum eskiye göre daha iyidir (Şimşek Tolacı, 2015).

4.4. Tarihsel Süreci

Anadolu'nun en eski yerleşimlerinden biri olan Burdur Kenti'nin tarihsel süreci, kent merkezine 20 km uzaklıktaki Hacılar Köyü'nde yapılan kazıda ortaya çıkan kalıntıların bulunması ile başlamıştır. MÖ 7000-7500 tarihlerine ait olan çanak-çömleklerin bulunmasıyla Hacılar Höyüğü, Dünya Arkeoloji Literatüründe önemli bir yer edinmiştir. Yine 1978-1988 yıllarında Burdur Kuruçay'da 1989-1992 yıllarında da Bucak Höyücek Höyük'te Prof. Dr. Refik Duru'nun yaptığı kazılarda da Neolitik Çağ'dan izler görülmüştür (Şimşek Tolacı, 2015). Kentte yapılan kazılar neticesinde kentin başlangıç tarihinin MÖ 7500'lere dayandığı anlaşılmaktadır.

Bu dönemde günümüzde Göller diyarı olarak bilinen Burdur ve Isparta illeri çevresine Psidia bölgesi denilmiştir. MÖ 1500'lü yıllarda ise Hitilere bağlı bir prenslik olan bölgeye Arzawa ismi verilmiştir (Çetin, 2000). Pisidia'nın batı bölgesi MÖ 8. yüzyılda Frigler'in hakimiyetine geçmiştir. MÖ 696-676 yıllarına kadar Frigler'in hakimiyetinde kalan bölge, bu dönem içinde önce Lidyalılar'ın sonra ise MÖ 546 yılında Persler'in eline geçmiştir. Daha sonra MÖ 334'te bölge Büyük İskender tarafından işgal edilmiş ve MÖ 321 yılında da Selefkoslular tarafından alınmıştır. MS 395 yılına kadar sırasıyla Bergama Krallığı ve Roma'nın hakimiyeti bölgede hükmü sürmüştür. Roma İmparatorluğu'nun ikiye bölünmesinden sonra Doğu Roma hakimiyetine giren bölge MS XI yüzyıla, Anadolu'nun kapısının Türkler'e açılmasıyla Türk hakimiyetinin başlamasına kadar devam eder (Anonim, 1998).

1075'li yıllarda Oğuz Boyları Pisidia bölgesinde bulunan Burdur'a yerleşmişlerdir. Buradaki ilk yerleşim alanı da Şekerpınarı-Hamam mevki olmuştur. Kınalı adı

verilen aşiretin oluşturduğu Türkmenler en az 2000 çadırla burada yerleşmeye başlamışlardır (Erdoğan, 1998). Türk boylarının öncelikle tercih ettiği yerleşim alanı suyun olduğu gölün yakınları olmuştur. Ancak, bu alanın bataklık olması sıtma problemini ortaya çıkarmış ve yine aynı bölgede sel felaketlerinin de yaşanması yerleşimin 'Alan Pazarı' olarak adlandırılan yere taşınmasına neden olmuştur. Ayrıca, Şekerpınarı Hamambendi bölgesine göre daha yüksekte bulunan Alan Pazarı bölgesinin Ulu Cami'nin bulunduğu tepedeki bir kalenin çevresinde olmasının da savunma amaçlı olduğu söylenmektedir (Şeker, 1993). Buradan da anlaşılacağı üzere kentte eski bir kalenin olduğunu söylemek mümkündür. Ancak, günümüzde bu kalenin varlığına dair hiçbir iz bulunmamaktadır.

Türkler hiçbir devlete bağlı olmadan 1147 yılına kadar bu bölgede yaşamıştır. Bu dönemde başlayan Haçlı seferleri sırasında Selçuklu hükümdarı II İzzettin Kılıçarslan 1177 yılında Burdur'un egemenliğini ele geçirmiştir (Burdur Belediyesi, 2005). 1236 yılında Selçuklu Devleti'nin hakimiyetine giren Burdur, Selçukluların zayıfladığı dönemde Dündar Bey'in kurduğu Hamitoğulları Beyliği'nin egemenliğine girmiştir (Anonim, 1974). Bu dönemde, Antalya limanı ticaret alanında önemli bir durumdadır. Bu durum, limanı iç kesimlere bağlayan yolları da ticari bir kavşak durumuna getirmiştir. Selçuklu döneminde Antalya-Burdur arasına dört adet kervansaray yapılması da bunu destekler niteliktedir. Yaklaşık aynı yıllarda Hamitoğulları Beyliği'nin kurulması da ayrıca önemli bir gelişme olmuştur. Bu dönemde, hükümdar Dündar Bey Ulu Cami'yi inşa ettirmiştir. Beyliğin Burdur'da kurulduğu ama savunma düşüncesiyle Eğirdir'e taşındığı da net olmamakla birlikte söylenmektedir. Yine bu dönemde Dündar Bey'in liderliğinde kentin hem sanat hem ticari anlamda geliştiği ve kentliler tarafından üretim yapıldığı bilinmektedir (Anonim, 1974).

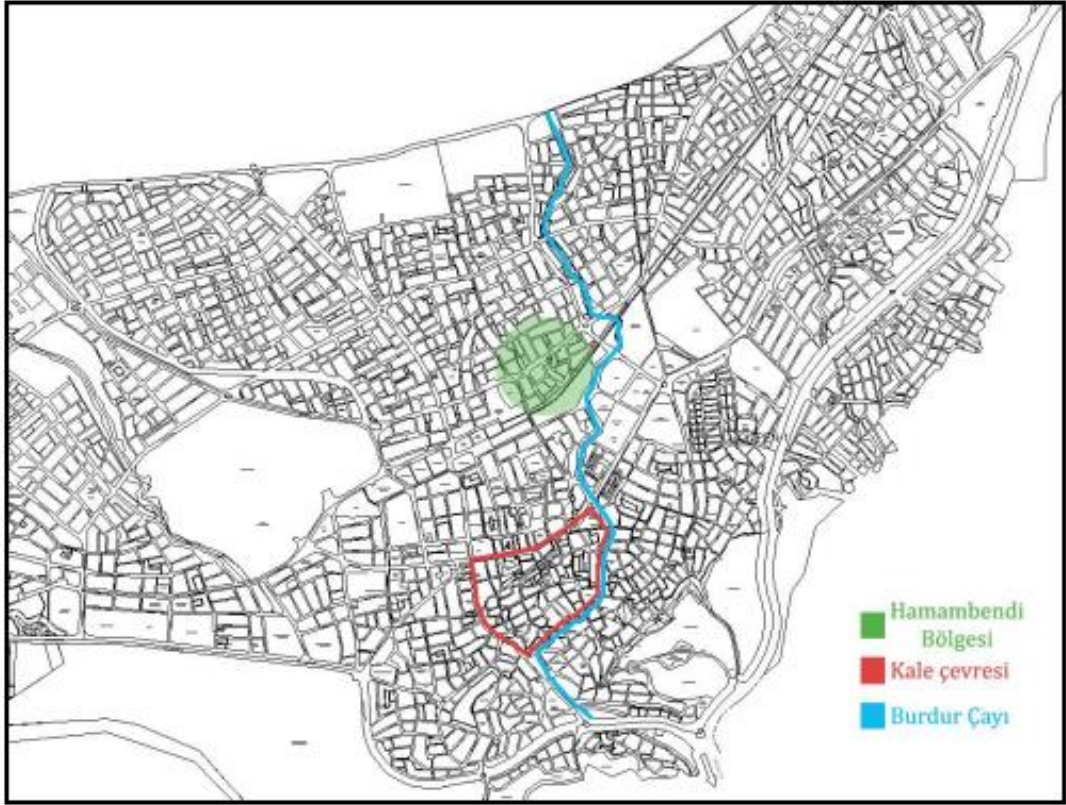
Hamitoğulları Beyliği'nin hakimiyeti altındaki Burdur, I. Murat Dönemi'nde satın alınmıştır. Yıldırım Beyazıt'ın 1391 yılındaki seferi ile de Osmanlı Devleti'ne geçmiştir. O zamanlar Tirkemiş kazası denilen Burdur, bu dönemden sonra ancak 1920'de kaza olabilmıştır (Burdur Valiliği, 2022). Osmanlı Dönemi'nde Burdur'da pek önemli bir olay olmamış. XVI. yüzyıl sonlarına doğru gelişen Burdur, 1839 Tanzimat Fermanı'ndan sonra Kütahya ilinden ayrılarak Konya sancağının Isparta Kaymakamlığı'na bağlanmıştır.

1914'te Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı'nda yer almasının etkisi ile yine aynı yıl içinde Burdur'da yaşanan büyük deprem neticesinde yaklaşık 1500 kişi hayatını kaybetmiştir. Bu olay, kentteki dini yapılarında yıkılmasına neden olmuştur. 1920 yılında Burdur, Osmanlı Devleti'nin merkezi İstanbul'a bağlı durumdadır. Bu dönemde gerçekleşen I. Dünya Savaşı'nın yenilgiyle sonuçlanması İtalyan askerlerinin Burdur'da bir komutanlık kurmasına neden olmuştur. Bu durum yurttan düşman atılana kadar devam etmiş ve 1923 yılında Cumhuriyet'in ilanı ile birlikte Burdur il olmuştur (Şimşek Tolacı, 2009).

Burdur'a ait kaynaklardan 17. ve 18. yüzyıllara ait çok fazla bilgi bulunmamakla birlikte, günümüzde mevcut olan sivil mimari yapıların bu döneme ait önemli mimari yapılar olduğu bilinmektedir. Kentte öne çıkan Bakibey ve Taşoda konakları sivil mimari yapıların önemli örnekleridir. Bu bilgilerden de anlaşılacağı üzere o dönemde arsa sahiplerinin etkili olduğu ve konakların büyüklüğünden büyük aile yapısının varlığı görülmektedir. Buna rağmen 19. yüzyıldaki bilgiler daha fazladır. Bu dönemde Burdur'da biri Hristiyan olmak üzere toplam 19 tane mahalle bulunmaktadır (Ulusoy, 1992).

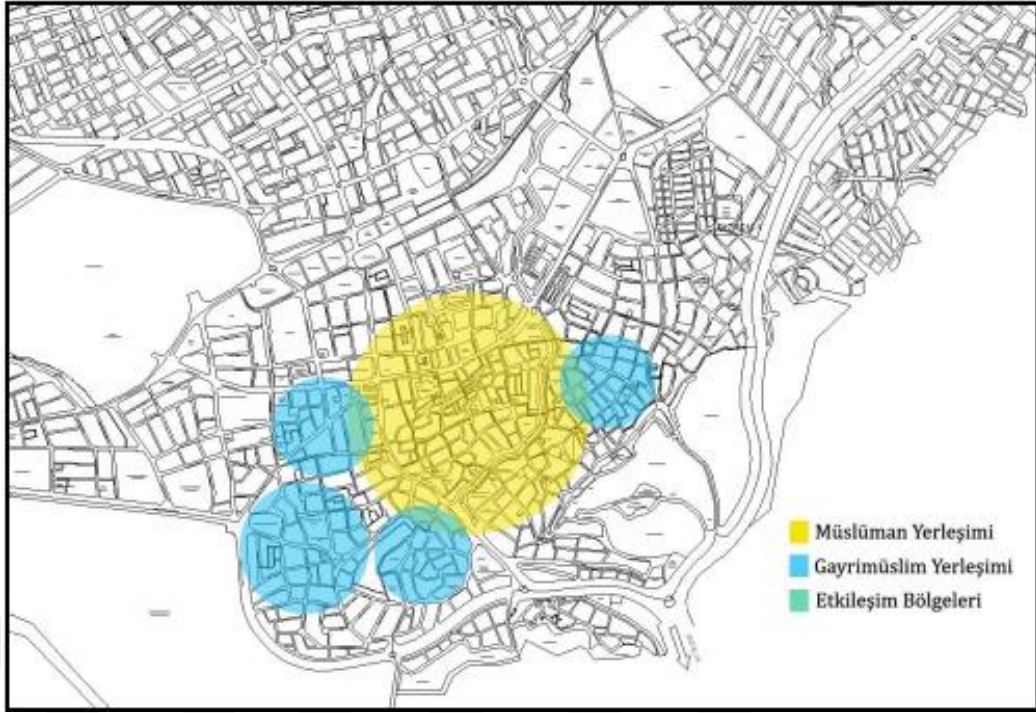
4.5. Fiziksel Gelişimi

1071-1100 yılları arasında Burdur'a ilk yerleşim Kınalı Aşireti tarafından Şeker Pınarı Hamambendi bölgesine yapılmıştır (Barlık, 2003). Bölgeye yönelik başka bir rivayete göre Burdur, Tirkemiş ilçesinin merkezidir. Bu bilgi, 1522'de yayımlanan ve İstanbul Topkapı Sarayı Başvekalet Arşivi Dairesi'nde bulunan Defter-i Mufasal-ı Liva-i Hamid defterinde yer almaktadır. Tirkemiş ismi ise o yöredeki bir başka aşiret reisinin Kınalı Aşireti'nin kurduğu çadır düzenini görerek 'Tirkemiş' diye seslenmesi ile anılmaya başlamıştır. Kınalı aşireti zaman içinde yerleşik yaşama geçerek dam örtülü evler yapmış ve Hamambendi bölgesini bir kasabaya çevirmişlerdir. Ayrıca, günümüzdeki Ulu Cami'nin bulunduğu tepede de adına 'Alan Pazarı' dedikleri bir pazar yeri kurmuşlardır (Şekil 4.3). Zamanla bölgenin bataklı sorununun olması ile sıtma probleminin ortaya çıkması ve sel felaketlerinin yaşanmaya başlaması ile yerleşim alanı Hamambendi bölgesinden Alanpazarı bölgesine taşınmıştır (Duygulu, 1993).

Şekil 4.3. Mevcut kent yerleşimi içerisinde Kurna Çayı ve Hamambendi bölgesi (Şimşek Tolacı, 2015)

Burdur Kenti'nde 1478 yılındaki sayıma göre biri Hristiyan olmak üzere toplam dört adet mahalle bulunmaktadır. Yine 1522 yılındaki sayıma göre de 41 tanesi gayrimüslimlere ait olmak üzere toplam 238 hane olduğu bilinmektedir. Bu mahalleler, Türklerinki kale sınırlarının içinde kalacak şekilde, gayrimüslimlerinki ise kale surlarının dışında kalacak şekilde ayrılmıştır (Şekil 4.4) (Barlık, 2003). Kente yönelik bir diğer önemli gelişme de 1568 yılına kadar geçen zaman diliminde olmuştur. Bu süreçte Debbaghane, Mehmet Kethüda, Demir Mescidi, Karagöz Mescidi, Nurullah Çelebi Mescidi adıyla bilinen yeni mahalleler Burdur'a eklenmiştir. 1568 yılına ait Burdur Kenti'ne yönelik bilgilere göre toplam 17 mahalle olduğu ve hane sayısının da artarak 379 sayısına ulaştığı bilinmektedir (Arıkan, 1988). Günümüzde Yenice, Recep, Kuyu, Akın ve İnönü isimleriyle bilinen mahallelerin oluşumu Burdur'daki Ulu Cami çevresindeki yerleşimin Burdur Çayı'na doğru ilerlediği anlaşılmaktadır (Arıkan, 1988).

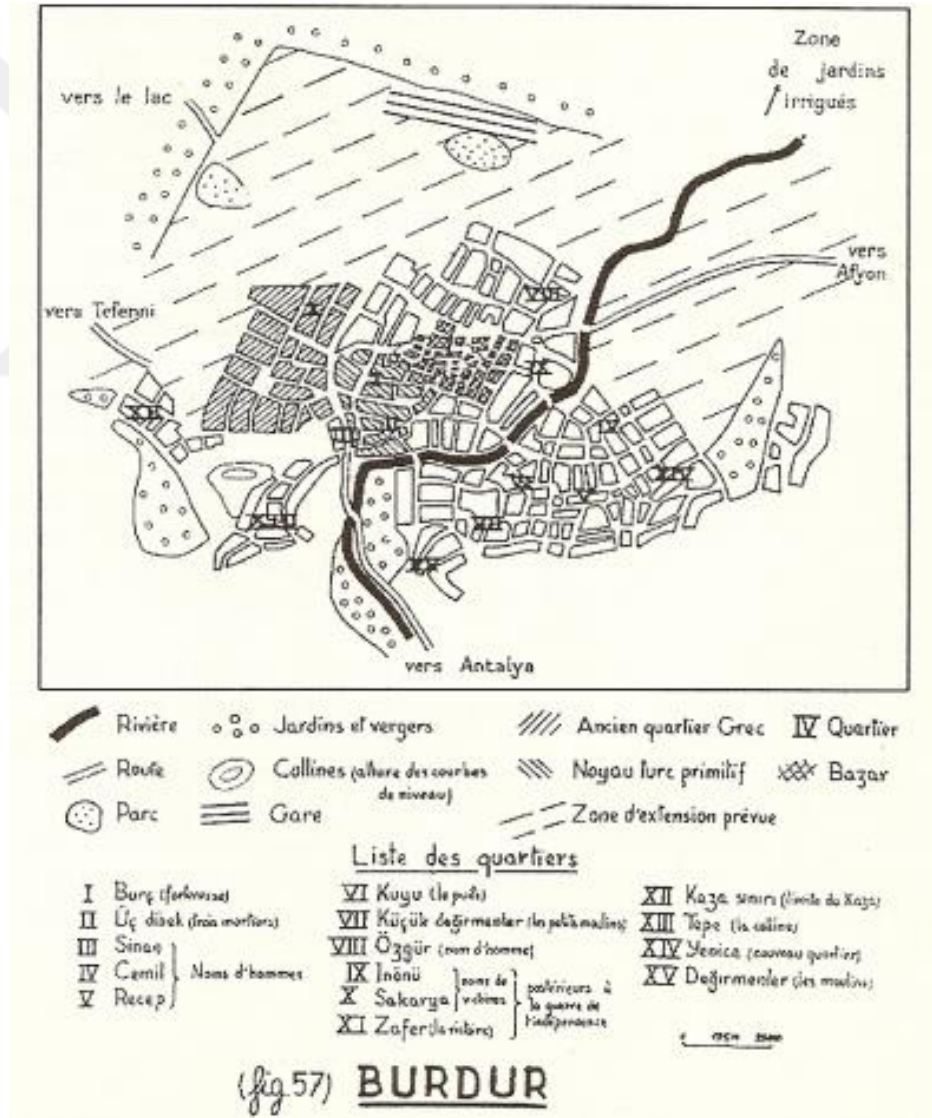

Şekil 4.4. Müslüman ve Gayrimüslimlerin yerleştiği alanlar (Şimşek Tolacı, 2015)

Burdur'u gezen J. Arundell'in 1834 yılında Burdur'un yeşillik içinde olmasından ve üzüm bağları bulunduğundan söz etmiştir. Bu dönemde Burdur'da 4000 Türk evi, 150 Rum evi ve 30 Ermeni evi olduğundan da bahsetmiştir. 1851 yılında ise şehirdeki yapı türleri hakkında ilk bilgiler yer almıştır. Lugat-ı Tarihiye ve Coğrafi'ye göre o dönemde 19 cami, 10 mescid, 23 adet okul bulunduğu söylenmektedir. 1882 tarihli Konya Vilayeti Salnamesinde de 2097 konut, 17 manastır, 4 han, 6 hamam, 1 namazgah ve 29 tane de değirmen olduğu belirtilmektedir. Şehirdeki bu gelişim 1884 yılında çıkan yangından etkilenerek 150'ye yakın evin yanmasına ve kentin ticari alanının büyük bir bölümünü kaybetmesine neden olmuştur (Barlık, 2003). Ayrıca 1882 Konya Vilayeti Salnamesine göre Burdur'da 799 Rum, 363 Ermeni ve 15734 Müslüman bulunurken Burdur Sancağı'nın toplam nüfusu da 40.847 olarak belirtilmiştir. 1906 yılında ise 4031 Hristiyan ve 73.150 Müslüman nüfusunun bulunduğu Burdur Sancağı'nın toplam nüfusu 77.181'dir (Gönüllü, 2010).

Kente ilk yerleşimin yapılmasından sonra geçen süreç boyunca, 1. deprem kuşağında olan Burdur'da yaşanan depremlerden etkilenerek fiziksel gelişimini sürdürmüştür. İlk olarak 16. yüzyılda başladığı bilinen ve 1842, 1875, 1876, 1899, 1900 ve 1901 yıllarında depremlerin yaşandığı kentte bu depremlere oranla oldukça şiddetli olan

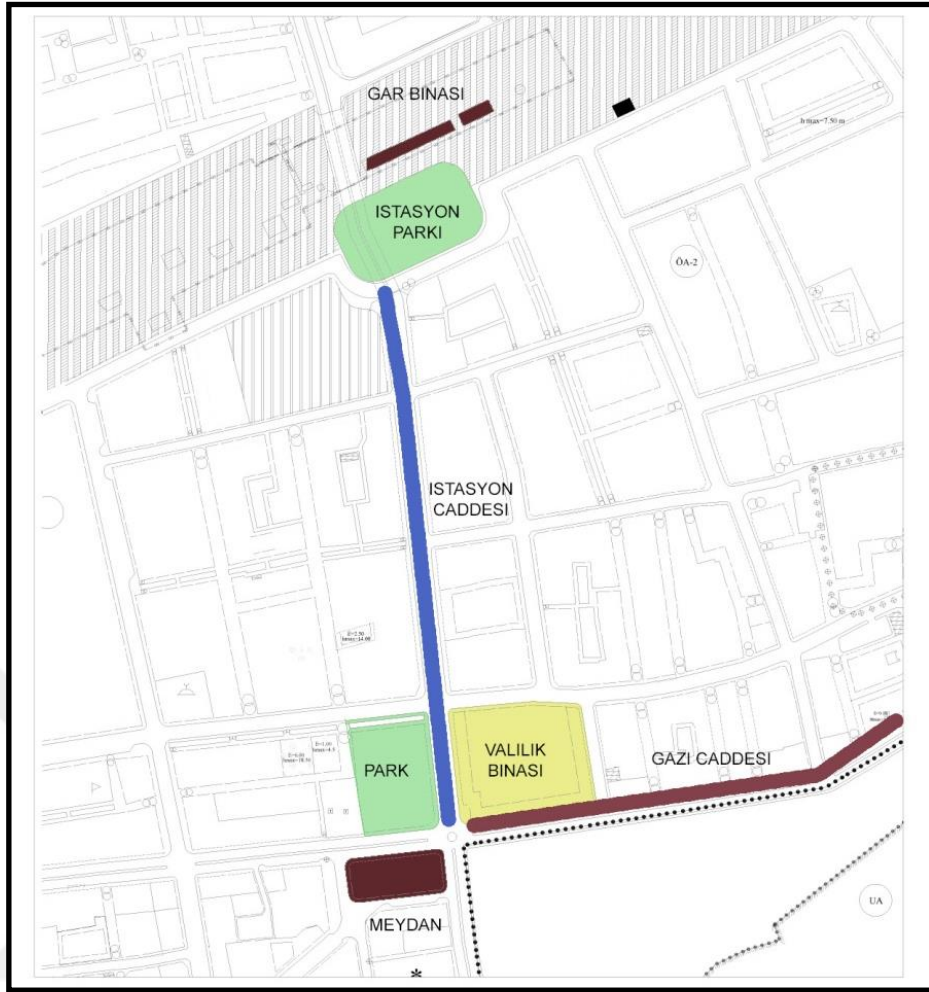
deprem, 3 Ekim 1914 tarihinde gerçekleşmiştir. Birçok mahallenin yerle bir olduğu depremde konutlar, camiler, kiliseler oldukça fazla hasar görmüştür. Bu durum kentteki imar hareketlerini hızlandırmış ve kentin ilk imar planını hazırlama görevi Avustralyalı uzmanlara verilmiştir (Şekil 4.5) (Barlık, 2003). Kentin ilk yerleşim bölgesinde bulunan Ulu Cami de 1914 depreminde yıkılmış ve 1919 yılında halkın hükümetle iş birliği yapmasıyla yeniden yapılmıştır. 1936 yılında aynı bölgede, Ulu Cami'nin hemen yanına Kahyaoğlu Hacı Ali Demir tarafından bir saat kulesi yaptırılmıştır. Bununla birlikte saat kulesi ve Ulu Cami'nin odak noktasını oluşturduğu alanda yeni bir yerleşim alanı ve ticari doku gelişmeye başlamıştır (Anonim, 2007).

Şekil 4.5. Avustralyalı uzmanlar tarafından hazırlanan imar planı (Barlık, 2003)

1914 depremi sonrası kent için ilk çalışma yol ve istikamet haritalarının hazırlanmasıdır. İlk imar planı çalışması ise 1941 yılında başlamıştır. Ancak, bu planın onaylanması 1948 yılına denk gelmiştir. Özellikle 1950'li yıllarda nüfus artışında hızlanma, ekonomik koşullar ile siyasal değişimler imar planında değişikliğe gidilmesini zorunlu kılmıştır. Bu bağlamda, Belediye Meclisi'nce İller Bankası'na hazırlanan imar planı 1985-1989 yılları arasında koşullar doğrultusunda kısım kısım onaylatılarak yürürlüğe girmiştir (Duygulu, 1993). Bu durum üzerine halkın kendi çabası ile depremde iki yıl sonra 1916 yılında Avustralyalı uzmanlara hazırlanan imar planı ile kente yönelik önemli bir adım atılmıştır. Ancak bu planın uygulanması ekonomik koşulların yetersizliği nedeniyle 1930'lu yıllarda gerçekleşebilmiştir (Çetin, 2007). Kentte yaşanan depremler ve yangın felaketi ile yapıların çoğu yıkılmış veya niteliğini kaybetmiştir. Bu nedenle halkın yerleşim yerindeki konaklama isteği de azalmıştır. Halkın yerleşim alanının bulunduğu tepeden farklı bölgelere doğru mimari gelişmeler yaşanmıştır. Bu bağlamda yeni konutlar, eğitim binaları, camiler, sosyal yapılar ve kamusal yapılarda da artış görülmüştür (Şimşek Tolacı, 2009).

Kentin fiziksel gelişimine yönelik bir başka faaliyet de 1936 yılında kente demiryolunun gelmesi olmuştur. Demiryolunun inşa edilmesi beraberinde bir istasyon binasının ve buraya bağlanan bir İstasyon Caddesi'nin yapılmasını getirmiştir. İstasyon Caddesi'nin ulaştığı Cumhuriyet Meydanı'nın ve caddeyi dik eksen bir Gazi Caddesi'nin oluşturulmasıyla da kentsel sit alanı yerini buraya bırakmaya başlamıştır (Şimşek Tolacı, 2009). Bu caddelerin çevresine yeni konut alanları yapılırken, ticari mekanlar da yine bu bölgeye toplanmıştır (Şekil 4.6).

Şekil 4.6. İstasyon aksı ve meydan alanı

1948 yılında yeni bir imar planı hazırlanana kadarki süreçte nüfus artış hızının yüksek olması yapılaşmayı da hızlandırmıştır. Kentin merkezi haline gelen Gazi Caddesi ve İstasyon Caddesi'nin etrafına da konut binaları yapılmaya başlamıştır. Bu bağlamda, hem yeni bir yerleşim alanı oluşmuş hem de sokak ve caddelerin şekil ve yönleri belirginleşmiştir. 1948 yılında hazırlanan imar planında önemli yapılaşma kararları alınmıştır. Bunlardan biri yapılarda iki kata çıkılması iznidir. Bir diğeri de 20 m genişliğinde bir ulaşım aksının oluşturulduğu Gazi Caddesi'nde ticari alan oluşturulmasıdır (Anonim, 1992). Bu durum tarihi evlerle yeni yapıların gabarisinin uyumlu olmasını sağlamıştır (Şimşek Tolacı, 2009). Plana göre yollardaki kademelenme 16, 12, 10, 8 m olarak belirlenmiştir. Kamu binalarında da kütleli olarak mimari boyutta ele alınmıştır (Anonim, 2008).

Burdur'un tarihi kent merkezi Ulu Cami ve Saat Kulesi'nin yer aldığı tepenin yamaçlarındadır. Bu alan, 1950 yılında Cumhuriyet Meydanı, Gazi ve İstasyon Caddelerinin yeniden yapılmasıyla birlikte halkın alışveriş etkinliği de bu alana yönelmiştir. Bu durum tarihi ticari merkezin eski etkisini kaybetmesine neden olsa da geleneksel faaliyetlerin bir bölümü hala burada sürmektedir. Tarihi kent merkezinde ticari doku tek katlı, kemerli ve tonozlu küçük mekanlardan oluşmaktadır. Konut dokusu ise Osmanlı Dönemi'ndeki dini ve kültürel farklılıklardan oluşan planlama doğrultusunda tarihi merkezin yer aldığı tepenin yamaçlarındadır. Buradaki iki ya da üç katlı yapıların da büyük çoğunluğunda zemin katlara ticari işlevler yüklenmiştir. Kentin etkileme geçiş alanında ise yoğunluklu olarak konutlar yer almaktadır (Anonim, 2008).

Geneli iki kattan oluşan yapıların dış cepheleri çok fazla süsleme vb. nitelikler taşımamaktadır. Sadece, kesme taş malzeme ile yapılan dikey ve yatay plastırlar ve küçük kabaralar ile giriş bölümünün üzerine işlenen bitkisel motifli bezemeler dikkat çekmektedir. Konutların zemin katlarının da yöreye özgü Burdur taşından inşa edildiği görülmektedir. Kat sayısına göre evin diğer katlarında da taş malzeme gözlemlenebilmektedir. Bu yapılara ek olarak kerpiç malzeme, bağdadi duvar örgü teknikleri de uygulanmıştır. Cephelerde genel olarak pencere boyutları küçük, sayısı da oldukça azdır. Konutların pencere açıklıkları ahşap malzemeden ve dikdörtgen formdadır. Bina çatıları genelde kırma veya beşik çatılıdır ve kiremit örtülüdür (Anonim, 2008).

Kentin fiziksel gelişimine yön veren bir başka olay da 1946'da bulunduğu bölgeye de ismini veren su oluklarının yer altına alınması olmuştur (Şekil 4.7). Bu gelişim sayesinde ekonominin de iyileşmesiyle birlikte kentin nüfusu artmıştır. Bu durum, kentte 12 Mayıs 1971 depremi yaşanana kadar devam etmiştir. 1971 depremi ile kentte 60 kişi hayatını kaybetmiş ve birçok mahalledeki yapılar hasar görmüştür (Anonim, 2008). 1971'de Haluk Berksan tarafından bir imar planı daha yapılmıştır. Ancak, bu plan 1971 depreminin getirdiği yeni ihtiyaçlar doğrultusunda tekrar ele alınarak 03.07.1972 yılında yürürlüğe girmiştir (Güler, 2018). 1972 planı kentin genel formunu belirlediği için oldukça önemlidir. Bu plana göre, 'Tarihi Ticari Alanın' kapsadığı bölge genişletilmiştir. Kentsel sit alanının sınırlarındaki ana caddelerde ise 4,5 kata kadar yapılaşma izni verilmiştir. Ayrıca, planda yer alan yeni

yerleşim alanlarının ve park alanlarının oluşturulması da önemli kararlardır (Anonim, 1992).

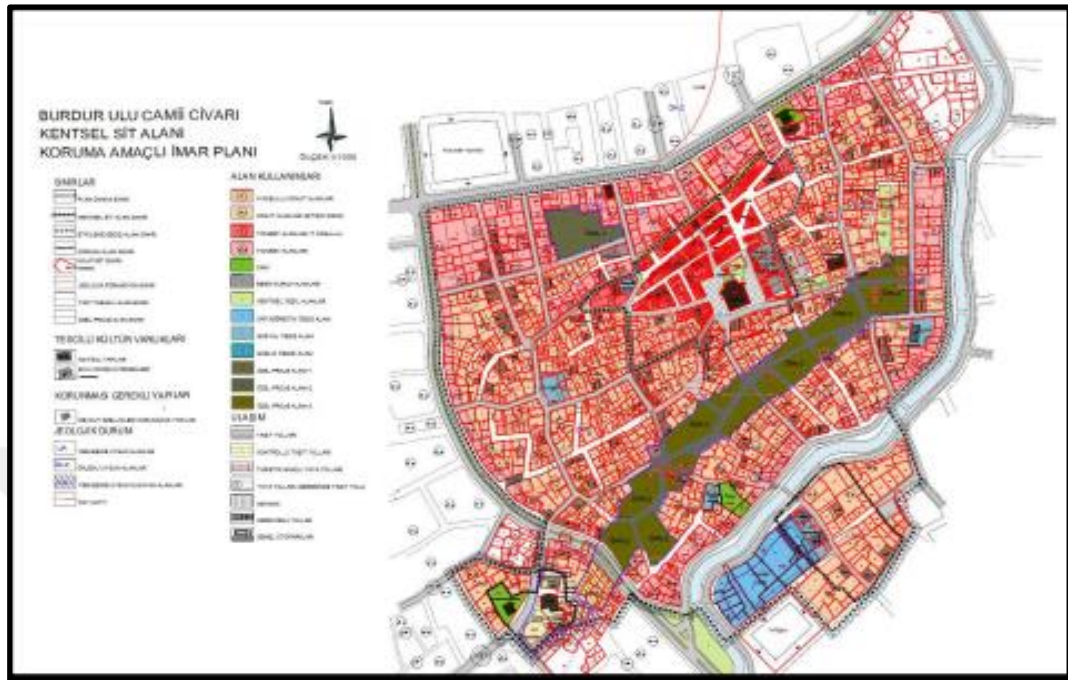

Şekil 4.7. 1942 yılında Burdur'da kullanılan su olukları (Yavuzkan Arşivi, 2008; Tolacı, 2009)

Kent 1948, 1972 ve 1987 yıllarında hazırlanan imar planlarıyla gelişimini göstermeye devam etmiştir. 1987'deki imar planında halkın istekleri doğrultusunda %2'lik bir değişiklik yapılarak 1989 yılına ait farklı bir imar planı hazırlanmıştır. Daha sonra, iller Bankası tarafından 2006'da ihale edilen Burdur Merkez İlave ve Revizyon İmar Planı tasarlanmıştır. Bu planlara ek olarak Burdur Kentsel Sit Alanı'nı korumaya yönelik olarak Burdur Belediyesi tarafından başka bir imar planı daha hazırlanmıştır (Anonim, 2008).

Burdur, Ulu Cami ve çevresinin bulunduğu alan Antalya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 28.01.1992 tarih ve 1278 sayılı kararı ile Kentsel - Ticari Sit Alanı ilan edilmiştir. Ancak, 25.04.2003 tarih ve 5863 sayılı karar ile Ticari Sit ifadesi, 2863 sayılı yasaya istinaden kaldırılmıştır. Bu nedenle, bölge Kentsel Sit Alanı olarak adlandırılmıştır. Kentsel sit alanının kuzeyindeki Gazi Caddesi, güneyindeki Hatip Hoca Caddesi ve Burdur Çayı, batısındaki Cumhuriyet Caddesi ve doğusundaki Mehmet Akif Caddesi ile sınırlı alan da Etkileme Geçiş Bölgesi olarak tanımlanmıştır. Hem Kentsel Sit Alanı hem etkilme geçiş alanının bulunduğu bölgede, Bur., Çeşmedamı, İnönü, Konak, Özgür, Pazar, Sakarya, Sinan

ve Üçdibek Mahalleleri olmak üzere toplam 9 mahalle yer almaktadır (Şekil 4.8) (Anonim, 2008).

Şekil 4.8. Burdur kentsel sit alanı koruma amaçlı imar planı (Anonim, 2008).

Burdur Belediyesi tarafından hazırlanan Etkileme Geçiş Alanı imar planı, Antalya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 07.04.1993 tarih ve 1822 sayılı kararı ile onaylanarak yürürlüğe girmiştir (Anonim, 2008). Daha sonra İller Bankası tarafından 2006 yılında ihale edilen Burdur Merkez İlave ve Revizyon İmar Planı 03.10.2012 tarih ve 123 sayılı karar ile Belediye Meclisince onaylanarak yürürlüğe girmiştir. Bu bağlamda kent tarihi merkezi koruma amaçlı imar planına göre kentsel sit alanı ve etkileme geçiş alanı olmak üzere iki bölümde ele alınmıştır (Şekil 4.9) (Güler, 2018).

Şekil 4.9. Burdur kentsel sit alanının konumu (Güler, 2018)

1985 yılında yeni bir imar planı İller Bankası'na yaptırılmıştır. Bu plan, 1987-1989 yılları arasında Belediye Meclisi'nce bölüm bölüm onaylatılarak yürürlüğe girmiştir. Ancak, nüfus artış hızının azalması Burdur'da kentleşmeye engel olmaktadır. Bu durum yeterli yatırımın gelmemesi ne neden olmuştur (Anonim, 2008). 1987 imar planında yeni demiryolu hattıyla birlikte öneri bir çevre yolu kararı yer almaktadır. Geniş yollarla kademelenen bu ulaşım ağı ile mevcut yerleşim alanının göle doğru bağlanması sağlanmıştır (Duygulu, 1993). 1989 imar planında yer alan kararlar incelendiğinde, Gazi ve Atatürk Caddelerinde yer alan yapıların yapılaşma koşullarına uyduğunu göstermektedir (Anonim, 2008).

5. BURDUR KENTİ'NDE YAŞANAN KENT DİNAMİKLERİ VE YERLEŞİME ETKİSİ

5.1. Cumhuriyet Öncesi Dönemde Yaşanan Kent Dinamikleri

Burdur Kenti'ne ilk yerleşim Kınalı Aşireti'nin Burdur Çayı'nın göle döküldüğü bölgeye çadırlarla gelmesiyle başlamıştır. Hamambendi adı verilen bu bölgede zamanla dam örtülü evler de yaparak yaşamlarını sürdürmeye devam etmişlerdir. Aşiret yaşam alanının yanı sıra bugünkü Ulu Cami'nin bulunduğu alana da bir pazar yeri kurmuştur. Daha sonraki yıllarda Hamambendi bölgesinin alçakta olmasının da etkisiyle sel baskınlarına uğramıştır. Bu durum bölgenin bir bataklığa dönüşmesine neden olarak sağlık sorunlarına yol açmıştır (Duygulu, 1993). Aşiret, yerleşim alanındaki sorunlar üzerine yer değiştirme kararı almıştır. Tarihin tam olarak bilinmediği bu yer değişikliğinin Ulu Cami'nin inşa edildiği 1299 yılından önce olduğu düşünülmektedir (Şimşek Tolacı, 2015). Ayrıca, bu bölgeye göçün sebeplerinden biri de bu çevrede konumlanan ve savunma amaçlı kullanılan bir kalenin varlığıdır. Bizans döneminde inşa edildiği tahmin edilen kale zaman içinde fiziksel değişikliklere uğrayarak Selçuklu Devleti'ne uyum sağlamıştır. Bu kaleye yönelik bazı sosyal kalıntılar günümüze kadar ulaşmıştır (Şimşek Tolacı, 2015). Ayrıca, Hamitoğulları Dönemi'nde Burdur'u gezen Arap Seyyahı İbn-i Batuta Burdur'a yönelik olarak akarsuların bol olduğunu, bağlık ve bahçelik ve kalesi yüksek bir tepede kurulduğunu söylemiştir (Erkan, 2010).

1071 yılında Anadolu'nun Türkler'e kapısının açılmasından sonra bölge sırasıyla Selçuklu Devleti, Hamitoğulları beyliği ve Osmanlı Devleti hakimiyetine geçmiştir. Burdur ve çevresini hakimiyeti altına alan Selçuklu Hükümdarı II. İzzeddin Kılıçarslan'dan sonra yaşanan taht kavgaları 1303 yılında Selçuklu Devleti'ni ortadan kaldırmıştır. Bu durum, Selçuklu Devleti'ne bağlı aşiretlerin kendi başına devlet kurmasına ortam hazırlamıştır. Bunlardan biri olan Hamitoğulları Beyliği de, kurucusu Dünder Bey'in dedesinin adının beyliğe verilmesiyle oluşturulmuştur. En parlak dönemini kurucusu Dünder Bey zamanında yaşayan beylik, Osmanlı Devleti'nde Yıldırım Beyazıt hükümdarken ortadan kaldırılmıştır. Bu tarihi olayla birlikte Osmanlı Dönemi başlayan Burdur'un bundan sonraki süreci oldukça durgun

geçmiştir. XVI. yüzyılın sonlarında ise eskiye oranla biraz daha gelişme göstermiştir (Şimşek Tolacı, 2015).

Türkler'in Anadolu'ya girmesiyle Müslüman-Selçuklu kentlerine dönüşen Anadolu kentlerinde, medrese-cami-türbe yapılarının Bizans kent mekanlarına eklenmesi ile mekansal algı anlamında gelişme göstermiştir. Bu değişim Erken Dönem Anadolu Selçuklu Kentleri'nde, kent kimliğini oluşturan mekansal öğelerin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Bunlar savunmayı sağlayacak askeri yapılar, siyasi nitelikteki saraylar ve devlethaneler, ekonomik öğelerin oluşturduğu imalathaneler (çarşı ve pazarlar), dini değerleri gösteren Ulu Camiler, sosyo-kültürel hizmet vermeye yönelik kurulan külliye, tekke ve zaviyelerdir (Özcan, 2010).

1800-1820 yıllarına gelindiğinde, Burdur'a Senir Köyü'nden gelen 100 hanenin (bazı kaynaklara göre 200 hane) Yenice Mahallesi ve etrafına yerleştiği bilinmektedir. Aynı dönemde Ermeniler ile "Tahtacı" olarak adlandırılan bir topluluk da Divanbaba (Değirmenler ve Kuyu) ve Sinan mahallelerine yerleşim yapmışlardır. Bu mahallelerde kerpiç evler, Bey evleri, Ermeni evleri, Tahtacı konutları, İşlikli konutları gibi çok farklı toplumlara ait yapılaşmalar mevcuttur. Daha eski bir tarihte Türklere ait bir eve zaman içinde Tahtacı topluluğunun yerleşmesi, sonrasında ise bu topluluğun Ermeniler'in göç ederek terk ettiği evlere yerleşerek bu mekanlarda değişikliklere yol açması buna bir örnektir (Şimşek Tolacı, 2015).

20. ve 21. yüzyıllar içinde kentte, deprem, yangın ve çekirge istilasları gibi doğal afetler yaşanmıştır. 4 Ekim 1914 yılında gerçekleşen deprem felaketi kentte oldukça büyük hasarlara neden olurken, birçok can yaşamını yitirmiştir. Viyana Merkez Rasathanesi depremi önce 9.1 daha sonra ise 7.1 şiddetinde ölçmüştür. 1914 yılında yaşanan depremden kentin sadece sosyo-kültürel yapısı değil fiziksel gelişimi de oldukça fazla etkilenmiştir. Kentte yıkılan yapıların %90 gibi büyük bir oranda olması kentin kısa zamanda onarımını gerektirdiği için hızla imar çalışmaları başlamıştır. Halkın da gayretleriyle başlatılan bu imar çalışmalarının başında depremden iki yıl sonra 1916 yılında Avusturyalı uzmanlara hazırlatılan imar planı gelmektedir. Kentin yeni planı, dönemin ekonomik sıkıntıları nedeniyle ancak 1930'lu yıllarda uygulamaya konulabilmiştir. Ayrıca, bu deprem ile hasar gören yapılar ticari alanı da etkilediği için toplumun ticari bölgeye yönelik yerleşme arzusunu azaltmıştır. Bu durum kentte

yeni yerleşim alanlarının oluşumunu zorunlu kılmıştır. Bu bağlamda Burdur Kenti'nde eğitim binaları, camiler, sosyal yapılar ve kamusal alanlarda da önemli bir artış olmuştur (Şimşek Tolacı, 2015).

Bu yüzyıllar içinde Osmanlı Devleti'nin son dönemlerine doğru yaşanan deprem ve yangın felaketlerinden farklı olarak bir diğer olay da çekirge istilasıdır. Burdur ve Isparta'nın 1915 yılında Uşak ve Denizli'den gelen çekirgelerin tohumlarıyla dolması nedeniyle, afetin önlenmesine yönelik çalışmalar başlatılmıştır. Ancak, çalışmalar fayda etmemiş ve istila önce 1916 yılının ilkbahar mevsiminde sonra da 1917 yılının ilkbahar mevsiminde tekrar görülmüştür (Gönüllü, 2012). Yaşanan bu istilalar ekonomiyi etkilediği için halkın göç etmesine sebep olduğu için, kentin fiziksel değişimini de dolaylı olarak etkilemiştir.

5.2. Cumhuriyet Sonrası Dönemde Yaşanan Kent Dinamikleri

Cumhuriyet'in ilan edilmesinden sonra, yeni devlet ilkelerinin benimsenmesi kentleşme alanında yeniden yapılaşma olgusunu ortaya çıkarmıştır. Kent planlamaları yapılırken daha modern ve güzel görünümlü kentlerin inşa edilmesi öncelikli hedef olmuştur. Özellikle nüfus artışı, ekonominin kalkındırılması ve toplumsal değişim kent mekanlarının değişimine yol açmıştır. Cumhuriyet'in ilk yıllarında başlayan bu değişim hem kentlerin planlanmasında hem mimarlık alanında yapılan yenilikler ile kentlerin kimlik oluşumunu etkilemiştir. Kentlerin tarihi, kültürel özellikleri gibi yolları, sokakları, parkları, meydanları ve binaları da kent kimliğini yansıtmaktadır. Kent kimlikleri her dönemde farklı kültürler, farklı sosyal yaşantılar, farklı ekonomik özellikler, farklı çevreler ve yapılaşmalar ile gelişir ve değişir.

Bu bağlamda, atılan en önemli adımların bazıları şunlardır; kaldırım taşlarının döşendiği asfaltlı ve etrafı ağaçlandırılmış geniş yolların oluşturulması, güzel görünümlü binaların inşa edilmesi, görkemli heykel ve anıtların yapılması, park alanlarının oluşturulması ile meydanların tasarlanması, gridal sokak düzeni ve kentlere özgü stadyum ve tayyare meydanlarının oluşturulması olmuştur. Çalışmaların başladığı öncelikli kent başkent Ankara'nın diğer küçük kentlere de model olması düşünülmüştür. Bu kapsamda, Hükümet ve Belediye binaları gibi

resmi yapılar ile okul, hastane, fabrika vb. yapılar inşa edilirken anayollar genişletilmiş ve bina formları modernleştirilmiştir (Emiroğlu, 2012).

Kentte yaşanan bir başka büyük depremde 12 Mayıs 1971 tarihinde gerçekleşmiştir. Yaklaşık 60 kişinin yaşamını yitirdiği depremde can kaybının şiddetine göre az olması, depremin iş saatinde ve hava şartları iyiymen olmasıdır. Meydana gelen kayıpların kentteki sosyal ve ekonomik yaşamı sarstığı ve yaklaşık 10.000 işinin çevre illere göçtüğü bilinmektedir. Kentin fiziksel gelişiminde bakıldığında ise bu depremi %70'lik bir hasar oranıyla geçirdiği tespit edilirken, merkezde yer alan PTT binası, Cezaevi, Hastane ve iki tane ilkokul binasının hasar gördüğü bilinmektedir (Şekil 5.1) (Anonim, 1974). Kentte birçok yapının yıkıldığı 1971 depreminden sonra şehrin yeniden imarının yapılması için mimar ve mühendislerin incelemeleri doğrultusunda çevre illerden gelen ustalar tarafından yapılar inşa edilmeye başlamıştır (Şimşek Tolacı, 2015).

Şekil 5.1. 1971 depremi sonrası kentin durum (Burdur Belediyesi fotoğraf arşivi, 2005)

1971 depreminden önce hazırlanan ve onaylanan imar planının yeni formunu alabilmesi amacıyla Oluklaraltı bölgesinde istimlaklara başlanmış ve kentin tarihi dokusu ile kent merkezinin dışındaki alanlarda da insanlara barınma imkanı sağlamaya yönelik olarak birçok kooperatif oluşturulmuştur (Çetin, 2007). Ayrıca, deprem felaketinin meydana getirdiği yeni gereksinimlere yönelik olarak 1972'de revize edilip onaylanan plandan sonraki ilk 4 yıllık süreçte barınma sorunu yaşayan halk için ve kentin fiziksel gelişiminin sağlanması amacıyla konut inşaatlarına

öncelik verilmiştir. Bu durum ile kooperatifler kurulmuş ve toplu konutlar da artmıştır. Ayrıca, kentin fiziksel gelişimine yönelik 1972 yılında parke ve beton yol, karo döşemeli yaya kaldırımları, alt yapı çalışmaları ile inşa edilen modern mezbaha, yeni garaj, Belediye Sarayı Binası'na ait modern sinema ve düğün salonunun bulunduğu yapılar hizmete açılmıştır. 1973 yılında da içinde 36 adet dükkanın yer aldığı oto tamirhanesi inşaatının sonuna gelinmiştir (Anonim, 1974).

Kentte Ulu Cami ve çevresinde yaşanan bir diğer felakette 1924 yılında çıkan yangın olmuştur. Bu yangında hasar gören yapıların yerine Burdur Kalesi'nde bulunan taşlardan ve yapı temellerinden yararlanılarak yenileri inşa edilmiştir. Ancak, bu sefer yığma sistemli yapıların yerine betonarme kargir sistemde yapılar inşa edildiği için yeni yapı malzemeleri kullanılmıştır. Böylece tarihi çarşı tekrar canlanmıştır. Alanın yeniden inşa edilme sürecinde kale taşlarının kullanılmış olması tarihi kalenin ortadan kaybolmasına sebep olmuştur. Bu dönemde, Avusturyalı uzmanlar tarafından hazırlanan imar planı çalışmaları ise sürdürülmeye devam etmiştir. Kentte daha yakın bir zamanda yaşanan diğer yangın felaketi 22 Ağustos 1963 tarihinde saat 02.00'da gerçekleşmiştir. Yangının merkezi 1936'da trenin Burdur'a gelmesine bağlı olarak oluşan akslar ve Cumhuriyet Meydanı çevresidir. Meydanda yer alan ekmek fırınının deposunda çıkan yangın İtalyan evi (Köroğlu kahvesi), PTT Binası, Özel İdare Binası, 7 tane konut ile 7 tane dükkanın kaybedilmesine neden olmuştur (Şekil 5.2) (Milliyet Gazetesi Arşivi, 1963).

Şekil 5.2. İtalyan Evi (Köroğlu Kahvesi) ve çevresi, 1936 ve 1967 (Burdur belediyesi fotoğraf arşivi, 2005)

Gayrimüslimler tarafından inşa edilen kamu binaları ile o bölgedeki dükkanların hiçbirisi günümüze ulaşmamıştır. Ayakta kalabilen dükkan yapıları ise bu alana uzakta kalmaktadır. Bu durum, tarihi ticari alanın sürekliliğini olumsuz etkilemekle birlikte kent kimliğine oldukça büyük zarar vermiştir (Şimşek Tolacı, 2015).

Yönetim değişikliği kentlerin yaşayış biçimlerinde ve yerleşim alanlarının fiziksel gelişiminde etkili olmuştur. XIX. yüzyıl içinde devletlerin iktisadi politikaları Sanayi Devrimi ile Fransız İhtilali'nin etkileriyle şekillenmiştir. Bu dönemin önemli teknolojik gelişmelerinden biri olan demiryolu ulaşımı da iktisadi politikayı büyük ölçüde etkilemiştir (Key, 2007). Osmanlı Devleti'nin yeterli ekonomik imkanının olmaması demiryolu ulaşım sisteminin yapılamamasına neden olmuştur. Bu nedenle demiryolu inşaatları ve işletmeleri yabancı şirketlere yaptırılmış ancak, yabancı devletlerin ekonomik, siyasi ve askeri yönlendirmeleri demiryollarının yapımında hata yapılmasına ve birbirinden kopuk ulaşım sisteminin oluşmasına zemin hazırlamıştır. Cumhuriyet ilan edilmeden önce devlet için bir ekonomi modeli belirleyebilmek amacıyla 17 Şubat-4 Mart 1923 tarihlerinde iktisat kongresi düzenlenmiştir. Aslında 15 Şubat olarak belirlenen kongre tarihinin 17 Şubat'a çekilmesi, ülkenin çeşitli bölgelerinden gelecek olan tüccar, işçi ve çiftçilerden oluşan 1135 delegenin ulaşımındaki zorlu koşulları nedeniyle oluşmuştur. Bu durum, Mustafa Kemal'in açılış nutkunu gerçekleştirdiği kongrede tarım, ticaret ve sanayi kollarının ulaşımına bağlanması doğrultusunda "Yollar Meselesi" nin görüşülmesini acil duruma getirmiştir. Demiryolu ulaşım sistemlerinin yeniden inşa edilmesi öncelikli hedef olmuştur (Aslantepe, 2012). Ayrıca bu dönemde, savaştan yeni çıkan Anadolu kentlerinin neredeyse hiçbirinin birbiri ile ulaşımının olmaması da bu durum üzerinde etkili olmuştur (Çetin, 2012).

Bu dönemde ülkenin ulaşım sistemi, ülkenin "demir ağlarla örülmesi" siyaseti üzerine kurulmuştur. Ülkeyi saracak olan bu ulaşım sistemi ile başkentin tüm ülkenin denetimi görevini üstlenmesi de düşünülmüştür (Tekeli, 1998). Bu bağlamda, ekonomik hedeflerde de önde gelen demiryolu Burdur Kenti'ne gelmiş ve buna ek olarak 1936'da da bir tren garı binası yapılmıştır. Eskiden Kanlı Kuyu olarak adlandırıldığı bilinen bölgede yapılan tren garı binası Hükümet Binası'na kavisli bir yol ile bağlanmıştır. Daha sonraki süreçte gar binasından kentin merkezinde bulunan meydana uzanan yeni bir aks oluşturulmuştur. Demiryolunun açılmasından sonra

1935 yılında faaliyete geçen bu aks "İstasyon Caddesi" ismiyle anılmaktadır (Çetin ve Haştemoğlu, 2007). Tren garına bağlı olarak oluşturulan 24 m genişliğindeki ağaçlandırılan bu aks ile bağlantılı diğer akslar üzerine de kamu ve eğitim yapıları, konutlar ve yeşil alanlar inşa edilmiştir (Şekil 5.3) (Burdur'un Sesi Gazete Arşivi, 1955). Trenin kente gelmesi ve buna bağlı olarak gar binalarının inşa edilmesi ile oluşan akslar, aynı Osmanlı Dönemi'nde olduğu gibi Cumhuriyet Dönemi'nde de kentlerin fiziksel gelişme yönünü belirleme de etkili olmuştur. Sadece fiziki gelişim sağlamamış, halkın sosyo-kültürel yaşam tarzını da etkilemiştir. Cumhuriyet Dönemi ile birlikte kentlerin demiryollarına bağlı oluşan İstasyon Caddeleri kentsel kimliğin tanımında önemli rol oynamıştır.

Şekil 5.3. İlk Burdur-Keçiborlu yolculuğu, 30 Nisan 1936 (Burdur Belediyesi fotoğraf arşivi, 2005)

Yeni devlet ilkelerinin benimsenmesi ile gelişen sağlık politikaları doğrultusunda Burdur Kenti'nde Irak Sıhhat Vekili'nin tasarlattığı 5 yıllık Sağlık Planlamasına göre hastane, süt muhafızları, klinikler, dispanserler, veremliler için senatoryumlar, röntgen tesisleri ve laboratuvarlar düşünülmüştür. Bu bağlamda devlet hastanesi, verem savaş dispanseri binası, birçok okul ile yurtlar inşa edilmiştir (Şimşek Tolacı, 2015).

Osmanlı Devleti Dönemi'nde kentler oluşturulurken İslam şehirleri örnek alınarak tasarlanmıştır. Bu durum Cumhuriyet'in ilanından sonra değişerek Cumhuriyet'le

gelen yeni politikalar doğrultusunda daha modern kentler kurma çabasıyla devam etmiştir. 1923 yılında Cumhuriyet'in ilan edilmesiyle il durumuna geçen Burdur Kenti'nde de diğer kentlerde olduğu gibi modernleşme politikaları başlamıştır. Bu bağlamda, Burdur Kenti'nde 1930 sonrasına yönelik 4 yıllık bir planlama sürecinden bahsedilmektedir. Bu plan içerisinde; Cumhuriyet Meydanı, İstasyon Bulvarı, Hastane ve Ortaokul yolu, itfaiye, elektrik işleri, kanalizasyon, bağ ve bahçeler için su kanallarının açılması, yeşil göl plajı, Halk Evi'nin ikmali, Hükümet ve çocuk parklarının inşa edilmesi, Cumhuriyet ve Gazi Caddesi'nin düzenlenmesi ve ağaçlandırma işleri yer almaktadır (Şekil 5.4). Daha sonra başkent Ankara başta olmak üzere modern ve milliyetçi kentlerin oluşumu aşamasında Burdur Kenti'nde Kemal Ahmet Aru tarafından hazırlanan planın uygulama süreci başlamıştır (Şimşek Tolacı, 2015).

Şekil 5.4. 1936 yılında yapımına başlanan Cumhuriyet Alanı (Burdur Belediyesi Arşivi, 2005)

Cumhuriyet'in mekansal düzenleme stratejilerinden birincisi Ankara'nın başkent yapılması, ikincisi Ankara'ya bağlanan bir demiryolu ağının kurulması, üçüncüsü ise devletçilik ilkesi doğrultusunda fabrikaların kurulması ve bu fabrikaların Anadolu'nun diğer küçük kentlerindeki demiryolları üzerinde yer almasıdır. Ancak, modernleşme çabasına öncelik Ankara'nın başkent olması olunca diğer küçük kentler hızla gelişmemiştir (Tekeli, 1998).

Cumhuriyet'in ilanından sonra il olan Burdur'da dönemin milletvekili ve aynı zamanda Bakan Prof. Dr. Fethi Çelikbaş'ın gayretleriyle kurulan Burdur Şeker Fabrikası, Alman firması ARGE tarafından 426 günde tamamlanarak 7 Eylül 1955 tarihinde açılmıştır (Anonim, 1974). İnşaatın tamamlanmasından sonra işleve başlayan fabrika hem istihdam hem kentin ekonomisi üzerinde oldukça etkili olmuştur. Fabrika, sadece ekonomik alanda değil, fiziki yapılaşmada da kentin gelişimine katkı sağlamıştır (Şekil 5.5). Burdur Şeker Fabrikası dışında sanayileşme anlamında kente yönelik olarak Süt Endüstrisi (SEK), Et Balık Kurumu (EBK) yapılarına da yatırım yapılmıştır (Şimşek Tolacı, 2015).

Şekil 5.5. Burdur Şeker Fabrikası (Şimşek Tolacı, 2015)

Cumhuriyet Dönemi'nde benimsenen sanayi politikaları kapsamında kurulan Burdur Şeker Fabrikası kentteki tarımsal faaliyeti canlandırdığı için kırdan kente göç olmuştur. Kent nüfusundaki bu artış da kentin fiziksel gelişimini değişikliğe uğratmıştır. Bu fiziksel gelişim ticari faaliyetin artış gösterdiği Gazi Caddesi'nde genişleme, Ulu Cami'nin bulunduğu bölgedeki pazar yerinin taşınması, yine aynı bölgedeki ateşli sanatlarla uğraşan esnafın günümüzdeki yerine getirilmesi ihtiyaçlarını ortaya çıkarmıştır. Ayrıca, nüfus artışının barınma ihtiyacını da meydana getirmesi kentte farklı yapı gruplarının inşa edilmesine sebep olmuştur. Bu durumla birlikte kentin batısında bulunan Burç, Armağan İlci, Atatürk, Bahçelievler, Emek Evler, Şeker Evler mahallelerinin gelişimini sağlamıştır (Şimşek Tolacı, 2015).

1930'lu yıllarda yaşanan savaşlar ekonomik anlamda tüm dünyayı olduğu gibi Türkiye'yi de oldukça fazla etkilemiştir. Türkiye'nin ekonomisinin sarsıldığı bu süreci atlatmaya yönelik alınmış acil müdahale kararlarından biri de Sümerbank'ın kurulmasıdır. Bu doğrultuda 11 Temmuz 1933 tarihinde Atatürk'ün kurduğu Sümerbank'ın ilk büyük kompleksi 1935 yılında yapılan ve Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk kamu yatırımı olan Adana Bez Fabrikası ve Lojmanları'dır. Aynı şekilde Sümerbank kuruluşu bünyesinde; demir-çelik tesisleri, çimento fabrikaları, kağıt ve selüloz tesisleri de inşa edilmiştir (Toprak, 2012). Bu bağlamda kentte, Gül Yağı Fabrikası da hizmete açılmıştır (Şekil 5.6).

Şekil 5.6. Burdur Gülyağı Fabrikası (Şimşek Tolacı, 2015)

Sanayi politikaları kapsamında yaşanan bir diğer gelişme de Burdur gülcülüğünün gelişmesi amacıyla kurulan Gül Yağı Fabrikasıdır. Fabrika, Burdur ve Cıvırı Gülcüler İstihsal ve Satış Kooperatifinin ortaklığı ile Fransız MANE FİLS Ç.İ.N.E.F. Çiçek ve Nebatat Esansları Fabrikası A.Ş. tarafından kent merkezinde Tren Garı'na yakın bir konumda 1962 yılında inşa edilmiş ve 1966 yılında da açılmıştır (Anonim, 1974). Fabrikanın bu konumda inşa edilmesinin sebebi hem sanayi bölgesine yakın olması hem de tren garına yakın olmasıdır (Şimşek Tolacı, 2015). Hem şeker fabrikası hem gülyağı fabrikası Burdur kentinde çok büyük bir istihdam sağlamıştır. Ayrıca, bu fabrikalarda çalışacak işçilerin konaklaması amacıyla yeni konut ihtiyacı doğmuştur.

Politik sistemlere bakılmaksızın bütün hükümetlerin oynadığı roller konutların biçimlenmesine etki etmiştir. Devlet politikalarına etki eden ekonomik, ideolojik ve teknolojik gelişimler ile de dar gelirli konutu, halk konutu, sosyal konut, devlet konutu gibi toplu konutların inşa edilmesi de kentlerdeki farklı konut biçimlerine örnektir (Alkışer ve Yürekli, 2014).

Cumhuriyet Dönemi'nde 1934 yılında orta ve yüksek dereceli memurların Ankara'da kurduğu "Bahçelievler Yapı Kooperatifi" dönemin ilk yapı kooperatifidir. Bununla birlikte diğer kooperatif kuruluşları da etkilenecek şekilde şekillenmiştir (Bilgin ve Tanıyıcı, 2008). Burdur Kenti'nde de bu süreç 1946 yılında başlamış ve küçük sanat, esnaf, kefalet, hayvan üreticileri tedarik-pazarlama ve yapı kollarında kooperatifler kurulmuştur. Bu bağlamda inşa edilip günümüze kadar ulaşan başlıca kooperatifler; M.M. Yeşil Burdur Bahçelievler Yapı Kooperatifi, Şeker Fabrikası İşçileri Kooperatifi, Şirinevler Yapı Kooperatifi, 149 Evler Yapı Kooperatifidir (Anonim, 1974).

Cumhuriyet Dönemi'nde benimsenen devletçilik ilkesi kapsamında Burdur Kenti'nde, devlet eliyle İş ve Ziraat Bankaları açılmıştır. Önceleri kentin tarihi merkezinde yer alan banka binaları, daha sonraki süreçte Gazi Caddesi'nin aktifleşmeye başlaması ile Gazi Caddesi'ne taşınmıştır (Şimşek Tolacı, 2015).

Kent genelinde uygulamaya başlanılan modernleşme çalışmaları "Birinci Ulusal Mimarlık Akımı: 1910-1930", "Modernist Dönem ve Yabancı Mimarlar: 1930-1940", İkinci Ulusal Mimarlık Akımı: 1940-1950" olmak üzere farklı mimarlık dönemlerinde şekillenmiştir. Bu akımlar, hem Türk hem yabancı mimarların eserleri uygulanarak yayılım göstermiştir (Uzunarslan, 2010).

18. yüzyıl Osmanlı Devleti'nde öncelikle kamu grupları sonrasında da sivil yapılarında yenileşme hareketleri başlamıştır. II. Mahmut Dönemi ve 1839 Tanzimat Fermanı ile birlikte gelişen bu yenileşme hareketleri o dönemin siyasal ve toplumsal yaşantısını değiştirirken mimariyi de oldukça fazla etkilemiştir (Uzun, 2008). 19. yüzyılda dünyayı etkileyen önemli devrimler neticesinde Osmanlı Devleti'nde batılılaşma hareketleri hızlanmıştır. Bu batılılaşma hareketlerinden biri Osmanlı kent yapısındaki değişime yönelik olmuştur. Bu bağlamda, öncelikle yönetim yapılarında

değişime gidilmiştir. 1908 yılında II. Meşrutiyet'in ilan edilmesiyle birlikte kentsel faaliyetler hız kazanmış ve hükümet konağı, belediye, gar binaları ve PTT gibi idari yapılar inşa edilmeye başlamıştır (Lewis, 1984). Bu gelişmeler Osmanlı'nın son dönemlerinden Cumhuriyet'in ilanına kadar devam etmiştir. Tam da bu dönemde ortaya çıkan Birinci Ulusal Mimarlık Akımı, Cumhuriyet'in ilk yıllarında da etkisini sürdürmeye devam etmiştir.

Birinci Ulusal Mimarlık Dönemi'nde, özellikle 19. Yüzyılda yoğun hissedilen batının etkilerinden çıkılarak, geleneksel mimariye bir yönelme olmuştur. Bu dönem yapılaşmalarında devlet desteği de oldukça fazladır (Büyük Larousse, 1992). Cumhuriyet ilan edildikten sonraki ilk yıllar, ülkenin içinde bulunduğu ekonomik zorluklar ve yetersiz kalan teknik kadro nedeniyle oldukça az yapı inşa edilebilmiştir. Buna rağmen, yeni yapı malzemesi ve teknikleri kullanılarak inşa edilen yapılarda Birinci Ulusal Mimarlık Akımı'nın nitelikleri görülmektedir. Bu akım, Cumhuriyet ilan edilmeden önce Mimar Kemalettin ile Vedat Tek tarafından başlatılan mimari düşünce ile aynı doğrultuda gelişme göstermiştir (Alsaç, 1976). Bu akım düşüncesiyle, inşa edilen yapılar strüktürel ve cephe görseli (süslemeler vb.) anlamında Selçuklu ve Osmanlı mimarisinin özelliklerini yansıtmaktadır. Cephelerin ön planda tutulduğu bu mimaride, planlaşma arka planda kalmıştır (Aslanoğlu, 2010). Bu dönem mimarisinde planlar genel olarak, orta avlulu simetrik tarzda, cepheler ise yüksek kemerli, Osmanlı ve Selçuklu bezemeleri işlenmiş geniş saçaklı, pencere üzeri kemerli, mermer sütunlu ve iç mekanları da süslü tavanlı özelliktedir (Uzun, 2008). Ancak bu durum, Cumhuriyet'in ilanından sonra Atatürk'ün getirdiği çağdaş ve yeni ulus-devlet anlayışı ile çelişki içinde kalmıştır (Alsaç, 1976).

Akıma öncülük eden mimarların başında Mimar Kemalettin ve Mimar Vedat Tek gelmektedir. Ayrıca, Hikmet Koyunoğlu, Muzaffer Bey, Ali Talat, Hasip Bey, Ahmet Kanal, Seyfi Arıkan, Ernst Arnold Egli, Givlio Mongeri, Clemens Holzmeister, Bruno Taut, Paul Bonatz, Martin Elsaesser, Hermann Jansen gibi isimler de dönemin önemli mimarları arasında yer almaktadır (Sözen, 1984). Birinci Ulusal Mimarlık Dönemi, Cumhuriyet'in ilanı ile etkisini artırmış ve Cumhuriyet'in ilk on yılına etki etmiştir. Ancak, Cumhuriyet'in öncelik verdiği çağdaşlaşma politikasıyla birlikte son bulmuştur (Bozdoğan, 2002). Bu duruma Teşvik-i Sanayi Kanunu'nun kabul edilmesi ve ülkeye yurtdışından gelen mimarların modern

örnekler vermesi de etki etmiştir. Yeni mimari adımların atılması bu akımın etkisini kaybetmesine neden olmuştur (Öktem, 2004).

1930'lu yıllarda öne çıkan "Modern Mimari" akımı, Türk mimarisini de etkilemiştir. Bu etki, klasik Osmanlı ve Selçuklu süslemelerinden arınmış modern binaların yapımını artırmıştır. Ayrıca, bu dönemde betonarme strüktür sistem kamu yapılarından sonra sivil mimaride de kullanılmaya başlamıştır. Buna bağlı olarak villa, çok katlı apartmanlar, iş hanları gibi yapı grupları inşa edilmiştir. Modern mimaride düz teras çatılar ve yeşil alanların kullanımına yönelik olarak altı boşaltılan yüksek binaların inşaatı ile çeşitli perspektiflerin ortaya çıkması, dolu-boş hareketlendirmeler, yatayda sürekli bant pencerelerin kullanımı ve cephede ışık ve renk tasarımları esas alınmıştır, Le Corbusier ile anılan ve 1926 yılında yayılan bu manifesto, geç de olsa Türk mimarisine kazandırılmıştır (Uzun, 2008).

Her alanda olduğu gibi mimarlık alanında da başlayan modernleşme hareketlerinde, yalınlık ve süslemeden arınmış tarzda yapıların tasarlanması ve işlevin ön planda tutulması esas alınmıştır. Mimaride plan düzeni belirli bir geometride şekillenirken, dairesel formlu mekanlar ve cepheler oldukça ilgi görmüştür. Cephelerde yatay bant formlu veya köşe pencereleri sıkça tercihe dilmıştır. Bina çatıları teras çatı veya gizli çatı şeklinde yapılırken, cephe boyu devam eden balkonlar da çokça tutulmuştur. 1937-1938 yıllarına gelindiğinde ise simetriye bir geri dönüş olmuştur. Geniş saçaklar ile çatı düzeni de geri gelmiştir (Batur, 1998).

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün 1938'de vefat etmesi ile Türkiye tarihinin bir dönemi kapanmıştır. Bunun üzerine bir de İkinci Dünya Savaşı'nın başlaması, Türkiye'yi savaş dışında olmasına rağmen derinden etkilemiştir. Türkiye'deki yapı sanayisinin henüz gelişmemiş olması ve yapı malzeme tedarikinin zorlaşması da inşaatları yavaşlatmıştır. Bu durgunluk, 1950'li yıllara kadar sürmüştür. Bu nedenle kendi kendine yeten bir mimari anlayış benimsenmiştir. İkinci Ulusal Mimarlık Akımı denilen bu anlayış, ulusal mimarinin benimsenmesini savunmaktadır (Batur, 1998).

Bu akım, Birinci Ulusal Mimarlık Dönemi'ndeki düşünceyle aynı doğrultuda, özgün bir kimlik oluşturma çabasına giren bir mimarlık anlayışını benimsemiştir

(Bozdoğan, 2002). Bu amaçla ortaya çıkan döneme ait yapılarda cephe kaplamalarında çoğunlukla yapay ya da doğal taş malzemeler vurgulanmıştır. Ahşap çatılardan uzanan geniş saçakların yer aldığı ve özellikle kamuya hizmet veren yapılarda, devletin gücü yansıtılmaya çalışılmıştır (Aslanoğlu, 2010).

İkinci Ulusal Mimarlık Dönemi'nde yapıların, inşa edileceği bölgenin iklim şartlarına uygun malzeme ve teknikler ile geleneksel mimariyi yansıtacak özelliklerde yapılması istenmiştir. Yerel tasarımlarla ve biçimsel bir yaklaşımla projeler üretilmesi tercih edilmiştir. Bu durum ülkeye gelen yabancı mimarlar tarafından bakıldığında rahatsız edici bir düşünce olmuştur. Ayrıca, yerel malzeme ve iş gücünün kullanılması ile milli bir mimari yaratılması çabasında devlet müdahalesinin de ne denli gerekli olduğu da vurgulanmıştır. Döneme ait örnekler bakıldığında şekilci ve anıtsal detaylar dikkat çekmektedir. Bu döneme eser veren ve akıma da öncülük eden mimarlar Sedad Hakkı Eldem, Emin Onat gibi isimlerdir (Sözen, 1984). Akımın öncülüğünde inşa edilen eserlerde, süslemeye çok fazla yer verilmeden daha sade tarzda tasarımlar olduğu görülmektedir. Simetrinin ağır bastığı, taş malzemenin çokça tercih edildiği, geniş saçakların kullanıldığı anıtsal yapıların öne çıktığı bir mimari etki izlenmektedir (Hasol, 2017).

1950'li yıllarda mimarlık alanında Cumhuriyet Dönemi bir dönüm noktası olmuştur. Daha önceki mimari anlayış dönem dönem birbirinden farklı biçimlerde ayrılmaktadır. Bu dönemde ise mimarlık anlayışında birçok farklı üslup birlikte yaşatılmıştır. Daha çok batı kökenli rasyonalist-pürist, brütalist ve bağımsız akımlar dönem içinde rol oynamıştır (Sözen, 1984). Ayrıca, 1950'li yıllarda Türkiye'de çok partili sisteme geçiş yapılması, siyasal ve kültürel kimliği olduğu gibi mimari kimliği de biçimlendirmiştir.

5.3. Burdur Kenti'ndeki Cumhuriyet Dönemi Sivil Mimari Örnekleri

Çalışma örneklem alanından, Cumhuriyet Dönemi mimari özelliklerini yansıttığı tespit edilen Çizelge 5.1'de gösterilen 21 adet sivil mimari, 2 adet eğitim, 4 adet kamu ve 3 adet ticaret yapısı ve açık alan olarak Cumhuriyet meydanı ve parkı bu bölümde ele alınmıştır.

Çizelge 5.1. İşlevlerine göre yapılar

İŞLEVLERİNE GÖRE ÇALIŞMA ALANINDAKİ YAPILAR				
S.NO	Sivil Mimari Örnekleri	Eğitim Yapıları	Kamu Yapıları	Ticaret Yapıları
1	Çöllü Apt.	Akşam Sanat	Valilik Binası	İpek Palas Oteli
2	Özboyacı Apt.	Gazi İlkokulu	Eski Belediye	Anadolu Oteli
3	Rastgele Apt.		İl Özel İdare	Vakıf İş Hanı
4	Berberoğlu Apt.		Gar Binası	
5	Solmaz Apt.			
6	Gür Apt.			
7	Kayışlı Apt.			
8	Erdeveci Apt.			
9	Semiz Apt.			
10	Yalçındağ			
11	Benli Apt.			
12	Boyacıoğlu Apt.			
13	Kanık Apt.			
14	Halk Bankası			
15	Esdirci Apt.			
16	Serdaroğlu Apt.			
17	Özmumcu Apt.			
18	Uluçınar Apt.			
19	Ayas Apt.			
20	Ayan Apt.			
21	Açan Apt.			

Çalışma alanında incelenen, özgün ve nitelikli cepheye sahip, günümüze ulaşabilmiş veya yıkılmış toplam 21 adet sivil mimari örneği bulunmaktadır. Yalçındağ Apartmanı dışındaki bütün sivil mimari örnekleri günümüze ulaşabilmiştir. Bu yapıların neredeyse tamamı Gazi Caddesi üzerinde yer almaktadır.

5.3.1. Çöllü Apartmanı

Çöllü apartmanı, Burdur İli Merkez İlçesi Konak Mahallesi Gazi Caddesi No: 11 adresinde ve 330 Ada, 16 Parsel tapu kayıtlı taşınmazda yer almaktadır. Köşe parselde konumlanan yapının kullanımı şahsa aittir. Çöllü ailesi tarafından yaptırılan bina bodrum, zemin kat üzeri üç kat ve çatı katından oluşmaktadır. Binanın zemin katında ticari, diğer katlarındaki konut işlevi günümüzde de devam etmektedir (Şekil 5.8).

Şekil 5.8. Çöllü Apartmanı (Kalkan, 2023)

Betonarme karkas sistemde inşa edilen binanın duvarları yöreye özgü Başmakçı Tuğlası dolguludur. Binanın tuğla duvarları, kuzey cephedeki açıklıktan algılanabilmektedir. Dış cephesi ise mozaik kaplamadır. Birinci kattan başlayıp çatı katına uzanan 50 cm’lik çıkma cepheye hareketlilik sağlamaktadır. Binanın Gazi Caddesi’ne bakan güney cephesindeki kapalı çıkmada döşeme altından geçen yatay silmeler ile pencere kenarlarındaki düşey söveler cepheye nitelik kazandırmıştır. Kapalı çıkmayı simetrik olarak ikiye bölen tasarımda birinci, ikinci ve üçüncü katlarda ikişer adet üç kanatlı pencereler yer almaktadır.

Güney cephedeki diğer karakteristik özellikler, çıkmanın geride kalan bölümündeki, dönem yapılarından farklı olan demir ferforje korkuluklu Fransız balkonlar ve özgün demir ferforje korkuluklardır (Şekil 5.9) (Şimşek Tolacı vd., 2011). Bu bölümde de yatay silmeler ve düşey pencere sövelerine yer verilmiştir. Binaya giriş, batı cepheden dairesel formları olan demir kapıdan sağlanmaktadır. Giriş bölümünün üzeri düşey elemanlarla vurgulanan ışıklık ile aydınlatılmaktadır (Şekil 5.10). Binanın güney cephesindeki pencereler ikişer adet düşey sövelerle zenginleştirilirken, batı cephesindeki pencere kenarlarında birer adet düşey eleman kullanılmıştır. Bunların dışında cepheye hareketlilik katan bir diğer özelliği ise dış cephe ve çatı saçağında renkli mozaik kaplama, yatay ve düşey elemanlarda ise beyaz renkli mozaik kaplama yapılmasıdır.

Şekil 5.9. Çöllü Apartmanı Fransız balkon detayı (Kalkan, 2023)

Binanın öne çıkan en karakteristik özelliği ise dalgalı formlu beton plak çatısıdır (Şekil 5.11). Renkli ve damalı tasarlanan çatı saçağı oldukça ilgi çekicidir. Süslemeden uzak bir anlayışla tasarlanan bina; dalgalı çatısı, dairesel formlu demir kapısı, özgün cephe kaplaması gibi özellikleri ile döneminin yapıları arasında öne çıkmaktadır. Döneminin özelliklerini yansıtmaları ve özgün yapılarıyla kent kimliğinde öne çıkan yapının korunması ve gelecek nesillere aktarılması gerekmektedir.

Şekil 5.10. Çöllü Apartmanı giriş kapısı detayı (Kalkan, 2023)

Şekil 5.11. Çöllü Apartmanı çatısı (Kalkan, 2023)

5.3.2. Özboyacı Apartmanı

Özboyacı apartmanı, Burdur İli Merkez İlçesi Konak Mahallesi Gazi Caddesi No: 13 adresinde ve 330 Ada, 15 Parsel tapu kayıtlı taşınmazda yer almaktadır (Şekil 5.12). İnşaatı 1964 yılında tamamlanan bina, dönemin sosyal ve ekonomik açıdan iyi durumda olan Hüseyin Özboyacı tarafından yapılmıştır. Bina, bodrum, zemin kat üzeri dört kat olarak inşa edildikten sonra zaman içinde çatı katı ilave edilmiştir. Zemin kattaki dükkanlara ve üst katlara ulaşım, zemin katta Gazi Caddesi'ne bakan cephede tasarlanan “U” formlu galerinden sağlanmaktadır (Büyükemir vd., 2016).

Şekil 5.12. Özboyacı Apartmanı (Kalkan, 2023)

Bina yapım tekniği bakımından betonarme karkas sistemde inşa edilmiştir. Bina duvarları ilk inşa edildiği zamanda başmakçı tuğlası ile örülmüştür. Binanın Gazi

Caddesi'ne bakan güney cephesinde seramik mozaik kaplama uygulanmıştır. Güney cephede, tam orta hizada bulunan 1 m uzunluğunda yapılan çıkma, dört katta da mevcuttur. Simetrik düzende tasarlanan cephenin ortasında, tüm katlarda devam eden kapalı çıkmanın her iki tarafında da köşesi yumuşatılmış balkonlar yer almaktadır. Balkonlardaki, döneminin özelliklerini de yansıtan demir ferforje korkuluklar özgünlüğünü korumuştur. Güney cephede farklı renkte mozaik kaplanan düşey elemanlar cepheyi üçe bölerek hareketlendirmiştir. Yalın tasarım anlayışının benimsendiği binada kullanılan kat silmeleri ile söveler binaya estetik özellik kazandırmıştır (Şekil 5.13). Bina, geniş saçaklı ahşap oturtma çatı ile örtülüdür.

Şekil 5.13. Özboyacı Apartmanı detay fotoğrafı (Kalkan, 2023)

Çevresindeki binalar ile uygun gabaride ve benzer tasarım anlayışında inşa edilen yapı hem fiziki hem işlevsel özgünlüğünü günümüze kadar koruyabilmiştir. Yapı, strüktürü, cephe malzemeleri ve genel mimari anlayışı ile döneminin önemli örnekleri arasındadır.

5.3.3. Rastgele Apartmanı

Rastgele apartmanı, Burdur İli Merkez İlçesi Konak Mahallesi Gazi Caddesi No: 15 adresinde ve 330 Ada, 14 Parsel tapu kayıtlı taşınmazda yer almaktadır. Şevket Çetinkaya'nın 1964'de inşa ettirdiği yapı bodrum, zemin kat üzeri dört kattan oluşmaktadır. Zemin kat binanın ticari işlevini üstlenirken, diğer katlar konut işlevlidir. Zemin katta bir dükkanı bulunan binaya giriş, Gaz Caddesi'ne bakan cephede bir bölümün içe çekilmesiyle oluşturulan alandan sağlanmaktadır (Karagöz vd., 2016)

Günümüzde, binanın üçüncü ve dördüncü katları kullanılmamaktadır. Bina gabarisi çevresindeki yapılar ile genel olarak uyumludur ancak; doğusundaki yapının gabarisi oldukça düşüktür (Şekil 5.14). Düşük gabarili yapının üzerinde kalan açıklıktan beden duvarları ve malzeme analizi yapılabilmektedir.

Şekil 5.14. Rastgele Apartmanı kuzey ve batı cephe görselleri (Kalkan, 2023)

Bina yapım tekniği bakımından betonarme karkas sistemde inşa edilmiş ve duvarları Başmakçı Tuğlası kullanılarak örölmüştür. Dış cephesi ise imento esaslı sıva ile biçimlendirilmiştir. Binada, dönemin mimari özelliklerinden olan demir ferforje korkuluklar balkonlarda görölmektedir. Ancak, farklı olarak güney cephenin batıya bakan tarafındaki balkonların Gazi Caddesi'ne bakan cepheleri betonarme, batıya bakan cepheleri ise demir ferforje korkuluktur. Doğuya bakan taraftaki balkonlar ise bu durumun tam simetrisi şeklinde düzenlenmiştir. Yapının balkonları oldukça farklı tarzda inşa edildiğinden oldukça ilgi çekicidir (şekil 5.15). Binanın güney cephesindeki bir başka şaşırtmalı tasarım ise binanın tam ortasında konumlanan 1 m uzunluğunda yapılan kapalı çıkma görölmektedir. Bu ıkma üzerinde birinci kattan çatı katına her katta yer alan pencerelerin biri çift kanatlı diğeri ise tek kanatlıdır. Çift kanatlı olan pencereler cephede söve içine alınarak vurgulanmıştır. Bu pencereler her katta birbirinin üzerine yer değiştirilerek yerleştirilmiştir. Bu şaşırtmalı düzen, bina cephesine farklı bir estetik nitelik kazandırmaktadır. Binanın özğönlüğü genel anlamda korunurken, ikinci katta bulunan özğün ahşap pencere doğramalarının değiştirilerek PVC malzeme kullanıldığı görölmektedir.

şekil 5.15. Rastgele Apartmanı balkon detayı (Kalkan, 2023)

Rastgele Apartmanı günümüzde de özgün fiziksel ve işlevsel özelliklerini korumaktadır. Bina, bütün bu özellikleri dikkate alındığında döneminin nitelikli yapıları arasında farklılığıyla öne çıkmaktadır. Özellikle şaşırtmalı pencere düzeni ve balkon detayları ile Cumhuriyet Dönemi modern konut mimarisinin önemli örneklerinden olmuştur.

5.3.4. Berberoğlu Apartmanı

Berberoğlu apartmanı, Burdur İli Merkez İlçesi Çeşmedamı Mahallesi Cumhuriyet Caddesi No: 2 adresinde ve 296 Ada, 37 Parsel tapu kayıtlı taşınmazda yer almaktadır. Zemin kat üzeri dört kattan ve çatı katından oluşmaktadır. Çatı katının meydana bakan tarafı geri çekilerek teras alanı bırakılmıştır (Şekil 5.16). Bitişik nizamda konumlanan yapının kullanımı şahsa aittir. Yapının inşa edildiği ilk yıllardan bugüne kullanımı değişmemiş olup konut ve ticari fonksiyonludur.

Şekil 5.16. Berberoğlu Apartmanı'nın yapım aşamasındaki görseli (Tanış, 1967)

Bina yapım tekniği bakımından betonarme karkas sistemde inşa edilmiştir. Dış cephesi ise sarı ve yeşil renklerde mozaik kaplamalıdır. Binanın doğu cephesindeki pencere ve balkon düzeniyle, yediye bölünmüş görünümlü bir cephe kurgusu oluşmuştur. Doğu cephede, pasaj girişinin üzerinde ve binanın tam ortasında, her

katta ikişer adet balkon vardır. Bu balkonların kuzey ve güney taraflarında sırasıyla pencere, balkon ve pencere düzeni simetrik olarak devam etmiştir. Pencereilerin olduğu bölümler, geri çekilerek farklı renkte mozaik kaplanmıştır. Böylece cepheye hareketlilik kazandırılmıştır. Binadaki simetrik cephe düzeninin monoton etkisinden, sistematik düzende tekrar eden açık çıkmalarla çıkılmıştır.

Pencereler, aynı büyüklükte, kare formlu ve sabit ve hareketli kanatlıdır. Binada kullanılan yatay bant pencere düzeni modern mimarlık özelliği taşımaktadır. Balkonlar, meydana bakan doğu cephesi mozaik malzemeye kaplanmış beton korkuluklu, kuzeye ve güneye bakan cephede demir ferforje korkuluklu olarak tasarlanmıştır. Doğü cephesinde çatı katı bir miktar geriye çekilerek teras alını bırakılmıştır. Çatı üst örtüsü yapılmayan bina, kentteki bilinen ilk asansörlü bina olması nedeniyle de oldukça önemlidir (Şekil 5.17).

Şekil 5.17. Berberoğlu Apartmanı doğu cephesi (Kalkan, 2023)

5.3.5. Solmaz Apartmanı

Solmaz apartmanı, Burdur İli Merkez İlçesi Çeşmedamı Mahallesi Gazi Caddesi No: 44 adresinde ve 327 Ada, 1 Parsel tapu kayıtlı taşınmazda yer almaktadır. Bodrum, zemin kat üzeri iki kattan oluşmaktadır (Şekil 5.18). Köşe parselde konumlanan

yapının kullanımı şahsa aittir. Yapının inşa edildiği ilk yıllardan bugüne kullanımı değişmemiş olup konut ve ticari fonksiyonludur.

Şekil 5.18. Solmaz Apartmanı güney cephesi (Kalkan, 2023)

Bina yapım tekniği bakımından betonarme karkas sistemde inşa edilmiştir. Dış cephesi ise katkılı mozaik sıva ile biçimlendirilmiştir. Binanın kuzey cephesinin bir bölümünde 1 m uzunluğunda çıkma yapılmıştır. Bu çıkma, yatay ve düşey dikdörtgen kesitli betonlarla vurgulanarak, cepheyi simetrik olmayan 3 bölüme ayrılmıştır. Bu bölümlerde, dar olan kısımlarda vasistas pencereler, diğerlerinde ise dikdörtgen formlu, beyaz ahşap doğramalı, sabit ve hareketli kanatlı pencereler kullanılmıştır.

Binanın batı cephesinin kuzeye bakan tarafı sağır bırakılırken, güneye bakan tarafından 50 cm dışarı çıkan bir balkon inşa edilmiştir. İki cephesi kapalı bu balkon,

dikdörtgen kesitli beton elemanların düşeyde kullanılmasıyla hem gizlenmiş hem de cepheye hareketlilik kazandırılmıştır (Şekil 5.19). Zaman içinde, birinci kattaki balkonun bir bölümünün duvar örülerek kapalı alana dönüştürüldüğü görülmektedir. Binaya giriş kuzey cephede çıkma yapılmayan bölümden verilmiştir. Giriş kapısının üst kısmında sabit doğramalı pencere vardır. Bina, ahşap oturtma çatıdır ve oldukça geniş saçaklıdır.

Şekil 5.19. Solmaz Apartmanı batı cephesi (Kalkan, 2023)

5.3.6. Gür Apartmanı

Gür apartmanı, Burdur İli Merkez İlçesi Konak Mahallesi Gazi Caddesi No: 9 adresinde ve 331 Ada, 13 Parsel tapu kayıtlı taşınmazda yer almaktadır. Yapı, bodrum, zemin kat üzeri dört kattan oluşmaktadır (Şekil 5.20). Köşe parselde konumlanan yapının kullanımı şahsa aittir. Yapının inşa edildiği ilk yıllardan bugüne kullanımı değişmemiş olup konut ve ticari fonksiyonludur.

Şekil 5.20. Gür Apartmanı güney cephesi (Kalkan, 2023)

Köşe parselde yer alan bitişik nizamlı binanın Gazi Caddesi'ne bakan ve batı cephesinde yer alan bina ile çevresinde yer alan aynı dönemde inşa edilmiş binaların geneliyle gabarisi uyumludur. Yapım tekniği bakımından betonarme karkas sistemde inşa edilen binanın duvarları tuğla dolguludur. Bu durum, binanın kuzey cephesindeki açıklıklardan gözlemlenebilmektedir. Binanın doğu cephesi sıva ve boyalı iken güney cephesi kahverengi ve beyaz renkli mozaik kaplamalıdır. Mozaik kaplama uygulaması düşey ve yatay öğelerde farklı renkte kullanılarak cepheye estetik nitelik kazandırmıştır (Şekil 5.21).

Şekil 5.21. Gür Apartmanı doğu ve kuzey cephe görselleri (Kalkan, 2023)

Binanın Gazi Caddesi'ne bakan güney cephesinin bir bölümünde 1.5 m'lik çıkma yapılmıştır. Düşey elemanların çevrelediği ve yatay elemanlarla vurgulanan bu cephe binaya hareketlilik sağlamıştır. Çıkmanın bir bölümü kapalı, bir bölümü ise açık çıkma olarak düzenlenmiştir. Kapalı çıkma bölümünde her katta, aynı ebatlarda yatayda dikdörtgen formlu pencereler kullanılmıştır. Pencereler zaman içinde, 6 veya 7 kanatlı olarak değiştirilmiştir. Özgün ahşap pencere doğramaları yerine ise PVC malzeme kullanılmıştır. Balkonlarda kullanılan ve dönemin özelliklerinden olan demir ferforje korkulukların ikinci, üçüncü ve dördüncü katlarda özgünlüğünü koruduğu görülmektedir. Cephenin geride kalan bölümünde ise her katta birer adet pencere kullanılmış ve bu pencereler zaman içinde değiştirilmiştir.

Binanın girişi doğu cephesinden, kendine özgü desenli demir bir kapıdan sağlanmaktadır. Giriş kapısının üzeri zemin katta mermer kaplamalıdır. Giriş kapısı hizasında, birinci kattan çatıya uzanan ışıklandırma alanı mevcuttur. Bu bölüm, dikdörtgen kesitli beton elemanların düşeyde kullanılmasıyla kısmen gizlenirken, cepheye de hareketlilik sağlamıştır. Cephenin geri kalan bölümünde, yatay ve düşey strüktür elemanlarla cephe bölümlenmiş ve her bir bölümün büyüklüğüne göre dikdörtgen formlu, sabit ve hareketli kanatlı pencereler yerleştirilmiştir. Giriş bölümünün güneyinde kalan kısımdaki pencereler özgünlüğünü koruyamamış, özgün

malzeme PVC doğrama ile değiştirilmiştir. Kuzeyde kalan bölümde ise birinci ve ikinci katta özgün ahşap doğramalı çift kanatlı pencereler korunmuş olsa da üçüncü katta pencere olmadığı, dördüncü kattaki pencerenin ise kaldırıldığı, yerine duvar örülerek daha küçük ebatlı pencere kullanıldığı görülmektedir.

Bina, aynı dönemde inşa edilen diğer binalarla benzer yapısal malzemesi, cepheyi hareketlendiren mimari öğeleri ve uyumlu gabarisi ise döneminde öne çıkmaktadır.

5.3.7. Kayışlı Apartmanı

Kayışlı apartmanı, Burdur İli Merkez İlçesi Konak Mahallesi Gazi Caddesi No: 19 adresinde ve 329 Ada, 9 Parsel tapu kayıtlı taşınmazda yer almaktadır. Zemin kat üzeri dört kat ile çatı katından oluşmaktadır (Şekil 5.22). Köşe parselde konumlanan yapının kullanımı şahsa aittir. Yapının inşa edildiği ilk yıllardan bugüne kullanımı değişmemiş olup konut ve ticari fonksiyonludur.

Şekil 5.22. Kayışlı Apartmanı (Kalkan, 2023)

Bina yapım tekniği bakımından betonarme karkas sistemde inşa edilmiştir. Dış cephesi ise katkılı mozaik sıvalıdır. Binanın Gazi Caddesi'ne bakan güney cephesinde 1,5 m uzunluğunda kapalı çıkma yapılmıştır. Çıkmanın doğru tarafında birinci, ikinci ve üçüncü katlarda balkon bulunmaktadır. Kapalı çıkma, düşey strüktür elemanlar ve döşemeleri takip eden yatay elemanlar ile vurgulanmıştır. Her katta, iki düşey eleman arası boyunca hareketli ve sabit kanatlı pencereler yapılmıştır. Bütün pencereler ve balkon kapıları 5 cm dışa çıkan sövelerle çevrelenmektedir. Balkon döşemelerinde de yatay silmeler mevcuttur. Pencere söveleri, batı cephedeki tüm pencerelerde de kullanılmaya devam edilmiştir. Binanın çatı katının kuzey ve güney cephede iki adet terası bulunmaktadır.

Yapının cephesi incelendiğinde yalın ve sade anlayışın benimsendiği, cephe hareketliliğinin yatay ve düşey elemanlar ve söveler ile sağlandığı görülmektedir. Bina aynı dönemde inşa edilen diğer yapılar ile benzer nitelikleri, uyumlu gabarisi ile korunması gerekli yapılardan biridir.

5.3.8. Erdeveci Apartmanı

Erdeveci apartmanı, Burdur İli Merkez İlçesi İnönü Mahallesi Gazi Caddesi No: 94 adresinde ve 128 Ada, 23 Parsel tapu kayıtlı taşınmazda yer almaktadır. Zemin kat üzeri iki kattan oluşan yapı toplamda üç katlıdır (Şekil 5.23). Bitişik nizamda konumlanan yapının kullanımı şahsa aittir. Yapının inşa edildiği ilk yıllardan bugüne kullanımı değişmemiş olup konut ve ticari fonksiyonludur. Binanın gabarisi, bitişikindeki yapılara oranla oldukça azdır.

Şekil 5.23. Erdevci Apartmanı (Kalkan, 2023)

Bina yapım tekniği bakımından yığma kagir yapıda inşa edilmiştir. Dış cephesi ise katkılı mozaik sıvalıdır (Şekil 5.24). Binanın Gazi Caddesi'ne bakan kuzey cephesinde 1 m uzunluğunda kapalı ve açık çıkma yapılmıştır. Hem kapalı çıkmanın hem balkonun bulunduğu bölümlerde, birinci ve ikinci katlarda birer adet ahşap doğramalı pencere bulunmaktadır. Bu pencereler ikinci katta özgünlüğünü koruyabilmişken, birinci kattaki pencere doğramalarının PVC malzeme ile değiştirildiği görülmektedir. Binaya giriş, kuzey cephede çıkmanın gerisinde kalan bölümden bir demir kapı ile sağlanmaktadır. Giriş holünden çatıya uzanan merdiven holünün aydınlatılması için, cephede dikdörtgen kesitli beton elemanlarla hareketlendirilen bir alan oluşturulmuştur. Bu alan cepheye, diğer dönem yapılarıyla da benzer bir nitelik kazandırmaktadır.

Şekil 5.24. Erdeveci Apartmanı malzeme detayı (Kalkan, 2023)

Bina, yapıldığı dönem, cephede kullanılan mimari öğeleri ve yapım malzemesi gibi özellikleriyle korunması gerekli yapılar arasında yer almalıdır.

5.3.9. Semiz Apartmanı

Semiz apartmanı, Burdur İli Merkez İlçesi Çeşmedamı Mahallesi Akkanat Sokak adresinde ve 471 Ada, 4 Parsel tapu kayıtlı taşınmazda yer almaktadır. Zemin kat üzeri bir kat ve çatı katından oluşmaktadır (Şekil 5.25). Köşe parselde konumlanan yapının kullanımı şahsa aittir. Yapının inşa edildiği ilk yıllardan bugüne kullanımı değişmemiş olup konut ve ticari fonksiyonludur. İlk olarak zemin katının eczane olarak kullanıldığı ve eczacının birinci katı ise evi olarak kullandığı bilinmektedir.

Şekil 5.25. Semiz Apartmanı (Kalkan, 2023)

Bina yapım tekniği bakımından yığma kagir yapıda inşa edilmiştir. Dış cephesi ise bodrum katta taş malzeme, diğer katlarda sıva üzeri boyalıdır. Cephede eşit büyüklükte ve kare formda ahşap doğramalı pencereler bulunmaktadır. Bu pencereler dört kanatlı ve 16 bölümlüdür. Binada, çatı katının kuzey cephesinde parapet çıkılmış bir teras yer almaktadır. Bina cepheleri kat silmeleri ve pencere söveleri ile zenginleştirilmiştir. Ayrıca kuzey cephede, beton üzeri demir ferforje korkuluklu bir adet içe gömülmüş balkon bulunmaktadır. Bina cephelerinde oldukça sade bir tasarım anlayışı benimsenmiştir.

Semiz Apartmanı, inşa edildiği dönem, yapım malzemesi, pencere tipolojisi ve özgün işleviyle korunması gerekli yapılar arasında yer almaktadır.

5.3.10. Yalçındağ Apartmanı

Günümüze ulaşamayan bina yıkılmadan önce, Burdur İli Merkez İlçesi Konak Mahallesi Gazi Caddesi No: 79 adresinde ve 127 Ada, 36 Parsel tapu kayıtlı taşınmazda yer almaktadır. Yapı caddeye bakan güney cephesinde bodrum, zemin kat üzeri iki katlı, doğu cephesinde ise bodrum, zemin kat üzeri üç katlıdır. (Şekil

5.26). Köşe parselde konumlanan yapının kullanımı şahsa aittir. Yapının inşa edildiği ilk yıllarda kullanımı konut ve ticari fonksiyonludur. Bina düz teras çatılıdır.

Şekil 5.26. Yalçındağ Apartmanı (Google Street View 2015 yılına ait görüntü)

Bina yapım tekniği bakımından yarı yığma özellikte inşa edilmiştir. Dış cephesi ise sıva ve boyalıdır. Cephede hareketlilik sağlayan balkon öğeleri ve kat silmeleri yer almaktadır. Ayrıca, eşit büyüklükteki ve kare formdaki pencerelerin etrafı sövelidir. Bina teras çatılıdır ve ön cephesindeki kapalı ve açık çıkmalar cepheye hareketlilik katmaktadır.

5.3.11. Benli Apartmanı

Benli apartmanı, Burdur İli Merkez İlçesi Çeşmedamı Mahallesi Gazi Caddesi No: 8 adresinde ve 296 Ada, 5 Parsel tapu kayıtlı taşınmazda yer almaktadır. Yapı bodrum, zemin ve birinci kattan oluşmaktadır (Şekil 5.27). Kullanımı şahsa ait olan yapının inşa edildiği ilk yıllardan bugüne kullanımı değişmemiş olup konut ve ticari fonksiyonludur. Bitişik nizamlı yapının gabarisi, batısındaki ve doğusundaki yapılara oranla azdır.

Şekil 5.27. Benli Apartmanı (Kalkan, 2023)

Bina yapım tekniği bakımından betonarme karkas sistemde inşa edilmiştir. Dış cephesi ise dökme mozaik sıvalıdır. Binanın Gazi Caddesi'ne bakan kuzey cephesinde birinci katta yapılan 50 cm'lik bir çıkma yer almaktadır. Kapalı çıkmada yapılan pencerenin sövesi öne çıkarılarak ve farklı renk bir mozaik kaplama yapılarak cepheye hareketlilik kazandırılmıştır. Bu çıkmanın batısında da bir adet balkon bulunmaktadır.

5.3.12. Boyacıoğlu Apartmanı

Boyacıoğlu apartmanı, Burdur İli Merkez İlçesi Çeşmedamı Mahallesi Gazi Caddesi No: 14 adresinde ve 471 Ada, 2 Parsel tapu kayıtlı taşınmazda yer almaktadır. Zemin kat üzeri bir kattan oluşan yapı toplamda iki katlıdır (Şekil 5.28). Bitişik nizamda

konumlanan yapının kullanımı şahsa aittir. Yapının inşa edildiği ilk yıllardan bugüne kullanımı değişmemiş olup konut ve ticari fonksiyonludur.

Şekil 5.28. Boyacıoğlu Apartmanı (Kalkan, 2023)

Bina yapım tekniği bakımından betonarme karkas sistemde inşa edilmiştir. Yapının zemin katı ticari dükkân olarak kullanılmaya devam ederken, birinci katı günümüzde kullanılmamaktadır. Dış cephe sıva ile biçimlendirilmiş ve boyalıdır. Pencere hizalarını belirleyen sövelere, kat döşemelerinde de yatay elemanlar olarak yer verilmiştir. Birinci katta cephenin tam orta hizasından bir bölüm 1,5 m uzunluğunda geri çekilmiştir. Bu alan balkon olarak değerlendirilmiştir. Cephede en dikkat çeken özellik de bu balkonun batı ve doğu cephesinin duvarlarının simetrik ve eğrisel şekilde inşa edilmiş olmasıdır. Duvarlarda yapılan bu yumuşatma tasarımı, yapının kuzey cephesine farklı bir nitelik kazandırmıştır. Birinci katta kuzey cephenin batısında kalan pencereler, özgünlüğünü koruyabilmişken, doğu cephesine bakan pencerelerin ahşap döşemelerinin PVC malzeme ile değiştirildiği görülmektedir.

Binanın özgün pencereleri ahşap doğramalı, 4 kanatlı ve 16 bölümlüdür. Zaman içinde, binanın kuzey cephesine sonradan eklenen klima, aydınlatma elemanları ve kablolar görüntü kirliliği oluştursa da bina, mimari nitelikleri bakımından dönem yapıları arasında önem arz etmektedir.

5.3.13. Kanık Apartmanı

Kanık apartmanı, Burdur İli Merkez İlçesi Çeşmedamı Mahallesi Gazi Caddesi No: 50 adresinde ve 327 Ada, 4 Parsel tapu kayıtlı taşınmazda yer almaktadır. Zemin kat üzeri dört kattan oluşan yapı toplamda beş katlıdır. Bitişik nizamda konumlanan yapının kullanımı şahsa aittir. Yapının inşa edildiği ilk yıllardan bugüne kullanımı değişmemiş olup konut ve ticari fonksiyonludur.

Bina yapım tekniği bakımından betonarme karkas sistemde inşa edilmiştir. Dış cephesi ise mozaik kaplamadır. Binanın kuzey cephesi düşey strüktür elemanlar kullanılarak üçe ayrılmıştır. Bu düşey elemanlara ek olarak, döşeme hizasından devam eden yatay elemanlar da kullanılarak, cepheye hareketlilik kazandırılmıştır (Şekil 5.29). Cephenin bir diğer dikkat çeken özelliği ise düşey ve yatay ögeler ile bu ögelerin oluşturduğu bölümlerde farklı renkte mozaik kaplama uygulama yapılmasıdır. Cephedeki orta bölümde yapılan renklendirme diğer bölümlerdekiler ile simetrik. Yapının birinci katından çatı katına tüm katlarında dikdörtgen formlu pencereler kullanılmıştır. Bu pencerelerin zaman içinde özgün malzemesi ve kanat sayısı değiştirilmiştir.

Bir diğer cephe hareketi ise, düşey elemanlarla üçe ayrılan cephenin orta bölümün her iki yanında yer alan balkonlardır. Balkonların kuzey cephesi mozaik kaplı beton, batı ve doğu cepheleri ise farklı tasarım anlayışıyla oluşturulan demir ferforje korkulukludur. Güney cepheye bakan mozaik kaplamalar, tüm katlarda farklı renk kullanılarak uygulanmıştır. Balkon döşemelerinin alt yüzeylerinde de mozaik kaplama uygulaması yapılmıştır. Apartmana ve dükkanlara giriş, binanın güney cephesinin orta bölümünün içe çekilmesiyle oluşturulan galeriden sağlanmaktadır. Binanın çatı üst örtüsü bulunmamaktadır.

Şekil 5.29. Kanık Apartmanı (Kalkan, 2023)

Yapının inşa edildiği dönem, çevre yapılarla uyumlu gabarisi, cephe kaplama malzemesi ve nitelikli balkonlarıyla diğer dönem yapılarıyla benzerliği oldukça dikkat çekmektedir.

5.3.14. Esdirici Apartmanı

Esdirici apartmanı, Burdur İli Merkez İlçesi Konak Mahallesi Gazi Caddesi No: 49 adresinde ve 132 Ada, 10 Parsel tapu kayıtlı taşınmazda yer almaktadır. Bodrum, zemin kat üzeri dört kat ve çatı katından oluşmaktadır. Köşe parselde konumlanan yapının kullanımı şahsa aittir. Yapının inşa edildiği ilk yıllardan bugüne kullanımı değişmemiş olup konut ve ticari fonksiyonludur.

Bina yapım tekniği bakımından betonarme karkas sistemde inşa edilmiştir. Dış cephesi ise katkılı mozaik kaplamadır. Binanın Gazi Caddesi'ne bakan güney cephesinin bir bölümü 1 m öne çıkarılmıştır. Bu bölümün bir kısmı açık bir kısmı kapalı çıkma şeklindedir. Tamamı pencere ile döndürülmüş kapalı çıkmada, pencere hizası boyunca devam eden yatay bantlar bulunmaktadır. Bu yatay bantlar cepheye hareketlilik sağlarken bir yandan da binanın düşey etkisi azaltılmıştır (Şekil 5.30). Güney cephenin geride kalan bölümünde ise, her katta tek kanatlı dikdörtgen formlu pencereler yer almaktadır. Binanın doğu cephesi, parseli göre şekillendiğinden hareketli bir görsel oluşturmaktadır. Kuzey cephedeki kapalı çıkmada başlayıp doğu cephesinde devam eden, köşelerin pencere ile dönülmesi tasarımı, cephenin ne denli düşünülmüş ele alındığını göstermektedir. Kat silmeleri bu bölümde de devam etmektedir. Cephe boyunca tüm pencerelerin etrafı söve ile çevrelenmiştir.

Şekil 5.30. Esdirici Apartmanı güney ve doğu cephe görselleri (Kalkan, 2023)

5.3.15. Serdaroğlu Apartmanı

Serdaroğlu apartmanı, Burdur İli Merkez İlçesi Konak Mahallesi Gazi Caddesi No: 47 adresinde ve 132 Ada, 11 Parsel tapu kayıtlı taşınmazda yer almaktadır. Bodrum, zemin kat üzeri dört kat ve çatı katından oluşmaktadır. Bitişik nizamda konumlanan yapının kullanımı şahsa aittir. Yapının inşa edildiği ilk yıllardan bugüne kullanımı değişmemiş olup konut ve ticari fonksiyonludur (Şekil 5.31).

Şekil 5.31. Serdaroğlu Apartmanı (Kalkan, 2023)

Bina yapım tekniği bakımından betonarme karkas sistemde inşa edilmiştir. Dış cephesi ise katkılı mozaik sıvalıdır. Binanın Gazi Caddesi'ne bakan güney cephesinin orta bölümü 1 uzunluğunda konsol çıkma yapılmıştır. Bu çıkmanın doğu cephesi tarafında bulunan balkonların korkulukları beton üzeri demir ferforjedir. Bu

bölümde ahşap doğramalar yatay ve köşede dönen bant pencereler kullanılmıştır. Cephede bulunan balkonlar ile beyaz kat silmeleri cepheye hareketlilik katmaktadır. Binanın zemin katı kompozit panel ile kaplanmış, birinci katında dış cephe kaplaması kaldırılarak sıva yapılmış ve pencere doğramaları alüminyum malzeme ile değiştirilmiştir. İkinci, üçüncü ve dördüncü katlarda ise pencere düzeni, özgün balkon korkulukları korunmuştur. Bina teras çatılı olup demir ferforje korkulukları sonradan eklenmiştir.

5.3.16. Özmumcu Apartmanı

Özmumcu apartmanı, Burdur İli Merkez İlçesi Konak Mahallesi Gazi Caddesi No: 45 adresinde ve 132 Ada, 12 Parsel tapu kayıtlı taşınmazda yer almaktadır. Bodrum, zemin kat üzeri dört kat ve çatı katından oluşmaktadır. Bitişik nizamda konumlanan yapının kullanımı şahsa aittir. Yapının inşa edildiği ilk yıllardan bugüne kullanımı değişmemiş olup konut ve ticari fonksiyonludur (Şekil 5.32).

Bina yapım tekniği bakımından betonarme karkas sistemde inşa edilmiştir. Süslemesiz, yalın bir tasarım anlayışını benimsendiği yapının özgün halinde ilk olarak mozaik kaplama yapıldığı düşünülmektedir. Bu durum, binanın açığa çıkan birinci kat döşemesinden görülmektedir. Zaman içinde geçirilen tadilatlar sonrası dış cephesi sıva ile biçimlendirilerek üzerine boya malzemesi kullanılmıştır. Binanın Gazi Caddesi'ne bakan güney cephesinde 1,5 m uzunluğunda çıkma yapılmıştır. Bu çıkmanın doğu ve batı cephesi tarafında, her katta birer adet balkon bulunmaktadır. Balkonlarda inşa edildiği dönemin mimari özelliklerinden beton üzeri demir ferforje korkuluklar özgünlüğünü korumuştur. Çıkma boyunca her katta aynı düzende tasarlanmış pencereler, doğu ve batı cephelerde simetrik olarak dönmektedir.

Güney cephede, cepheyi simetrik olarak ikiye bölen düşey eleman kullanılmıştır. Kat döşemelerini takip eden yatay elemanlar ile hem cepheye hareketlilik kazandırılmış hem de binanın düşey etkisi azaltılmıştır. Bezeme ve süslemeden uzak, yalın bir anlayışın benimsendiği bir cephe karakteri oluşturulmuştur. Binadaki özgün ahşap doğramalı pencereleri zaman içinde değiştirilerek PVC malzeme kullanıldığı görülmektedir. Binanın ahşap çatısı, oluklu levha ile kaplıdır.

Şekil 5.32. Özmumcu Apartmanı (Kalkan, 2023)

Bina, bitişiğinde ve çevresinde bulunan yapılarla uygun gabaride olması, mozaik kaplaması, strüktür öğelerin, balkon ve kapalı çıkmanın kullanılması gibi özelliklerde olduğundan korunması gerekli yapılardandır.

5.3.17. Uluçınar Apartmanı

Uluçınar apartmanı, Burdur İli Merkez İlçesi Konak Mahallesi Gazi Caddesi No: 43 adresinde ve 132 Ada, 13 Parsel tapu kayıtlı taşınmazda yer almaktadır. Bodrum, zemin, asma kat üzeri dört kat ve çatı katından oluşmaktadır. Bitişik nizamda konumlanan yapının kullanımı şahsa aittir. Yapının inşa edildiği ilk yıllardan bugüne kullanımı değişmemiş olup konut ve ticari fonksiyonludur.

Bina yapım tekniği bakımından betonarme karkas sistemde inşa edilmiştir. Dış cephesi ise sıva ve boyalıdır. Binaya giriş güney cepheden demir kapı ile sağlanmaktadır. Gazi Caddesi'ne bakan güney cephesinde tam ortadan kütsel olarak 1 m uzunluğunda çıkma yapılmıştır. Birinci kattan başlayıp çatı katına kadar devam eden çıkmada batı cephesi tarafında her katta balkon bulunmaktadır. Balkonların caddeye bakan kısımları beton, batı cephe tarafında ise demir ferforje korkuluk bulunmaktadır. Bu yönüyle yaklaşık aynı dönemde inşa edilen diğel nitelikli yapılarla benzerdir (Şekil 5.33). Binanın güney cephesinde bulunan pencerelerin her iki tarafında bulunan söveler çıkma boyunca devam etmekte ve öne çıkan cephe vurgusunu kuvvetlendirmektedir. Bitişik nizamlı binanın batı ve doğu cephesindeki binalarda da görülen döşeme boyu devam eden yatay elemanlarla cephe hareketlendirilmiştir. Günümüzde, binanın her katında pencere ebatlarının korunmuş olduğu görülse de iç bölmeleri ve doğramaları özgün halinden farklıdır. Zemin katta ise cephe özgünlüğü korunamamıştır. Bina geniş saçaklı ve ahşap oturtma çatılıdır.

Şekil 5.33. Uluçınar Apartmanı (Kalkan, 2023)

Aynı dönemde inşa edilen binalardaki balkon tasarımı, özgün korkulukları, cepheye estetik özellik sağlayan yatay ve düşey elemanlarının kullanımındaki benzerliği ile döneminin önemli yapıları arasında yer almaktadır.

5.3.18. Ayas Apartmanı

Ayas apartmanı, Burdur İli Merkez İlçesi Konak Mahallesi Gazi Caddesi No: 41 adresinde ve 132 Ada, 14 Parsel tapu kayıtlı taşınmazda yer almaktadır. Bodrum, zemin kat üzeri dört kat ve çatı katından oluşmaktadır (Şekil 5.34). Bitişik nizamda

konumlanan yapının kullanımı şahsa aittir. Yapının inşa edildiği ilk yıllardan bugüne kullanımı değişmemiş olup konut ve ticari fonksiyonludur.

Şekil 5.34. Ayas Apartmanı (Kalkan, 2023)

Binanın gabarisi çevresindeki yapılar ile uyumludur. Bitişik nizamlı yapının çevresindeki benzer dönem yapılarından farklı olarak çıkması bulunmamaktadır. Binaya giriş, Gazi Caddesi'ne bakan güney cepheden sağlanmaktadır. Bu cephe, düşey elemanlar kullanılarak eşit büyüklükte üç parçaya bölünmüş gibidir. Ortada kalan bölümde birinci kattan çatı katına kadar tüm katlarda balkon yer almaktadır. Balkonlar beton üzeri demir ferforje korkulukludur. Döneminin özelliklerinden olan

bu korkuluklar özgünlüğünü günümüze kadar koruyabilmiştir. Binadaki cephe hareketliliği, döneminin benzer yapılarında olduğu gibi yatay ve düşey elemanlar kullanılarak sağlanmıştır. Bunların dışında ise oldukça yalın bir cephe anlayışı benimsenmiştir. Binadaki ahşap doğramalı, ortası sabit iki açılı kanatlı pencerelerin doğramaları tadilat yapılarak PVC malzeme ile değiştirilmiştir. Çatı katında da sonradan eklenen kapalı bir alan mevcuttur.

Bina, cephe organizasyonu bakımından son derece yalın tasarlanmış olsa da günümüze kadar özgün fiziksel özellikleri ve işlevi korunmuştur.

5.3.19. Ayan Apartmanı

Ayan apartmanı, Burdur İli Merkez İlçesi Konak Mahallesi Gazi Caddesi No: 75 adresinde ve 127 Ada, 12 Parsel tapu kayıtlı taşınmazda yer almaktadır. Zemin kat üzeri bir kattan oluşan yapı toplamda iki katlıdır. Yapının inşa edildiği ilk yıllardan bugüne kullanımı değişmemiş olup konut ve ticari fonksiyonludur. Günümüzde zemin kat ticari fonksiyonunu korurken, birinci kat kullanılmamaktadır (Şekil 5.35).

Şekil 5.35. Ayan Apartmanı (Google Street View 2015 yılına ait görüntü)

Bina yapım tekniği bakımından yığma kagir yapıda inşa edilmiştir. Dış cephesi ise sıva ve boyalıdır. Binanın birinci katında dört adet kare formlu, ahşap doğramalı ve 6

bölümlü pencereler yer almaktadır. Ortada bulunan iki pencereyi birlikte çevreleyen söveler ve doğu ve batı cephedeki pencereleri üç taraftan çevreleyen dış şeklindeki söveler cepheye nitelik kazandırmıştır. Bina ahşap oturtma çatılıdır.

Bina inşa edildiği dönemde farklı nitelikleriyle öne çıkmaktadır.

5.3.20. Açan apartmanı

Açan apartmanı, Burdur İli Merkez İlçesi Konak Mahallesi Gazi Caddesi No: 77 adresinde ve 127 Ada, 13 Parsel tapu kayıtlı taşınmazda yer almaktadır. Bodrum, zemin kat üzeri dört kat ve çatı katından oluşmaktadır (Şekil 5.36). Bitişik nizamda konumlanan yapının kullanımı şahsa aittir. Binaya giriş Gazi Caddesi'ne bakan güney cepheden sağlanmaktadır.

Şekil 5.36. Açan Apartmanı (Kalkan, 2023)

Bina yapım tekniği bakımından betonarme karkas sistemde inşa edilmiştir. Dış cephesi ise sıva ve boyalıdır. Binanın gabarisi, her iki cepheden bitişik olduğu yapılara oranla oldukça fazladır. Binanın güney cephesinde birinci ve ikinci katlar eşit büyüklükte dörde bölünürken, üçüncü ve dördüncü katlar bu katlardan farklı tasarlanmıştır. Birinci ve ikinci katlarda içe çekilen balkon ile gridal bir görünüm elde edilmiştir. Üçüncü ve dördüncü katlarda ise binanın orta bölümünden cephede simetrik olmayan bir çıkma yapılmıştır. Çıkmanın doğu ve batı cephesinde eşit olmayan büyüklükte ikişer adet balkon yer almaktadır. Balkonların tümü demir dikdörtgen formlu ferforje korkulukludur. Korkuluklar günümüze kadar özgünlüğünü koruyabilmiştir. Kapalı çıkmada her iki katta da ortaları sabit üç açılır kanatlı pencere kullanılmıştır.

Şekil 5.37. Açan Apartmanı balkon korkuluk detayı (Kalkan, 2023)

Binadaki simetrik cephe düzeninin monotonluğundan, açık ve kapalı çıkmalarla sağlanan dolu-boş etkisi ile uzaklaşmıştır. Yapı, özgün işlevi ve fiziksel özellikleriyle korunması gerekli yapılar arasında yer almaktadır.

5.6.3. Halk Bankası binası

Halk Bankası binası, Burdur İli Merkez İlçesi Konak Mahallesi Gazi Caddesi No: 5 adresinde ve 331 Ada, 15 Parsel tapu kayıtlı taşınmazda yer almaktadır. Binanın ilk sahibi bulunamadığından, apartman üzerinde ismi yer almadığından ve zemin katının uzun yıllardır Halk Bankasına ait olmasından dolayı çalışmada Halk Bankası binası olarak anlatılacaktır. Bodrum, zemin kat üzeri dört kat ve çatı katından oluşmaktadır (Şekil 5.38). Köşe parselde konumlanan yapının kullanımı şahsa aittir. Yapının inşa edildiği ilk yıllardan bugüne kullanımı değişmemiş olup ticari fonksiyonludur.

Şekil 5.38. Halk Bankası binası güney cephesi (Kalkan, 2023)

Bina yapım tekniği bakımından betonarme karkas sistemde inşa edilmiştir. Duvarları tuğla dolguludur. Oldukça yalın bir cephe anlayışının benimsendiği binanın dış cepheleri sıva üzeri boyalıdır. Yapının Gazi Caddesi'ne bakan güney cephesi düşey elemanlarla dörde bölünmüştür. Bu düşey elemanlar, aynı kalınlıkta yatayda da

kullanılınca cepheye gridal bir görünüm katmıştır. Cephede uygulanan bu hareketlendirme çabası ile cephede 16 bölüm oluşturulmuş gibi algılanmaktadır. Aynı düzenin sağlandığı bölümlerde ortası sabit iki tarafı açılır pencereler kullanılmıştır. Günümüzde pencere doğramaları özgünlüğü yitirmiş, özgün malzeme yerine alüminyum doğrama kullanıldığı görülmektedir.

Zemin kat, günümüzde de ilk kullanımını sürdürmekte ve banka olarak kullanılmaktadır. Banka girişi güney cephede, alüminyum doğramalı kapıdan verilmiştir. Diğer katlara ulaşım ise batı cepheden sağlanmaktadır. Kapılar binanın özgün kapılarından farklıdır. Binanın batı cephesinde de güney cephedeki düzenle uyumlu olarak düşey ve yatay elemanlar kullanılmıştır (Şekil 5.39). Bu mimari öğeler ile bu cephede altı parçaya bölünmüş şekilde algılanmaktadır. Cephenin güneye bakan kısmı sağır bırakılırken, diğer beş bölüm birbirine simetrik tasarlanmıştır. Birinci, üçüncü ve beşinci bölümlerde, tüm katlarda balkon inşa edilmiştir. Balkon korkulukları zaman içinde alüminyum malzeme ile değiştirilmiş ve özgünlüğünü yitirmiştir. Binanın kuzey cephesi de sağır bırakılmış ancak; her katta havalandırma penceresi açılmıştır. Bina çatı düzeni ise teras çatı olarak tasarlanmıştır.

Şekil 5.39. Halk Bankası binası batı cephesi (Kalkan, 2023)

Yapının, özellikle zemin katında devam eden aynı işlevi sağlaması, inşa edildiği yıllardaki dönem yapılarına benzerliği, dönem özelliklerinden olan mimari ögelere yer verilmesi ve cephedeki gridal düzeni ile korunması ve gelecek nesillere aktarılması gerekmektedir.

5.4. Burdur Kenti'ndeki Cumhuriyet Dönemi Eğitim Yapıları

Çalışma örneklem alanından, Cumhuriyet Dönemi mimari özelliklerini yansıttığı tespit edilen 2 adet eğitim yapısı bu bölümde ele alınmıştır.

5.4.1. Akşam Sanat Okulu

Kız Meslek Lisesi, Burdur İli Merkez İlçesi Konak Mahallesi İstasyon No: 12 adresinde ve 294 Ada, 5 Parsel tapu kayıtlı taşınmazda yer almaktadır. Zemin kat üzeri iki kattan oluşan yapı toplamda üç katlıdır (Şekil 5.40). Ayrık nizamda konumlanan yapının kullanımı kamuya aittir. Restorasyon aşaması tamamlanmak üzere olan binanın eğitim işlevi ticariye dönüştürülecektir.

Parsel üzerinde üç farklı bina bulunmaktadır. Yapının inşa edildiği tarih tam olarak bilinmemekle birlikte, İstasyon Caddesi'ne cephesi bulunan bina 1940'lı yıllarda inşa edilen özgün yapıdır. Zaman içinde ihtiyaç doğrultusunda 1960'lı yıllarda bir dönem eki ve 2001 yılı sonrasında geç bir dönem eki daha eklenmiştir (Şekil 5.41). Özgün yapının zemin katında yanaşık derzli kesme taş kaplama mevcuttur. Diğer iki kat ise boyalıdır. Erken dönem ekinde ve geç dönem ekinde cepheler sıvalı ve boyalıdır (Şimşek Tolacı vd., 2020).

Şekil 5.40. Akşam Sanat Okulu (Google Street View, 2015 yılına ait görüntü)

Şekil 5.41. Yapının muhdes bağlantısı ve niteliksiz ek (Şimşek Tolacı vd., 2020)

Binaya giriş caddeye bakan batı cephesinden kolonadlı tasarım anlayışıyla oluşturulmuştur. Bina girişi cephenin en karakteristik özelliğidir. Batı cephesinde tüm katlarda birbirini tekrar eden aynı ebatlarda tek kanatlı pencereler kullanılmıştır. Pencerelerdeki özgün ahşap doğramaların hepsi zaman içinde yıpranmalar nedeniyle değiştirilmiştir. Batı cephesindeki pencere düzeni aynı şekilde doğu cephesinden de izlenmektedir.

Zaman içinde, erken dönem ekinin özgün binaya kuzey cepheden eklenmesi, bazı pencerelerin kaldırılmasına neden olmuştur. Bu tadilat cephedeki malzemelerde bozulmalara da yol açmıştır. Erken ve geç dönem eklerinde de olumsuz hava şartları ve bakımsızlık nedeniyle bozulmalar meydana gelmiştir. Yapının kuzey ve güney

cephesinde özgün Fransız balkonlar yer almaktadır (Şekil 5.42). Birinci ve ikinci katlarda ikişer adet olarak yer alan bu Fransız balkonların sonradan, tuğla duvar örülerek bir kısmının kapatıldığı ve normal pencereye dönüştürüldüğü görülmüştür. Binanın çatısı ahşap oturtma çatı üzeri Marsilya tipi kiremitlidir (Şimşek Tolacı vd., 2020).

Şekil 5.42. Akşam Sanat Okulu detay fotoğrafları (Şimşek Tolacı vd., 2020)

Binadaki tüm bozulma ve yıpranmalara karşın günümüze kadar özgünlüğünü koruyabildiği anlaşılmaktadır. Daha sonraki nesillere de aktarılabilmesi için binanın restorasyon çalışmaları başlamış ve tamamlanmak üzeredir.

5.4.2. Gazi İlkokulu

Gazi İlkokulu, Burdur İli Merkez İlçesi Burç Mahallesi Atatürk Caddesi No: 23 adresinde ve 313 Ada, 1 Parsel tapu kayıtlı taşınmazda yer almaktadır. Bodrum, zemin kat üzeri iki kattan oluşmaktadır. Ayırık nizamda konumlanan yapının

kullanımı kamuya aittir. Yapının inşa edildiği ilk yıllardan bugüne kullanımı değişmemiş olup eğitim fonksiyonundadır. Ancak binanın yakın zamanda yıkımı gerçekleştirilerek yerine yeni bir okul yapılmıştır.

Gazi İlkokulu ilk olarak, meydana inşa edilen Belediye binasının yerinde konumlanmaktaydı. Atatürk'ün 1930'da Burdur'a gelişinde kendisine hediye edilmek istenmiştir ancak; Atatürk bu binayı okul olarak kullanılması için çocuklara armağan etmiştir. Zaman içinde kentin demografik yapısının değişmesiyle bina yetersiz kalmış ve yeni bir okul yapımını zorunlu hale getirmiştir (Ateş Can ve Tuncer, 2017).

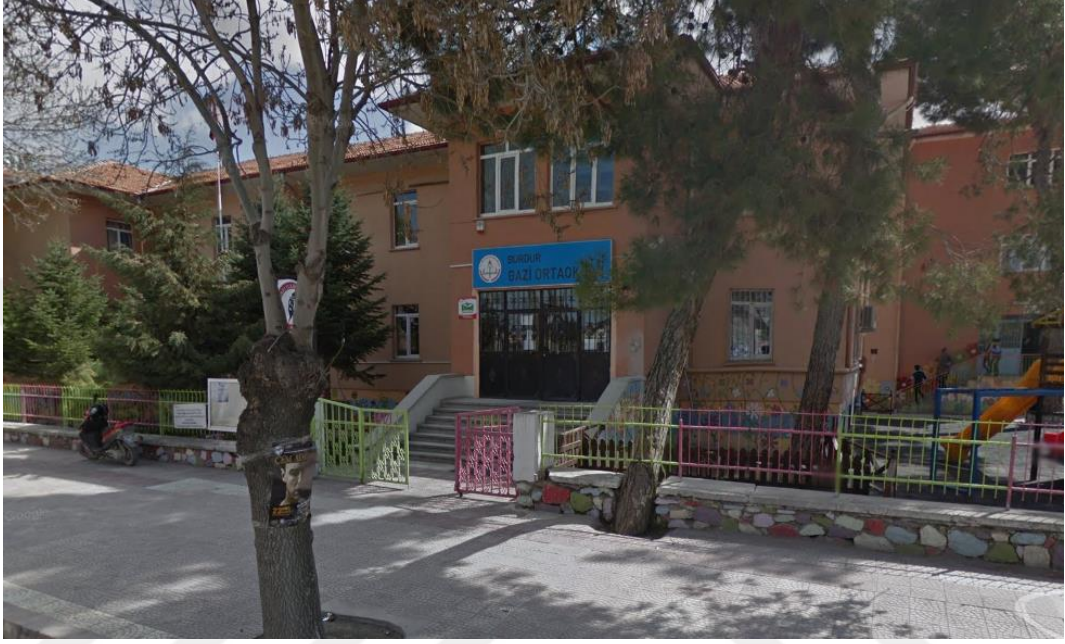
Gazi İlkokulu, Atatürk Caddesi'nde konumlanmaktadır. 1957 yılında inşaatı tamamlanan bina, 1959 yılında eğitime başlamıştır. 1967 yılında bir süre, Kız Öğretmen okulu olarak eğitime devam edilmiş, daha sonra yine Gazi ilkokulu olarak eğitim sürmüştür (Şekil 5.43). Daha sonra, öğrenci sayısının da artmasıyla binaya ek kütüphane yapılmıştır (Ateş Can ve Tuncer, 2017).

Şekil 5.43. Gazi İlkokulu ilk yılları (Tanış, 1967)

Kagir sistemde inşa edilen yapının bodrum katı taş malzemedir. Diğer katların dış cepheleri sıva üzeri boyalıdır. Özgün binanın meydana bakan güney cephesinde her iki yanda bina yüksekliği boyunca bahçeye taşan kısımlar bulunmaktadır. Bu öne çıkan bölümün birinde basamaklarla çıkılan geniş ve yüksek bir girişi vardır. Güney

cephede öne çıkan giriş bölümünde zemin katta büyük bir giriş kapısı, birinci katta iki adet kare formlu pencereler yer almaktadır. Geride kalan tüm cephelerde iki kanatlı dikdörtgen formlu açıklıklar bırakılmıştır. Ahşap çatılı özgün bina yatay yönde geniş bir kütleyle sahiptir. Bina çatısında, İkinci Ulusal Mimarlık Döneminin özelliklerinden olan geniş saçaklar dikkat çekmektedir (Şekil 5.44).

Şekil 5.44. Gazi İlkokulu (Google Street View 2015 görüntüsü)

Zaman içinde, özgün binanın kuzey cephesinde bir kütle eklenmiştir (Şekil 5.45). Bu dönem ekinin yapım tekniği ve kaplama malzemesi özgün bina ile uyumludur. Kat yüksekliği özgün binadan fazla olan yapıda, farklı ebatlarda dikdörtgen formlu pencereler kullanılmıştır. Daha sonra, özgün binaya batı cepheden bitişik bir kütle daha eklenmiştir (Şekil 5.46). Özgün kütleinin batı cephesinin duvarları yıkılarak birleştirilen bu betonarme binanın, dış cephesindeki boya malzeme ile uyum sağlanmaya çalışılsa da pencere ebatları ve düzeni açısından özgün binadan farklıdır.

Şekil 5.45. Gazi İlkokulu ilk dönem eki (Google Street View 2015 görüntüsü)

Şekil 5.46. Gazi İlkokulu ikinci dönem eki (Google Street View 2015 görüntüsü)

Cumhuriyet Dönemi'nin en önemli yapılarından olan Gazi İlkokulu'nun yıkılması kent kimliğinde önemli bir kayıp olarak düşünülmektedir.

5.5. Burdur Kenti'ndeki Cumhuriyet Dönemi Kamu Yapıları

Çalışma örneklem alanından, Cumhuriyet Dönemi mimari özelliklerini yansıttığı tespit edilen dört adet kamu yapısı bu bölümde ele alınmıştır.

5.5.1. Valilik binası

Valilik binası, Burdur İli Merkez İlçesi Konak Mahallesi İstasyon Caddesi No: 2 adresinde ve 295 Ada, 1 Parsel tapu kayıtlı taşınmazda yer almaktadır. Zemin kat üzeri iki kattan oluşan yapı toplamda üç katlıdır. Ayrık nizamda konumlanan yapının kullanımı kamuya aittir. Yapının inşa edildiği ilk yıllardan bugüne kullanımı değişmemiş olup kamusal fonksiyondadır.

Yapının bulunduğu parselin bahçe yönü olan doğu cephesi, halkın kullandığı girişin bulunduğu cephedir. Geç dönemde yapıya eklenen üçgen çatılı bir rüzgarlık alanından binaya girilmektedir. Bu girişin özgün olup olmadığı bilinmemektedir. Giriş bölümünün her iki tarafına dikdörtgen formda pencereler mevcuttur. Bu pencereler bodrum zemin ve birinci katlarda aynı tekrarlarla devam etmektedir. Zemin ve birinci katta bulunan pencereler üç bölmeli olup çift kanatlı, bodrum kattakiler ise iki bölmelidir. Pencerelerin etrafında özgün olmayan söveler mevcuttur. Bodrum ve zemin kat pencerelerinde demir parmaklıklar kullanılmıştır. Ayrıca, giriş bölümünün sağ yanında, zeminden birinci kata uzanan, düşeyde üç sıralı farklı bir pencere tipi yer almaktadır. Bu pencere içeride merdiven holünü aydınlatmaktadır (Şekil 5.47).

Şekil 5.47. Valilik binası doğu cephesi fotoğrafları (Kalkan, 2022)

Binanın kuzey cephesi en dar cephesidir (Şekil 5.48). Bu cephede merdivenle çıkılan bir giriş kapısı daha bulunmaktadır. Giriş kapısına demir korkuluklu geniş basamaklardan ulaşılmaktadır. Günümüzde kullanılmayan bu kapının söveleri özgün malzeme ve formunu koruyabilmiştir. Özgün halini koruyabilen bodrum kat dışında tüm cephe traverten ile kaplıdır. Gazi Caddesi'nin uzun süreli kullanıcıları ile görüşüldüğünde bu cadde yönünde olan cephedeki özgün kaplama taşlarının bezemeli/işlemeli olduğu bilgisi edinilmiştir.

Şekil 5.48. Valilik binası kuzey cephesi fotoğrafı (Kalkan, 2022)

Yapının İstasyon Caddesi yönündeki batı cephesi, anıtsal girişin bulunduğu en görkemli cephedir (Şekil 5.49). Binaya giriş, parsel yatay olarak konumlanan kütlenin tam ortasından sağlanmaktadır. Bu alana parsel sınırından geniş bir yol uzanmaktadır. Geniş basamaklarla ulaşılan giriş bölümünde dört adet kolon bulunmaktadır. Yapının özgün malzemesi olan kesme taştan yapılmış bu kolonlar girişi üçe bölmektedir. Bu bölümlerin ortasında binaya girişin sağlandığı büyük bir kapı, diğer iki bölümde ise kapıyla aynı boyut ve özelliklerde pencereler yer almaktadır. Birinci katta ise üç bölümde de Valilik Makamını aydınlatan demir

korkuluk ile çevrili Fransız balkonlar vardır. Anıtsal giriş alanında cephe ve zemin döşemesinin özgün hali korunmuştur. Yapı girişinin sağında ve solunda, diğer cephelerde ki pencere dizilimi devam etmiştir.

Burada da bodrum ve zemin katlardaki pencerelerde demir korkuluklar bulunmaktadır. Bodrum kattaki pencerelerde söve yoktur. Bu pencerelerde bulunan kesme taştan yapılan özgün denizlikler oldukça geniştir. Bodrum kat özgünlüğünü korurken diğer katlar traverten ile kaplıdır. Ayrıca, kuzey cepheye bakan dar bir kütle daha uzanmaktadır. Bu kütlede bahçe yönünde pencere dizilimi ve formu diğer cephelerle aynı şekilde tekrar etmektedir. Caddeye bakan dar cephede ise tam ortada zemin ve birinci kat boyunca devam eden pencere-kapı ile bu pencerenin sağında ve solunda, zemin ve birinci katta bulunan birer adet pencere bulunmaktadır. Demir korkuluklu balkona çıkılan bu pencere ve kapıların etrafında özgün form ve malzemesi günümüze kadar ulaşmıştır.

Şekil 5.49. Valilik binası batı cephesi fotoğrafları (Kalkan, 2022)

Yapının Gazi Caddesi'ne bakan güney cephesinde kot farkından dolayı bir eğim bulunmaktadır. Bu cephede bodrum kat gömülü olduğu için görülmemektedir. Dikdörtgen formdaki pencereler zemin ve birinci kat boyunca bir düzen halinde tekrar etmiştir (Şekil 5.50). Valilik binasının günümüze kadar ulaşan halinde özgün

olan tek kat bodrum katıdır. Diğer tüm katlar traverten malzeme ile kaplıdır. Ayrıca, anıtsal girişin olduğu bölüm ile diğer cephelerdeki büyük boyutlu kapı ve pencere söveleri de özgündür. Dikdörtgen formdaki pencereler binanın tüm cephelerinde aynı düzende tekrar etmiştir. Merdiven hollerini ve uzun holleri aydınlatan pencereler de dikdörtgen formludur ancak, diğer pencerelere oranla oldukça büyüktür. Bodrum ve zemin katlardaki pencerelerde ve balkonlarda bulunan demir korkuluklar özgün değildir. Ayrıca, tüm pencerelerin ahşap doğramaları ve camları tadilat esnasında yenilenmiştir. Binanın üzerinde bulunan ahşap kırma çatı Marsilya kiremit ile örtülüdür. Çatı elemanları tadilat esnasında yenilenmiş olsa da özgün formu korunmuştur. Çatı saçakları oldukça geniş ve sadedir. Binanın güney cephesi hariç tüm cephelerinde klima, havalandırma borusu, kablo gibi tesisat ekleri mevcuttur. Bu ekler cephelerin özgün algısını bozmaktadır.

Şekil 5.50. Valilik binası güney cephesi fotoğrafları (Kalkan, 2022)

5.5.2. Eski Belediye Sarayı

Belediye binası, Burdur İli Merkez İlçesi Burç Mahallesi Cumhuriyet Meydanı No: 6 adresinde ve 304 Ada, 1 Parsel tapu kayıtlı taşınmazda yer almaktadır. Bodrum, zemin kat üzeri dört kattan oluşmaktadır. Köşe parselde konumlanan yapının kullanımı kamuya aittir. Yapının inşa edildiği ilk yıllardaki işlevini, 2009 yılında

idari birimlerin Halı Sarayı binası taşınmasıyla yitirmiştir. Bu nedenle, bina oldukça uzun yıllar kullanılmamıştır.

Burdur'un ilk Belediye teşkilatının 1816-1817 yıllarında oluşturulduğu bilinmektedir. Cumhuriyet'in ilanından sonra il olan Burdur'da özellikle 1950-1970 yıllarında artan nüfusun etkisiyle oluşan hizmet alanı ihtiyacıyla 1967 yılında Burdur Belediye Sarayı inşaatına başlanmıştır (Şekil 5.51). Bina, 1972 yılında hizmete açılmıştır. İki bloktan oluşan Belediye Sarayı'nın biri idari birimlerden oluşan diğeri ise kültürel etkinliklerin gerçekleştirildiği bloktur. İdari birim bodrum, zemin üzeri iki kat olarak planlanmıştır. Toplamda dört kat olması düşünülen binanın, yapımı sırasında beş katlı olmasına karar verilmiştir. Kültür bloğunda, 200 kişilik bir sinema salonu ile düğün salonu yer almaktadır (Tolacı ve Beyhan, 2013). Kültür bloğunda, kentin simgesini oluşturan, Belediye'ye de amblem olmuş bir rölyef vardır. Bu rölyef, binanın en karakteristik özelliğidir.

Şekil 5.51. Belediye Sarayı (Kartpostal, 2005)

Betonarme karkas sistemde inşa edilen binanın dış cephesi sıva ve boya malzeme kaplamalıdır. Dikdörtgen formlu, biri sabit üç kanatlı pencereler hem doğu hem kuzey cephelerde aynı ebatlarda ve düzende tekrarlı olarak kullanılmıştır. Özgün halinde bina girişi, kuzey cephede kalan Gazi Caddesi tarafındadır. Zaman içinde, iç

mekan değişiklikleri de yapılarak giriş bölümü meydana bakan doğu cephesine alınmıştır. Kuzey cephedeki giriş alanı duvar örölerek kapatılmış ve bir adet pencere yerleştirilmiştir. Doğü cephede ise zemin katta alüminyum malzeme ile kaplı bir rüzgarlık alanı oluşturularak giriş alanı buraya taşınmıştır. Binanın, meydana bakan doğu cephesinde, her katta cephe boyunca uzanan demir ferforje korkuluklu balkonlar bulunmaktadır. Bu balkon korkulukları özgünlüğü korunamamış ve alüminyum malzeme ile değiştirilmiştir (Şekil 5.52). Binada dikkat çeken bir diğer özellik ise kuzey cephedeki kat döşemelerini takip eden yatay elemanlardır. Bu yatay strüktür elemanları ile binadaki yatay etki artırılmıştır.

Şekil 5.52. Belediye binası 2022 yılı (Kalkan, 2023)

Özgün halinde teras çatılı inşa edilen bina, sonraki dönemlerde ahşap çatı ile örtülmüştür. Binanın dış cephesindeki bozulmalar nedeniyle, 2005 yılında tadilat yapılarak dış cephe mozaik malzeme ile kaplanmıştır. 1960'lı yıllarda oldukça sık kullanılan mozaik kaplama malzeme 2000'li yıllarda tekrar tercih edilmeye başlandığından bu malzeme seçilmiştir (Şekil 5.53). Zaman içinde geçirdiği tadilatlar nedeniyle oldukça değişime uğrayan bina günümüzde yıkılmış ve bulunduğu parsel meydan alanına dahil edilmiştir.

Şekil 5.53. Belediye binası kuzey cephesi (Google Street View 2015 görüntüsü)

5.5.3. İl Özel İdare Lojmanı

İl Özel İdare Kurumuna ait lojman binası, Burdur İli Merkez İlçesi Burç Mahallesi Cumhuriyet Meydanı No: 4 adresinde ve 1563 Ada, 1 Parsel tapu kayıtlı taşınmazda yer almaktadır. Cumhuriyet meydanının güneyinde yer alan binanın işlevi günümüzde değişmiş ve lojman olarak kullanılmaya başlanmıştır. Zemin kat üzeri dört kat ve çatı katından oluşmaktadır. Köşe parselde konumlanan yapının kullanımı kamuya aittir.

Binanın yapımına 1963 yılında başlanılmış ve bina 1966 yılında İl Özel İdare binası olarak hizmete geçmiştir (Şekil 5.54). 1971 yılında yaşanan büyük Burdur depremi sonrası yıkılan Halk Evi binasının yerine yeni inşa edilen binaya İl Özel İdare'nin idari işlevi yüklenince eski bina lojman olarak kullanılmaya başlamıştır. Günümüzde lojman olarak kullanılan bina, iki blok şeklinde inşa edilmiştir. Bu yapılardan biri yeni idare binasına bitişik, diğeri ise ilk bloktan 5 m geri çekilerek inşa edilmiştir (Şekil 5.55) (Şimşek Tolacı ve Beyhan 2014).

Şekil 5.54. İl Özel İdare lojman binası (Tanış, 1967)

Şekil 5.55. İl Özel İdare lojman binası kuzey cephesi (Kalkan, 2023)

Betonarme karkas sistemde inşa edilen binanın dış cephesi sıva ve boyalıdır. Binaya giriş meydana bakan kuzey cepheden sağlanmaktadır. Kuzey cephede, cepheden farklı bir cephe düzeni daha oluşturulmuştur. Bu kısım, zeminden çatıya ulaşan dairesel kolonlarla desteklenmektedir. Ayrıca, bu dairesel formlu kolonlar her katta yatay beton parapet duvarlar taşımaktadır. Bu cephe kurgusu ile yapının kuzey cephesi tam kapatılmadan bir miktar gizlenmiştir. Binanın cephe karakterini oluşturan bu cephe kurgusu döneminin en ilgi çekici örneklerindendir. Giriş bölümünün üzerinde ise tüm katlarda devam eden pencere ve düşey elemanlarla düşey sirkülasyon alanı aydınlatılmıştır. Binadaki balkonların batı ve doğu cephesi taraflarındaki demir ferforje korkuluklar özgünlüğünü koruyabilmiştir (Şekil 5.56).

Şekil 5.56. İl Özel İdare lojman binası detay fotoğrafları (Kalkan, 2023)

Bina kamusal niteliği, yapım malzemesi, mimari öğeleri ve diğer dönem yapıları arasında ayırt edilen özel cephe kurgusuyla kent kimliğine katkı sağlamaktadır.

5.5.4. Gar Binası

Cumhuriyet Dönemi'ne geçişle yeni yönetim anlayışı ve yeni yaşam tarzıyla kent mimarisi yeni bir kimliğe bürünmüştür. Kentlerin yeniden inşası da bu kimlik arayışına uygun ilerlemiştir.

Cumhuriyet rejiminin getirdiği temel esaslardan biri 'ülkeyi demir ağlarla örme' ideolojisi'dir. Bu ideolojinin uygulamaya geçirilmesi, Osmanlı Devleti'nin son yıllarında oluşturulan demir yollarının bütünleştirilerek yeni ulaşım ağı düzenlemelerinin yapılmasıyla olacaktır. Ulaşımında amaç kentlerle kasabaların birbirine bağlanmasıdır (Atilla, 2002).

Burdur iline trenin gelmesi nedeniyle istasyon binası ihtiyacı oluşmuştur. Bu bina, Cumhuriyet'in getirdiği yeni kimlik arayışı doğrultusunda yapılan kent planlamalarına uygun konumlanmıştır. Kentin merkezini oluşturan meydan alanından gar binasına doğrudan uzanan bir cadde oluşturulmuştur. Caddenin adı da İstasyon Caddesi'dir. Günümüzde İstasyon Caddesi oldukça yoğun kullanılmaya devam etmektedir (Şekil 5.57).

Şekil 5.57. Gar binasının kentteki konumlanması (Kalkan, 2023)

Aynı dönemde inşa edilen Burdur ve Isparta istasyonları Türkiye’de ikiz mimari projeye sahip olma özelliğiyle diğerlerinden ayrılmaktadır. Yatayda uzun ve dikdörtgen formlu binalar, İkinci Ulusal Mimarlık Dönemi’nin mimari özelliklerini büyük ölçüde taşımaktadır. Ana kütle ve hangar yapısının bitişik olduğu parsel içinde, açık peron ve buraya bağlı wc, çeşme ve büfe kütleleri ile teknik depolar yer almaktadır (Çetin, 2010).

Gar binası bodrum, zemin üzeri birinci kattan oluşmaktadır (Şekil 5.58). Betonarme hatıllı yığma sistemde inşa edilen binanın bodrum katı moloz taş malzemeden oluşurken diğer katları tuğla duvar dolguludur. Dış cephe kaplaması ise yöreye özgü Kurna Taşı ile kaplıdır. Binaya giriş için oluşturulmuş üç adet ahşap çarpma kapısı, cephenin oldukça dikkat çeken özelliğidir (Ateş Can vd., 2015). Ana kütleyle bitişik hangar yapısı ise ahşap malzeme kullanılarak inşa edilmiştir. Hangar yapısının söveleri de oldukça farklıdır. Hangarın giriş kapısında uygulanan söve, dışa doğru eğimli şekilde yerleştirilen, kabartmalı söve taşları kullanılarak inşa edilmiştir (Haştemoğlu ve Erkan, 2013). Hangar yapısı, ana kütleyle doğu cephesinden bitişiktir. Yapıya giriş, kuzey cepheden verilmiştir.

Şekil 5.58. Gar binası güney cephesi (Google Street View 2019 görüntüsü)

Uzun dikdörtgen formlu bina, hat boyu uzanan tek taraflı istasyon projelerine uygun tasarlanmıştır. Gar kompleksindeki iki katlı istasyon binasının çatısı kırma, hangar yapısındaki ise asma çatıdır. Hangar yapısı oldukça geniş olduğu için çatı strüktürü çift kuşaklıdır (Çetin vd., 2014). İstasyon binasındaki betonarme saçaklar, döneminin

mimari özelliklerine uygun olarak geniş tutulmuştur. Binadaki giriş kapısının her iki yanında birer adet ince uzun dikdörtgen formlu açıklık yapılmıştır. Bu pencerelerin yanında da birer adet ahşap kapı daha yer almaktadır. Birinci katta bulunan pencereler birbiri ile uyumlu değildir. Pencereler farklı formlarda ve ebatlarda düzenlenmiştir. Pencere ve kapılarda dışa doğru eğimli söve taşları kullanılmıştır.

Binanın kuzey cephesinde, güney cephesinin tam karşı aksına gelen bir kapı daha bulunmaktadır. Üç kapıdan oluşan bu büyük giriş kapısı ahşap doğramalıdır. Giriş kapısının doğu ve batı cephesinde ikişer adet ince uzun dikdörtgen formlu pencereler yer almaktadır. Bu pencerelerin yanında, güney cephedeki kapıların tam karşısına denk gelen birer adet kapı daha bulunmaktadır. Kuzey cephede güney cepheden farklı olarak, birinci kattaki pencereler aynı ebat ve formdadır. Binanın batı cephesindeki bölüm zemin kat üzeri parapet duvarı olarak bırakılmıştır. Bu bölümde de ahşap doğramalı, söveli kapı ve pencereler yer almaktadır (Şekil 5.59).

Şekil 5.59. Gar binası kuzey cephesi (Anonim, 2023)

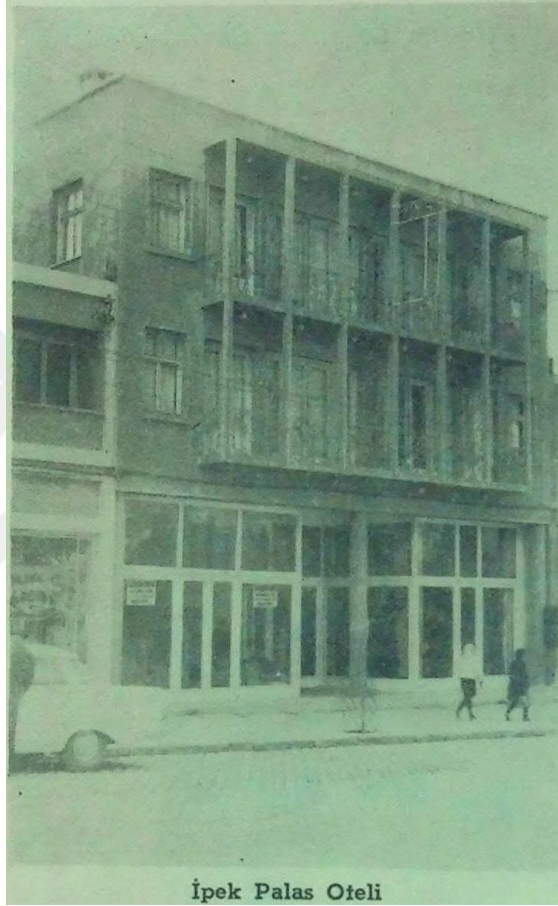
Gar binası, K.T.V.K.K.'nın 17.08.2003 gün ve 6015 sayılı kararı ile tescillenmiştir. Günümüzde de restorasyonu tamamlanmış durumdadır.

5.6. Burdur Kenti'ndeki Cumhuriyet Dönemi Ticaret Yapıları

Çalışma örneklem alanından, Cumhuriyet Dönemi mimari özelliklerini yansıttığı tespit edilen dört adet ticaret yapısı bu bölümde ele alınmıştır.

5.6.1. İpek Palas Oteli

İpek Palas Oteli, Burdur İli Merkez İlçesi Çeşmedamı Mahallesi Gazi Caddesi No: 6adresinde ve 296 Ada, 4 Parsel tapu kayıtlı taşınmazda yer almaktadır. Zemin kat üzeri üç kattan oluşan yapı toplamda dört katlıdır (Şekil 5.60). Bitişik nizamda konumlanan yapının kullanımı şahsa aittir.

Şekil 5.60. İpek Palas Oteli eski fotoğrafı (Tanış, 1967)

1957-1958 yıllarında inşa edilen binaya giriş Berberoğlu Pasajı'ndan sağlanmaktadır. Pasajın döşeme kotları inşa edildiği yıllarda İpek Palas'a göre ayarlanmıştır. 1960'lı yıllarda inşa edilen pasajdaki döşeme kotu otele göre ayarlanarak oluşturulmuştur. Ayrıca, içinde cami, tuvalet, terzi gibi farklı işlevlerin bir arada bulunduğu pasajın içindeki camiye, yapının ara kot sahanlığından bir geçiş bulunmaktadır (Şimşek Tolacı vd., 2016).

Yapının bitişindeki her iki yapıya oranla gabarisi fazladır. İlk olarak zemin üzeri iki katlı inşa edilen yapının üçüncü katı sonraki dönemlerde eklenmiştir. Bu durum, eski fotoğraflardan ve cephedeki malzeme farklılığından da anlaşılmaktadır (Şekil 5.61). Yapının ilk kullanımı konaklama işlevli olup, İpek Palas Oteli'dir. Günümüzde ise konut ve ticari işlevini birleştirerek kullanılmaya devam edilmektedir. Zemin ve birinci kat ticari, diğerkatlar ise konut kullanımındadır.

Şekil 5.61. İpek Palas Oteli günümüzdeki görünüşü (Kalkan, 2023)

Betonarme karkas sistemde inşa edilen binanın duvarları Başmakçı Tuğlası dolguludur. Dış cephede ise katkılı mozaik sıva uygulaması yapılmıştır. Binanın Gazi Caddesi'ne bakan kuzey cephesinde, açık çıkmalarda kullanılan 15x15 ebatlarındaki düşey elemanlarla cepheye estetik nitelik kazandırılmıştır. Bu düşey elemanlar, küçük ebatlı agregalarla imal edilmiş mozaik malzeme ile kaplıdır. Balkonlarda kullanılan ve dönem özelliklerinden olan demir ferforje korkuluklar özgünlüğünü günümüze kadar koruyabilmiştir. Özgün ahşap pencere doğramalarının bir kısmı da korunabilmiş ancak, bir kısmı PVC malzeme ile değiştirilmiştir.

Yapı, ilk kullanımı, farklı girişi, Berberoğlu Pasajı ile ilişkisi bakımından ve taşıyıcı sistemi, cephe nitelikleri, malzeme özellikleri ile döneminde ön plana çıkmaktadır.

5.6.2. Anadolu Oteli

Anadolu Oteli, Burdur İli Merkez İlçesi Konak Mahallesi Gazi Caddesi adresinde ve 127 Ada, 5 Parsel tapu kayıtlı taşınmazda yer almaktadır. Zemin kat üzeri üç kattan oluşan yapı toplamda dört katlıdır. Bitişik nizamda konumlanan yapının kullanımı şahsa aittir. Yapının inşa edildiği ilk yıllardan bugüne kullanımı değişmemiş ve otel olarak kullanılmaktadır (Şekil 5.62).

Şekil 5.62. Anadolu Oteli (Kalkan, 2023)

Bina yapım tekniği bakımından betonarme sistemde inşa edilmiştir. Dış cephesi ise sıva ve boyalıdır. Binanın Gazi Caddesi'ne bakan güney cephesinin orta hizasından 1.5 m'lik kapalı çıkma yapılmıştır. Çıkmanın yuvarlatılan köşesi cepheye farklı bir estetik nitelik kazandırmıştır. Bu çıkma boyunca birinci, ikinci ve üçüncü katlarda

dört kanatlı yatayda dikdörtgen formlu pencereler yer almaktadır. Ayrıca, çıkmanın doğu cephesinde üç katta da yer alan balkonlar inşa edilmiştir.

5.6.3. Vakıf İş Hanı

Vakıf İş Hanı binası, Burdur İli Merkez İlçesi Konak Mahallesi Gazi Caddesi No: 11 adresinde ve 131 Ada, 1 Parsel tapu kayıtlı taşınmazda yer almaktadır. Zemin kat üzeri iki kattan oluşan yapı toplamda üç katlıdır (Şekil 5.63 ve Şekil 5.64). Yapının inşa edildiği ilk yıllardan bugüne kullanımı değişmemiş olup ticari fonksiyonludur.

Şekil 5.63. Vakıf İş Hanı kuzey doğu cephesi (Kalkan, 2023)

Şekil 5.64. Vakıf İş Hanı kuzey batı cephesi (Kalkan, 2023)

Vakıf İş Hanı cadde üzerinde sadece ticari işleve hizmet etmesi düşünüldükçe inşa edilen ilk yapılardandır. Bina kentteki ticari amaçla inşa edilen ilk yapılardandır. Her katta yaklaşık 9-10 adet iş yeri vardır. Zemin kattaki dükkan girişleri cephe üzerinden sağlanırken, diğer girişler için batı ve doğu cepheden bir bölüm boşaltılarak galeri oluşturulmuştur. Oldukça yalın bir cephe anlayışının benimsendiği iş hanında katkılı mozaik sıva uygulaması yapılmıştır. Zaman içinde oluşan ihtiyaçlar neticesinde Vakıflar Genel Müdürlüğünün bakım onarım fonuyla binada bazı değişiklikler yapılmıştır (Şimşek Tolacı ve Beyhan, 2011).

Kagir sistemde inşa edilen binanın duvarları yöreye özgü Başmakçı Tuğlası ile örülmüştür. Birinci ve ikinci katlarda dikdörtgen formlu iki kanatlı pencereler bir düzen içinde sıralanmıştır. Tüm pencerelerin etrafı sövelidir. Bu söveler, dış cepheden yatayda ve düşeyde çıkma yapılarak oluşturulduğundan, cepheye gridal bir görünüm kazandırmıştır. Zaman içinde özgün ahşap pencere doğramaları yıprandığı için, plastik malzeme ile değiştirilmiştir. Ayrıca, binanın doğu cephesindeki bir bölüm

kare ve dikdörtgen formlu farklı büyüklükteki ışıklandırmalar ile hareketlendirilmiştir (şekil 5.65). Bina, ahşap oturtma çatılıdır.

şekil 5.65. Vakıf İş Hanı ışıklandırma ve havalandırma boşlukları (Kalkan, 2023)

Gridal formlu düşey açıklıklara yerleştirilen dikdörtgen formlu pencereler ile ağır bina görüntüsü hafifletilmiştir. Bina, özgün işlevini sürdürmesi, yapım sistemi ve mimari özelliklerinin günümüze kadar ulaşabilmesi nedeniyle, korunması gerekli önemli yapılar arasındadır.

5.7. Meydan ve Çevresi

Burdur’da Ulu Cami ve çevresin de yer alan eski kent merkezi, 1914 yılında yaşanan büyük deprem sonrası yıkılmıştır. Cumhuriyet’in ilanıyla birlikte benimsenen modern ve ulusalcı kimlik anlayışı ile kent planlamaları oluşturulmaya başlanmış ve bu olarak kente trenin gelmesiyle dönüşüm yaşanmıştır. Kente trenin gelmesiyle, başlatılan çalışmalar sonrası yapılan ilk çalışma meydan tasarımıdır. 1936 yılında tasarlanarak inşa edilen ilk kent meydanı oldukça geniş yollarla çevrelenmektedir.

İlk meydan tasarımında alanın ortasında dairesel bir platform düzenlenmiştir. Platforma üç basamakla çıkılmaktadır. Yapılan meydanın tam ortasında yine dairesel

formlu bir havuz yer almaktadır (Şekil 5.66). İlk meydana ait eski fotoğraflardan, çevredeki binaların genelde bir veya iki katlı yığma yapılar olduğu anlaşılmaktadır.

Şekil 5.66. Cumhuriyet Meydanı 1936 (Burdur Belediyesi fotoğraf arşivi, 2005)

Zaman içinde kentin demografik ve ekonomik ihtiyaçları doğrultusunda mimarisi de değişime uğramıştır. Kent merkezinin meydana doğru kaymasıyla yeni kent planlamaları yapılmıştır. Bu doğrultuda, Hükümet Konağı, Belediye ve İl Özel İdare binaları meydan ve çevresinde inşa edilmiştir. Meydandan uzanan İstasyon, Gazi ve Atatürk caddelerinin de oluşumuyla yönetim, hizmet ve konaklama işlevleri kentin yeni merkezinde toplanmaya başlamıştır.

Kentteki ikinci meydan düzenlemesi, 1963 yılındaki Cumhuriyet'in 40. Yıl kutlamalarında yapılmıştır. İlk meydan tasarımında havuz olarak inşa edilen alana Şadi Çalık'ın eseri olan Atatürk heykeli getirilmiştir (Burdur Valiliği, 1967). Heykelin altında Mehmet Hulusi Haydaroğlu tarafından inşa edilen kaide yer almaktadır. Bu kaideye ulaşım üç kademeli platformdan sağlanmaktadır. Platformu birbirine zıt yönlerde dört farklı basamaklı yollar bölmektedir. Yolların arasında kalan bölümler ise yeşillendirilmiş veya su öğeleri ile süslenmiştir (Şekil 5.67). Bu

meydan, 1963-1973 yılları arasında kullanılmıştır. Meydana ait eski fotoğraflardan meydanın çevresindeki yapılaşmanın oldukça değiştiği görülmektedir.

Şekil 5.67. Cumhuriyet Meydanı 1963 (Tanış, 1967)

1971 yılında Burdur kentini etkileyen büyük bir deprem yaşanmıştır. Bu depremin olumsuz etkileriyle kent meydanının yeniden düzenlenmesi düşünülmüştür. 1973 yılındaki Cumhuriyet'in 50. yıl kutlamalarında kapsamlı bir çalışma yapılmıştır (Özyıldırım, 2013). Depremden sonra, dönemin valisi Ömer Naci Bozkurt Yüksek Mimar Ekrem Hakkı Ayverdi, Prof. Dr. İbrahim Kafesoğlu, Prof. Dr. Oktay Aslanapa, Prof. Dr. Muharrem Ergin, Prof. Dr. Cengiz Orhonlu, Prof. Dr. Nejat Diyarbakirli ve heykeltıraş Yavuz Görey'den oluşan bir heyet ile çalışmıştır. Bu çalışmalar neticesinde yıkılan halk evi binasının yerine İl Özel İdare, meydanın güneyine 50. Yıl Kültür Parkı ve meydanda Atatürk heykeli yapımına başlanmıştır (Burdur Valiliği, 1974).

1976 yılında Atatürk heykelinin yapımı tamamlanmıştır. Bu anıtın altında bir platform bulunmaktadır. Platformun yer aldığı dikdörtgene yakın formdaki meydan alanı, yollardan geniş kaldırımlar ile ayrılmıştır. Kaldırım ile meydan alanı ise yeşil bantlarla birbirinden koparılmıştır. Meydan platformuna kuzey cephesinin iki köşesinden basamaklarla ulaşılmaktadır. Burada bazı bölümler farklı açılarla içe

çekilirken, bazı bölümlerde dışa çıkma yapılmıştır. Anıtın bulunduğu platform, meydanın tam merkezinde değildir. Anıtın batısında bir bölümün platformdan daha yüksek inşa edildiği görülmektedir. Bu bölümde bir adet bayrak direği yer almaktadır. Bu platformla anıt arasında kalan ve bir sahne görevini de üstlenen alan ise güney cephede yeşil banda doğru çıkma yapmıştır. Meydanın zemini ve duvarları taş malzemeden inşa edilmiştir (Şekil 5.68).

Şekil 5.68. Cumhuriyet Meydanı 1973 sonrası (Kartpostal, 2005)

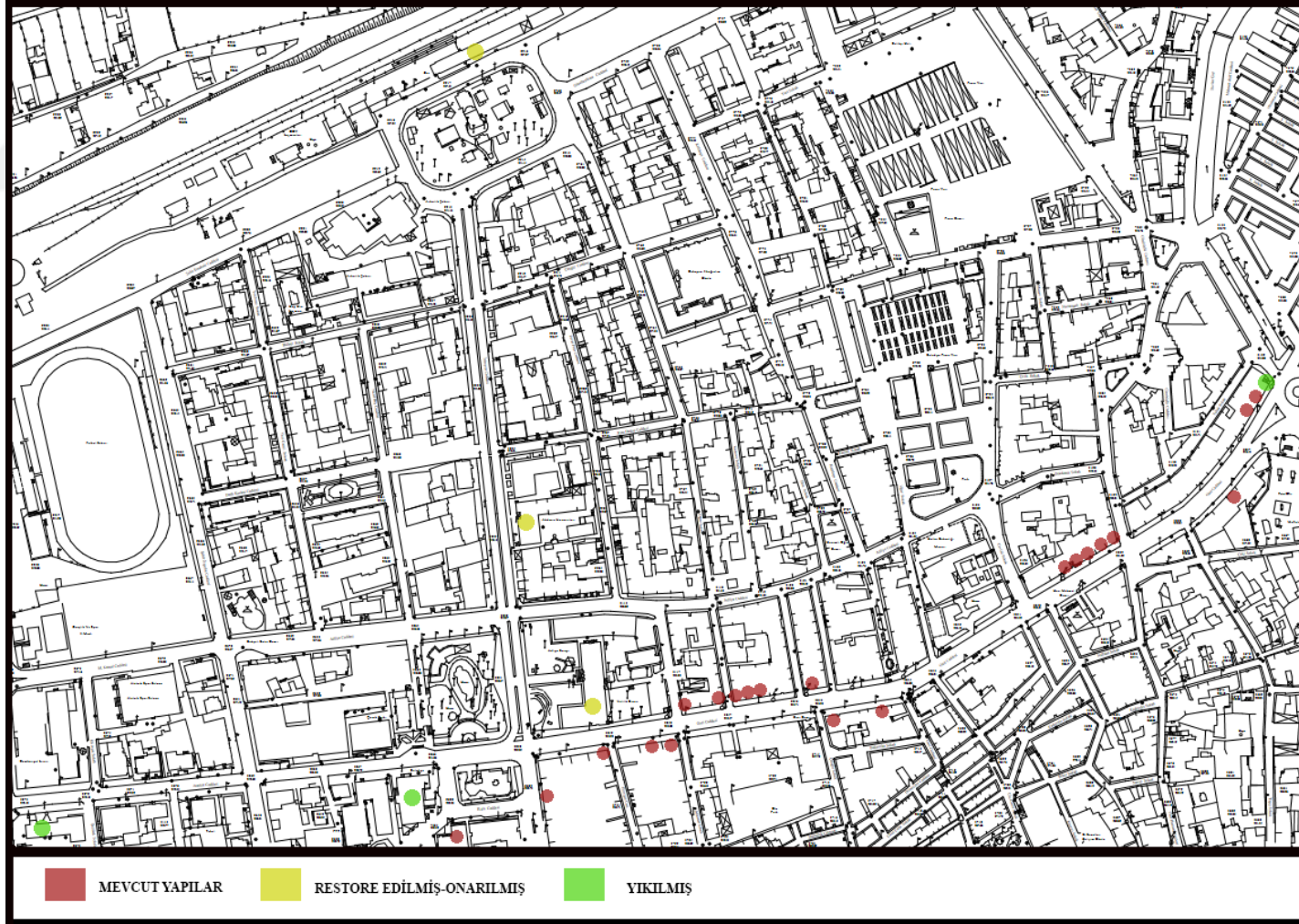
50 yıla yakın bir süre özgünlüğünü koruyarak meydan görevini üstlenmiş bu alanda, kentin gelişen ve değişen ihtiyaçları doğrultusunda yeni bir düzenleme yapılmıştır. Nüfusun artması, araç trafiği gibi nedenlerle tören alanının yetersiz kalması ve meydanın bir bakıma kavşak görevi görmeye başlaması nedeniyle, 2022 yılı içinde tasarlanan yeni meydan hayata geçirilmiştir. Bu meydan tasarımı, Belediye ve Atatürk Kültür Merkezi binası yıkılarak meydan alanına dahil edilmiştir.

5.8. Çalışma Örneklem Alanından Elde Edilen Bulgular

Kente yönelik ilk imar planı 1918'de Avusturyalı uzmanlarca hazırlanan plandır. Bu planda, Burdur Çayı'nın güneydoğusunda konut inşa edilmesi ve mevcut Gar

Binası'nın olduğu bölgede yeni yerleşim alanları oluşturulması önerilmiştir. 1948 yılında Aru'nun hazırladığı planda ise toplumdaki gelir statüsüne göre değişim gösteren konut yerleşimleri düzenlenmiştir. Buna göre, geliri yüksek kesimin Hükümet Konağı ve Gar Binası arasında uzanan İstasyon Caddesi'nde, düşük gelirinin ise kentin güneyindeki bağlık alanda yerleşmesi planlanmıştır (Şimşek Tolacı, 2015).

1948 yılında hazırlanan imar planında kent merkezi olarak belirlenen Cumhuriyet Meydanı'ndan Köprübaşı Kavşağı'na uzanan, adı Gazi Caddesi olarak belirlenen, 20 m genişliğinde bir ticari aks oluşturulmuştur (Anonim, 1992). Bu aksı dik kesen, kent meydanından istasyon garına uzanan aks da İstasyon Caddesi olarak adlandırılmıştır. Günümüzde, İstasyon Caddesi'nde inşa edilmiş nitelikli yapıların korunamadığı, Gazi Caddesi'nde yer alan hem ticari hem konut amaçlı inşa edilen yapıların ise büyük çoğunluğunun korunmuş olduğu görülmektedir. Gazi Caddesi üzerindeki nitelikli binalar, Cumhuriyet'in ilk yıllarında iki ya da üç katlı inşa edilirken, zaman içindeki malzeme ve yapım tekniklerinde oluşan gelişim ile kat sayılarında artış görülmeye başlamıştır. Çalışma kapsamında ele alınan 30 adet yapıdan 27 tanesi günümüzde mevcutken üç tanesi yıkılmıştır. Bu 27 adet yapının üçünde restorasyon ya da koruma çalışmaları yapılmıştır. Şekil 5.69'da mevcut ve yıkılan yapılar harita üzerinde gösterilirken Şekil 5.70'de de yüzdelik dilim belirtilmiştir.

Şekil 5.69. Çalışma alanındaki yapılardan mevcut veya yıkılmış olanların gösterimi (Kalkan, 2023)

Şekil 5.70. Çalışma alanındaki yapıların özgünlük grafiği

Burdur, Cumhuriyet Dönemi mimari özelliklerini içeren birçok yapıyı bünyesinde barındırmaktadır. Bu yapılar sivil, eğitim, kamu ve ticaret gibi birçok işleve hizmet etmektedir. Burdur'un kent kimliğinde önemli yere sahip bu farklı işlevli dönem yapılarının değeri yeterince anlaşılamamış olması birçok yapının zaman içinde kaybedilmesine neden olmuştur. Günümüze kadar ulaşabilmiş ya da yıkılmış olsa da fotoğraflarına veya belgelerine ulaşılabilmiş yapılar incelendiğinde, işlevi ne olursa olsun benzer mimari özellikler gösterdikleri anlaşılmıştır. Bu çalışmada, cephe analizleri yapılan binaların hepsi için ayrı tanıtım fişleri hazırlanmıştır. Her bir binanın yapım tekniği, taşıyıcı sistemi, dış cephe malzemesi, pencere düzeni, kat adedi ve mimari öğeleri ayrı ayrı tespit edilmiştir.

Çalışmada, Çizelge 5.2'de verilen 21 adet sivil mimari, 2 adet eğitim, 4 adet kamu ve 3 adet ticaret yapısı örneklerinin cephe kurguları ele alınmıştır. Bu yapılardan kamu yapılarının kent meydanı ve çevresinde, eğitim yapılarının meydana bağlı ana akslardan olan İstasyon Caddesi ve Atatürk Caddesi üzerinde bulunmaktadır (Şekil 5.71). Çalışmada ele alınan sivil mimari ve ticaret yapıları ise Gazi Caddesi üzerinde yer almaktadır (Şekil 5.72). Cumhuriyet yönetiminin getirdiği planlama esasları ile benzer yerleşim gösteren Burdur Kenti'nde meydan ve çevresinde kamu binalarının yer alması ve kentin ticari yükünün büyük bölümünü üstlenen Gazi Caddesinde ticari

ve konut kullanımlı örneklerin bulunması dikkat çekmektedir. Bu yapılar arasında, kamu ve eğitim yapılarının yüksekliğinin az, kütleli olarak ise büyük olduğu görülmüştür. Sivil mimari örneklerinin diğerlerine göre kat yüksekliği sınırlı olsa da en fazla 5 ya da 6 katlıdır. Bu yapıların genel olarak gabarisi birbiriyle uyumludur.

Çizelge 5.2. Çalışma alanındaki yapıların işlevlerine göre gruplandırılması

ÇALIŞMA ALANINDAKİ YAPILAR					
S.NO	BİNA ADI	ADA/PARSEL	YILI	YAPIM TEKNİĞİ	KAT ADEDİ
Sivil Mimari Örnekleri					
1	Çöllü Apt.	330/16	1962	Betonarme	6
2	Özboyacı Apt.	330/15	1964	Betonarme	6
3	Rastgele Apt.	330/14	1964	Betonarme	6
4	Berberoğlu Apt.	296/37	1969	Betonarme	6
5	Solmaz Apt.	327/1	1953	Betonarme	4
6	Gür Apt.	331/15	1960	Betonarme	6
7	Kayışlı Apt.	329/9	1962	Betonarme	6
8	Erdeveci Apt.	128/23	1963	Betonarme	4
9	Semiz Apt.	471/4	1940	Yığma Kagir	3
10	Yalçındağ	127/36	1942	Yığma Kagir	4
11	Benli Apt.	296/5	1959	Betonarme	3
12	Boyacioğlu Apt.	471/2	1938	Yığma Kagir	3
13	Kanık Apt.	327/4	1960	Betonarme	6
14	Halk Bankası	331/15	1960	Betonarme	6
15	Esdirci Apt.	132/10	1965	Betonarme	6
16	Serdaroğlu Apt.	132/11	1969	Betonarme	6
17	Özmunçu Apt.	132/12	1966	Betonarme	6
18	Uluçınar Apt.	132/13	1960	Betonarme	6
19	Ayas Apt.	132/14	1966	Betonarme	6
20	Ayan Apt.	127/12	1952	Yığma Kagir	3
21	Açan Apt.	127/13	1965	Betonarme	6
Eğitim Yapıları					
1	Akşam Sanat	294/5	1940	Yığma Kagir	4
2	Gazi İlkokulu	313/1	1959	Yığma Kagir	3
Kamu Yapıları					
1	Valilik Binası	295/1	1949	Yığma Kagir	3
2	Eski Belediye	304/1	1960	Betonarme	6
3	İl Özel İdare	1563/1	1963	Betonarme	6
4	Gar Binası	46/3	1936	Yığma Kagir	3
Ticaret Yapıları					
1	İpek Palas Oteli	296/4	1958	Betonarme	4
2	Anadolu Oteli	127/5	1969	Betonarme	5
3	Vakıf İş Hanı	131/1	1965	Yığma Kagir	3

Şekil 5.71. Çalışma alanındaki yapıların işlevler (Google Earth görüntüsü altlık olarak kullanılarak hazırlanmıştır.)

Şekil 5.72. Gazi Caddesi genel görünüm (Tanış, 1967)

Burdur ilinde 1940'lı yıllardan itibaren günümüze kadar korunmuş, Cumhuriyet Dönemi mimarisinin özelliklerini taşıyan yapılar bulunmaktadır. Bu yapıların yapım yılına göre sayıları Çizelge 5.3'te gösterilmiştir. Buna göre, 1930 ile 1960 yılları arasında toplam 11 adet yapı inşa edilmiştir. İki adet eğitim yapısının tamamı 1960 yılına kadar inşa edilirken, iki adet kamu yapısı, bir adet ticaret yapısı ve altı adet sivil mimari örneği de bu dönemde inşa edilmiştir. Bu yapıların tamamında kat yüksekliğinin fazla olmadığı ve kat adedinin iki ile dört katlı olarak değiştiği görülmektedir. 1960 yılı sonrası ise 19 adet yapı inşa edilmiştir. Bu yapıların 15 tanesi sivil mimari örneği, iki tanesi kamu ve iki tanesi de ticaret yapısıdır. Bu dönemde inşa edilen yapılardan özellikle sivil mimari örnekleri, kat yüksekliğinin beş ve altı arasında değiştiği yüksek katlı yapılarıdır. 1960'lı yıllarda inşa edilen kamu yapıları da yüksek katlı inşa edilmiştir.

Çizelge 5.3. Yapım yıllarına göre bina sayıları ve kat yükseklikleri

İşlev	Yapım yılı	2-3-4 katlı Bina sayısı	5-6 katlı Bina sayısı
Sivil Yapılar	1930-1960	6	-
	1960-1970	1	14
Eğitim Yapıları	1930-1960	2	-
	1960-1970	-	-
Kamu Yapıları	1930-1960	2	-
	1960-1970	-	2
Ticaret Yapıları	1930-1960	1	-
	1960-1970	1	1

5.8.1. Yapım Malzemeleri ve Teknikleri

Çalışma alanında ele alınan yapıların geneli betonarme karkas sistemde inşa edilmiştir. Betonarme yapıların duvarları tuğla dolguludur ancak; cephe kaplama malzemeleri nedeniyle yapılarının hepsinde duvar malzemesi tespiti yapılamamıştır. Duvar dolgu malzemesi genel olarak yöreye has Başmakçı Tuğlası tercih edilmiştir. Bunun sebebi yörenin iklimsel özelliklerine uyumunun yanı sıra temin edilebilmesi ve nakliyesinin sağlanabilmesi olmuştur. Çizelge 5.4'te yapıların cephelerindeki taş malzeme, mozaik kaplama, katkılı mozaik, kaba sıva ve boya gibi kaplama malzemelerinin hangi binalarda kullanıldığına yer verilmiştir.

Çizelge 5.4. Çalışma alanındaki yapıların dış cephe kaplamaları

BİNALARIN DIŞ CEPHE KAPLAMALARI					
Bina adı	<u>Mozaik</u> <u>Kaplama</u>	<u>Dökme/katkılı</u> <u>Mozaik</u>	<u>Sıva</u>	<u>Boya</u>	<u>Taş</u> <u>Kaplama</u>
Çöllü Apt.	•				
Özboyacı Apt.	•				
Rastgele Apt.			•		
Berberoğlu	•				
Solmaz Apt.		•			
Gür Apt.	•		•	•	
Kayışlı Apt.		•			
Erdeveci Apt.		•			
Semiz Apt.			•		•
Yalçındağ			•	•	
Benli Apt.	•				
Boyacıoğlu			•	•	
Kanık Apt.	•				
Halk Bankası			•	•	
Esdirci Apt.		•			
Serdaroğlu		•			
Özmumcu	•				
Uluçınar Apt.		•			
Ayas Apt.			•	•	
Ayan Apt.			•	•	
Açan Apt.			•	•	
Akşam Sanat			•	•	•

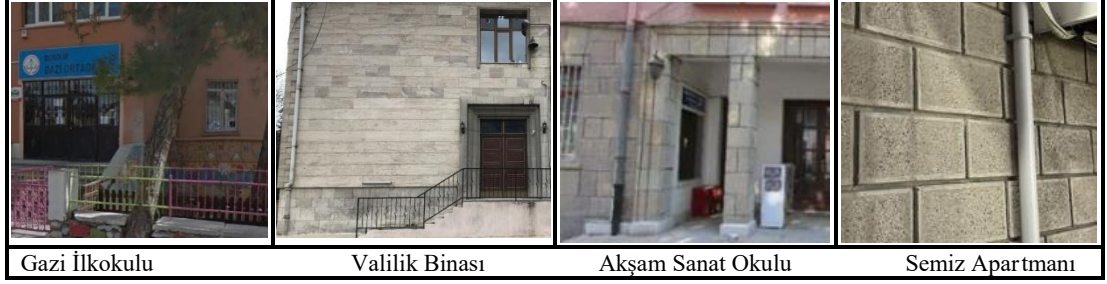
Gazi İlkokulu			•	•	•
Valilik Binası					•
Eski Belediye			•	•	
Gar Binası					•
İl Özel İdare			•	•	
İpek Palas		•			
Anadolu o.			•	•	
Vakıf İş Hanı		•			

Eğitim yapılarında bodrum katın kesme taş malzeme ile kaplandığı ve bodrum kat üzerinde yükselen katların ise sıva ile biçimlendirildiği görülmektedir. Aynı şekilde bir kamu yapısı olan Valilik binası da benzer özelliklerdedir (Şekil 5.73). Sivil mimari örnekleri ve ticaret yapılarında ise çoğunluklu olarak mozaik malzemenin farklı şekillerde kullanıldığı ve bazılarının ise sıva ile biçimlendirilerek bırakıldığı, birçoğunda da sıva üzeri boya malzemesi kullanıldığı görülmektedir. Yaklaşık aynı yıllarda ve yan yana inşa edilmiş olan Çöllü, Özboyacı ve Gür apartmanlarının dış cephelerinde mozaik kaplama uygulaması yapılmıştır. Mozaik kaplama uygulamasının kullanıldığı diğer yapılar da aynı dönemde, 1960'lı yıllarda inşa edilmiştir. Aynı adada bitişik nizamlı yerleşen ve yaklaşık aynı dönemde 1960'lı yıllarda inşa edilen Esdirici, Serdaroğlu ve Uluçınar apartmanlarının dış cephesinde katkılı mozaik sıva uygulanmıştır.

Binaların çoğunun dış cephelerinin sıva ile biçimlendirilerek boya ile renklendirildiği görülmektedir. Sadece Rastgele ve Semiz apartmanlarında dış cephe, çimento harçlı sıva ile biçimlendirilerek bırakılmıştır. Bunun dışında 1930'lu yıllardan 1970'li yıllara kadar inşa edilen birçok yapıda, sıva ve boya malzemelerinin dış cephe kaplaması olarak yoğun şekilde tercih edildiğini görmekteyiz.

Binalarda üst örtüsü olarak kiremit kaplı ahşap oturtma çatı kullanılmış veya binalar düz teras çatı olarak inşa edilmiştir. Valilik, Belediye ve Özel İdare lojman binalarında, Özboyacı, Solmaz, Uluçınar, Özmumcu, Ayan, Açı, Boyacıoğlu, Kanık, Kayışlı apartmanlarında ve Vakıf iş hanı ile İpek Palas Otelinin çatıları kiremit kaplı ahşap oturtma çatıdır. Berberoğlu, Halk Bankası, Rastgele, Ayas, Esdirici, Serdaroğlu, Gür, Erdeveci ve Semiz apartmanları ile Anadolu Otelisi ise teras çatılı inşa edilmiştir. Bunlardan farklı olarak Çöllü apartmanının beton plaklı çatısı

bulunmaktadır. Belediye binasının ise eski tarihli belge ve fotoğraflardan teras çatılı inşa edildiği ancak sonrasında ahşap çatı ile örtüldüğü görülmektedir (Şekil 5.74). Çatı ile örtülmüş binalardan Valilik binası ile Çöllü, Özboyacı, Solmaz apartmanları ve İpek Palas Oteli ile Vakıf İş hanının saçakları oldukça geniştir (Şekil 5.75).

Şekil 5.73. Taş malzeme ile kaplı binalar (Kalkan, 2023)

Şekil 5.74. Eski ve yeni Belediye binaları (Kalkan, 2023)

Şekil 5.75. Geniş saçaklı çatılı yapı görselleri (Kalkan, 2023)

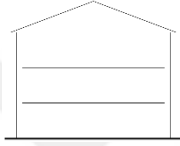
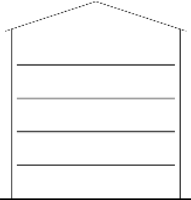
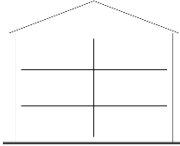
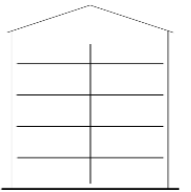
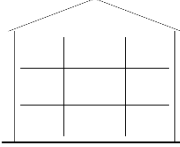
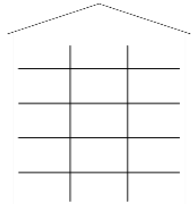
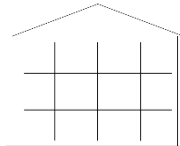
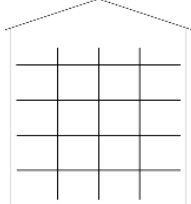
5.8.2. Cephe Kurguları

Çalışma alanındaki yapıların dış cepheleri incelendiğinde, cephelerin oldukça sade tasarlandığı, süsleme öğelerine çok fazla yer verilmediği görülmektedir. Binaların dış cephelerinde, Cumhuriyet Dönemi yapılarının mimari özelliklerini yansıtan düşey ve yatay beton elemanlar, kat silmeleri, pencere ve kapı etrafında yapılan söveler, balkon ve kütsel kapalı çıkmalar oldukça yoğun kullanılmıştır. Cephede kullanılan düşey ve yatay elemanlar cepheye genel anlamda hareketlilik katmıştır. Bazı binaların dış cepheleri, düşey ve yatay öğeler ile gridal bir görünüme bürünmüştür. Cumhuriyet'in getirdiği ilkeler doğrultusunda yeni kent planlarının oluşturulmasıyla geniş caddeler ve daha yüksek katlı binalar inşa edilmeye başlamıştır. Bu yüksek katlı binalarda da kat silmeleri ve yatay bantlar ile düşey etki azaltılmaya çalışılmıştır. Pencere ve kapı etrafında yapılan söveler ile cephe açıklıklarına estetik bir görsel kazandırılma çabasına gidilmiştir. Bina cephesinden dışa doğru yapılan balkonlar ve kapalı çıkmalar ile hem kullanım alanı oluşturulmuş hem de cepheye hareketlilik kazandırılmıştır.

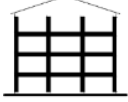
Dönem yapılarının en belirgin ortak özelliği cephe hareketliliğidir. Bu hareketlendirme, bazı binalarda düşeyde ve yatayda kullanılan beton elemanlarla bazı binalarda kapalı çıkmalarla bazı binalarda ise cephede çıkan balkonlarla

sağlanmıştır. Cephe hareketliliğinin etkisiyle bina dış cepheleri tekli ya da çoklu bölümler halinde algılamaktadır. Bazı binalarda düz geçen cepheler tekli görünüm sağlarken, bazılarında beton prekast elemanlarla, kapalı çıkmalarla ya da balkonlarla ikiye, üçe veya daha çok bölüme ayrılmış bir cephe kurgusu oluşmuştur. Bu algı, Çizelge 5.5’de krokilerle ve fotoğraflarla desteklenerek tablolaştırılmıştır. Ayrıca, seçilen dönem yapılarının cephelerinde hangi mimari öğelerin kullanıldığı da Çizelge 5.6 ve Çizelge 5.7’de gösterilmektedir.

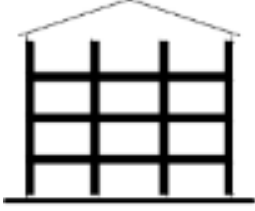
Çizelge 5.5. Cephe Kurguları

Cephe Kurgusu	2-3 Katlı Yapılar		4-5-6 Katlı Yapılar	
	Kroki	Fotoğraf	Kroki	Fotoğraf
Tekli Bölmeli				
İkiye Bölünmüş				
Üçe Bölünmüş				
Çoklu Bölmeli				

Çizelge 5.6. Bina cephelerinde kullanılan mimari öğeler

CEPHELERDE KULLANILAN MİMARİ ÖGELER						
BİNA ADI	Gridal Düzen	Kat Silmeleri	Düşey Yatay Öge	Söve	Balkon	Kapalı Çıkma
						
Çöllü Apt.	•		•	•	•	•
Özboyacı			•		•	•
Rastgele				•	•	•
Berberoğlu					•	
Solmaz Apt	•		•		•	•
Gür Apt.	•		•		•	•
Kayışlı			•	•	•	•
Erdeveci			•		•	•
Semiz Apt.		•		•	•	
Yalçındağ		•		•	•	•
Benli Apt.				•	•	•
Boyacıoğlu		•			•	
Kanık	•		•		•	
Halk Bankası	•		•		•	
Esdirici		•		•	•	•
Serdaroğlu		•		•	•	•
Özmumcu			•		•	•
Uluçınar			•		•	•
Ayas Apt.			•		•	
Ayan Apt.				•		
Açan Apt.	•				•	•
Akşam Sanat O.				•	•	
Gazi İlkokulu						
Valilik Binası				•	•	
Eski Belediye			•		•	
İl Özel İdare			•		•	
Gar Binası						
İpek Palas			•	•	•	
Anadolu				•	•	•
Vakıf İş Hanı	•		•	•		

Çizelge 5.7. Mimari Öge Detayları

CEPHELERDE KULLANILAN MİMARİ ÖGELER	Gridal Düzen	
	Kat Silmeleri	
	Düşey ve Yatay Beton Elemanlar	
	Söveler	
	Balkonlar	
	Kapalı Çıkmlar	

- Balkon

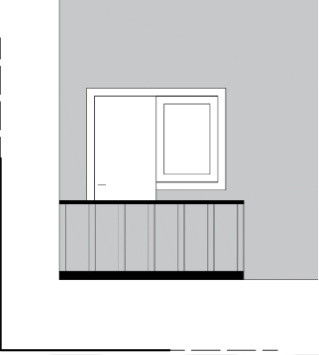
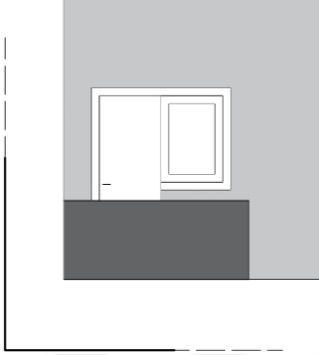
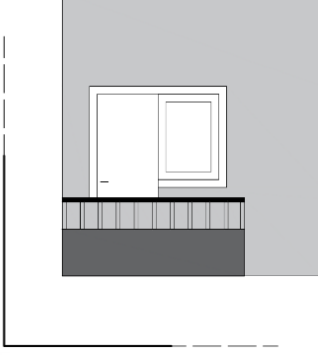
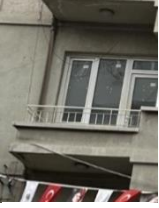
Kentteki Cumhuriyet Dönemi yapılarının tamamına yakınında balkon yapılmıştır. 1960 yılı öncesi bazı binaların bazılarında balkon ögesine yer verilmemiş olsa da 1960 yılı sonrası inşa edilenlerin hepsinde kullanılmıştır. Balkonlar genelde,

cephenin varsa kapalı çıkma yapan bölümünün her iki yanında veya bir tarafında konumlanmıştır. Kapalı çıkmanın bulunmadığı cephelerde ise simetrik düzende ve tekrarlı şekilde veya tam orta hizada tüm katlarda olacak şekilde yer almıştır. İnceleme sırasında birçok balkonun özgün formunun ve korkuluklarının korunabildiği görülmüştür. Dönem yapılarının balkon korkulukları demir ferforje korkuluk, beton parapet üzeri demir ferforje korkuluk, tamamen beton korkuluk veya her ikisini de içermektedir. Balkon korkuluklarında özgünlüğünü korumuş veya değişime uğramış yapılar Çizelge 5.8 ve 5.9'da gösterilmiştir. Buna göre, beton korkuluk üzeri demir ferforje korkuluklu balkonların tamamında korkulukların özgünlüğü korunmuştur. Belediye, Valilik ve Özel İdare lojman binaları, Gür, Açıan ve Halk Bankası apartmanları ve İpek Palas Oteli'nin balkonları demir ferforje korkuluklu inşa edilmiştir. Bu korkulukların bazıları (Çöllü, Rastgele, Kanık, Açıan, Ayas apartmanları ve İl Özel İdare Lojmanı) estetik kaygıyla tasarlanmıştır (Çizelge 5.10). Günümüzde Belediye binası bulunmamakta, halk bankası binasının ise korkuluklarının alüminyum doğrama malzeme ile değiştirildiği görülmektedir. İpek Palas Oteli'nin balkonları PVC malzeme ile kaplanarak kapalı alana dönüştürülmüş ve balkon özgünlüğünü yitirmiştir (Şekil 5.76). Erdeveci, Esdirici, Benli ve Yalçındağ binalarının balkonları beton korkulukludur. Ayas, Özmumcu, Serdaroğlu, Özboyacı, Kayışlı, Semiz apartmanları ile Anadolu Oteli'nin balkonları ise beton parapet üzeri demir ferforje korkulukludur.

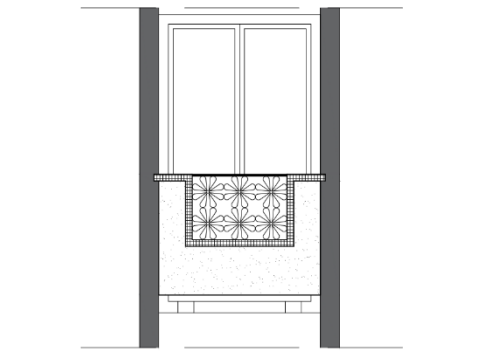
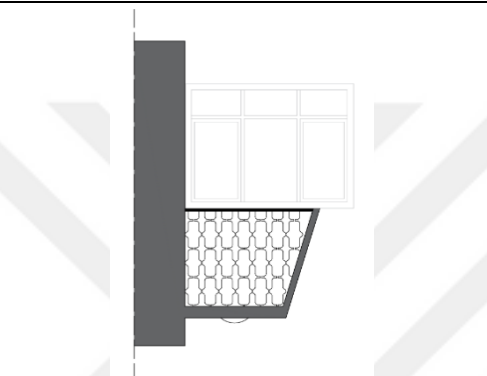
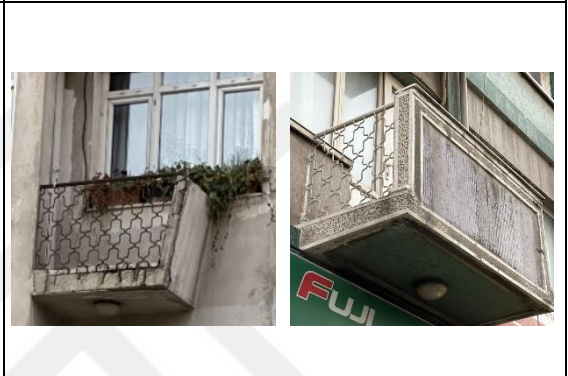
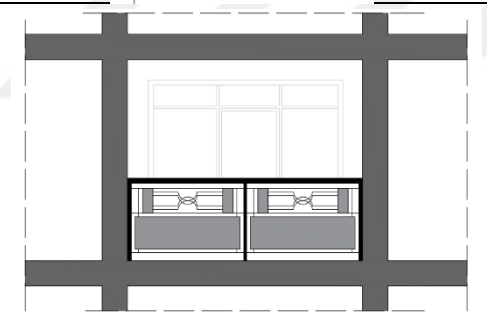
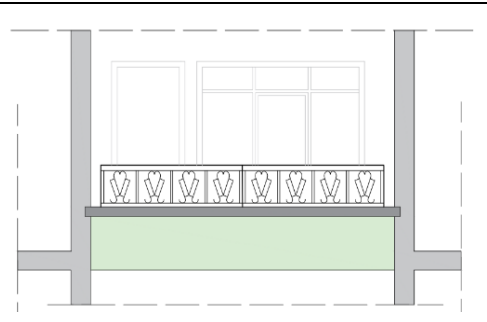
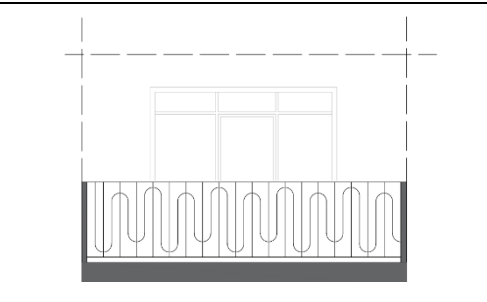
Çizelge 5.8. Bina balkonlarının özgün korkulukları

Özgünlük Durumu	Demir ferforje Korkuluklu balkon	Beton korkuluklu balkon	Beton korkuluk üzeri demir ferforje balkon
Özgünlüğünü Büyük ölçüde korumuş yapılar	Rastgele Apt., Berberoğlu Apt., Gür Apt., Kanık Apt., Uluçınar Apt., Açıan Apt., İl Özel İdare	Rastgele Apt., Berberoğlu Apt., Erdeveci Apt., Benli Apt., Boyacıoğlu Apt., Kanık Apt., Esdirici Apt., Uluçınar Apt., İl Özel İdare	Özboyacı Apt., Kayışlı Apt., Semiz Apt., Serdaroğlu Apt., Özmumcu Apt., Ayas Apt., Anadolu Oteli
Özgünlüğünü Koruyamamış yapılar	Halk bankası, Belediye binası, İpek Palas Oteli	Solmaz Apt., Yalçındağ Apt. (Yıkılmış)	

Çizelge 5.9. Bina balkonlarının korkuluk çeşitleri

BALKONLARDAKİ KORKULUK ÇEŞİTLERİ					
<u>Demir Ferforje Korkuluklu Balkon</u>		<u>Beton Korkuluklu Balkon</u>		<u>Beton Parapet Üzeri Demir Ferforje Korkuluklu Balkon</u>	
KROKİ		KROKİ		KROKİ	
					
FOTOĞRAFLAR		FOTOĞRAFLAR		FOTOĞRAFLAR	
					
Rastgele Apt.	Uluçınar Apt.	Berberoğlu Apt.	Erdeveci Apt.	Anadolu Otelі	Erdeveci Apt.
					
Kanık Apt.	İl Özel İdare Lojmanı	Boyacıoğlu Apt.	Rastgele Apt.	Kayışlı Apt.	Serdaroğlu Apt.
					
Gür Apt.	Açan Apt.	Kanık Apt.	İl Özel İdare Lojmanı	Çöllü Apt.	Semiz Apt.

Çizelge 5.10. Demir ferforje korkuluk çeşitlerine örnekler

NİTELİKLİ DEMİR FERFORJE KORKULUKLU BALKONLAR		
	Kroki	Fotoğraf
Çöllü Apartmanı		
Rastgele ve Kanık		
Açan Apartmanı		
Ayas Apartmanı		
İl Özel İdare binası		

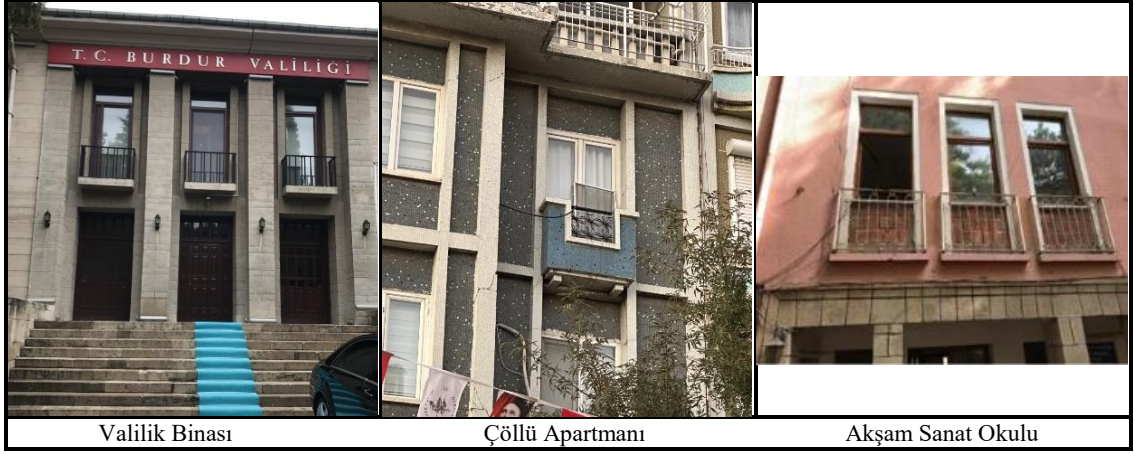

Şekil 5.76. Balkonda özgünlüğünü kaybetmiş yapı görselleri (Kalkan, 2023)

Bir cephenin beton, diğer cephelerin demir ferforje korkuluk kullanılarak oluşturulan balkon tasarımları, dönem yapıları arasında oldukça dikkat çekmektedir. Rastgele, Kanık, Uluçınar ve Berberoğlu apartmanlarında bulunan bu balkon tasarımı bina cephesine estetik bir görünüm kazandırmıştır (Şekil 5.77). Valilik binası, Akşam Sanat okulu ve Çöllü apartmanında döneminin nadir bulunan bir mimari özelliği olan Fransız balkon tasarımı uygulanmıştır (Şekil 5.78).

Şekil 5.77. Bir cephesi beton, bir cephesi demir korkuluklu balkonlar (Kalkan, 2023)

Şekil 5.78. Fransız balkonlu yapılar (Kalkan, 2023)

Özel İdare lojman binasında ve Solmaz apartmanında balkonlar cephede bir miktar gizlenmiştir. Lojman binasında bu tasarım ikinci bir cephe kurgusu oluşturularak, Solmaz apartmanında ise düşey elemanların balkon dışında kullanılmasıyla sağlanmıştır. Özellikle lojman binasının cephe kurgusu, dönem yapılarından binayı ayıran önemli bir tasarım olmuştur. Boyacıoğlu apartmanında diğer dönem yapılarında bulunmayan farklı bir tasarım uygulaması dikkat çekmektedir. Yapının birinci katında bulunan balkon cephenin orta bölümünün içe çekilme ve bu duvarların eğrisel olarak dönmesiyle oluşturulmuştur. Binadaki balkon oluşumu cepheye estetik özellik kazandırmıştır (Şekil 5.79).

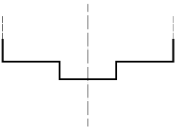
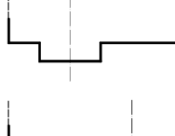

Şekil 5.79. Binalardaki gizlenmiş ve içe çekilen balkonlar (Kalkan, 2023)

- Kapalı Çıkma

Çalışma alanındaki dönem yapılarında kapalı çıkma ile kütlenin hareketlendirilmesi oldukça sık kullanılmıştır. Çöllü, Özboyacı, Rastgele, Solmaz, Gür, Kayışlı, Erdeveci, Esdirici, Serdaroğlu, Özmumcu, Uluçınar, Açıan apartmanlarında ve Anadolu Oteli’nde çıkma unsuru kullanılmıştır. Çizelge 5.11’de çıkmanın kimi yapıda binanın orta hizasından bir bölümün simetrik şekilde, kimisinde ise simetrik olmayan düzende tasarlandığı gösterilmiştir. Kapalı çıkmaların genelde yatay ve düşey elemanlar kullanılarak etkisi artırılmıştır.

Çizelge 5.11. Kapalı çıkma yapılan bina tablosu

SİMETRİK KAPALI ÇIKMA		SİMETRİK OLMAYAN KAPALI ÇIKMA	
<u>Kroki</u>	<u>Fotoğraf</u>	<u>Kroki</u>	<u>Fotoğraf</u>
			
			
			

- Düşey ve Yatay Elemanlar

Dönem yapılarında oldukça sık rastlanılan düşey ve yatay öğelere, çalışma alanında ele alınan yapılarda da yer verildiği görülmektedir. Çöllü, Özboyacı, Solmaz, Gür, Kayışlı, Erdeveci, Kanık, Halk Bankası, Özmumcu, Uluçınar, Ayas apartmanlarında, Özel İdare lojman binasında, İpek Palas Oteli ve Vakıf İş hanında kullanılan yatay ve düşey öğeler cepheye hareketlilik katmıştır. Düşey ve yatay öğelerin birlikte kullanıldığı cephelerin bazılarında gridal bir görünüm elde edilmiştir. Bu etki Çöllü,

Solmaz, Gür, Kanık, Halk Bankası ve Açıan apartmanlarında ve Vakıf İş hanında görülmektedir (Şekil 5.80).

Şekil 5.80. Gridal cephe görüntülü yapı görselleri (Kalkan, 2023)

Farklı olarak, düşey elemanlar İpek Palas Oteli'nde balkonlarda kullanılmıştır. Vakıf İş hanında ise cepheden çıkma yaparak pencerelere söve etkisi kazandırmıştır (Şekil 5.81). Özel İdare lojman binası ve Solmaz apartmanında da balkonlar düşey elemanlarla gizlenerek farklı bir kurgu oluşturulmuştur. Düşey elemanlar bazı dönem yapılarında giriş kapılarının üstünde, giriş hollerini aydınlatan açıklıkları öretecek şekilde, tekrarlı bir düzende sıralanmıştır (Şekil 5.82). Bu tasarımla, bina giriş cephesine hareketlilik de kazandırılmıştır.

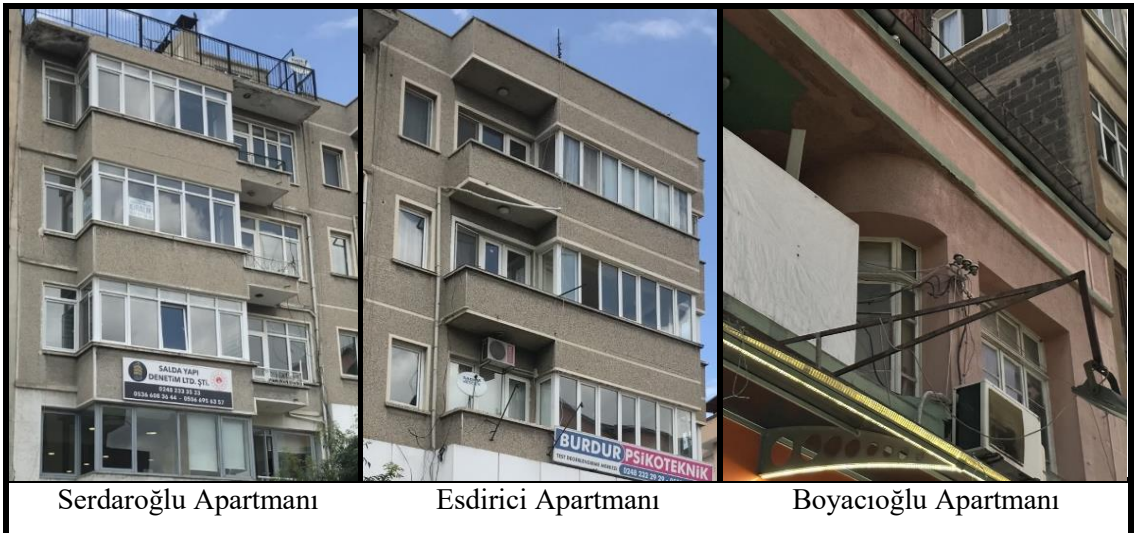
Şekil 5.81. Yatay ve düşey elemanların kullanıldığı yapı görselleri (Kalkan, 2023)

Şekil 5.82. Yatay ve düşey elemanların girişte kullanıldığı binalar (Kalkan, 2023)

- Kat Silmeleri ve Söveler

Dönemin mimari özelliklerinden kat silmeleri ve sövelere Burdur kenti dönem yapılarında daha az rastlanılmıştır. Boyacıoğlu, Esdirici, Serdaroğlu apartmanlarında cephe süslemesi olarak kat silmelerine yer verilmiştir (Şekil 5.83). Valilik binasında, Rastgele, Kayışlı, Esdirici, Serdaroğlu, Ayan apartmanlarında ve Anadolu Otelı’nde de söve ögesi kullanılmıştır. Rastgele ve Ayan apartmanlarında pencereleri tam çevreleyen söve ögesi diğer binalarda, pencerelerin üç tarafında dönen ve 5 cm gibi az miktarda çıkma yapılarak veya farklı malzeme kullanılarak tasarlanmıştır (Şekil 5.84).

Şekil 5.83. Cephede kat silmesi kullanılan yapı görselleri (Kalkan, 2023)

Şekil 5.84. Cephede söve kullanılan yapı görselleri (Kalkan, 2023)

- Pencereler

Dönem yapılarında pencereler, kare ve dikdörtgen formlu tasarlanmıştır. Berberoğlu, Çöllü, Ayan, Rastgele, Semiz, Boyacıoğlu, Benli, Kayışlı ve Yalçındağ apartmanlarında ve Özel İdare lojman binasında kare formlu pencereler kullanılmıştır. Bu pencereler, iki kanatlı ve dört bölümlü, üç kanatlı ve altı bölümlü veya dört kanatlı ve sekiz bölümlüdür (Şekil 5.85). Dikdörtgen formlu pencereler ise Valilik, Belediye, Özel İdare lojman binalarında ve Gür, Çöllü, Rastgele, Solmaz, Kanık, Ayas, Uluçınar, Erdeveci, Açı, Özmumcu, Serdaroğlu, Özboyacı, Halk Bankası ve Kayışlı apartmanlarında ve Vakıf İş hanı, Anadolu Oteli ve İpek Palas Oteli'nde görülmektedir. Dikdörtgen formlu pencerelerde tek kanattan başlamak üzere, yatayda beş veya altı kanatlı pencerelere kadar yer verilmiştir (Şekil 5.86).

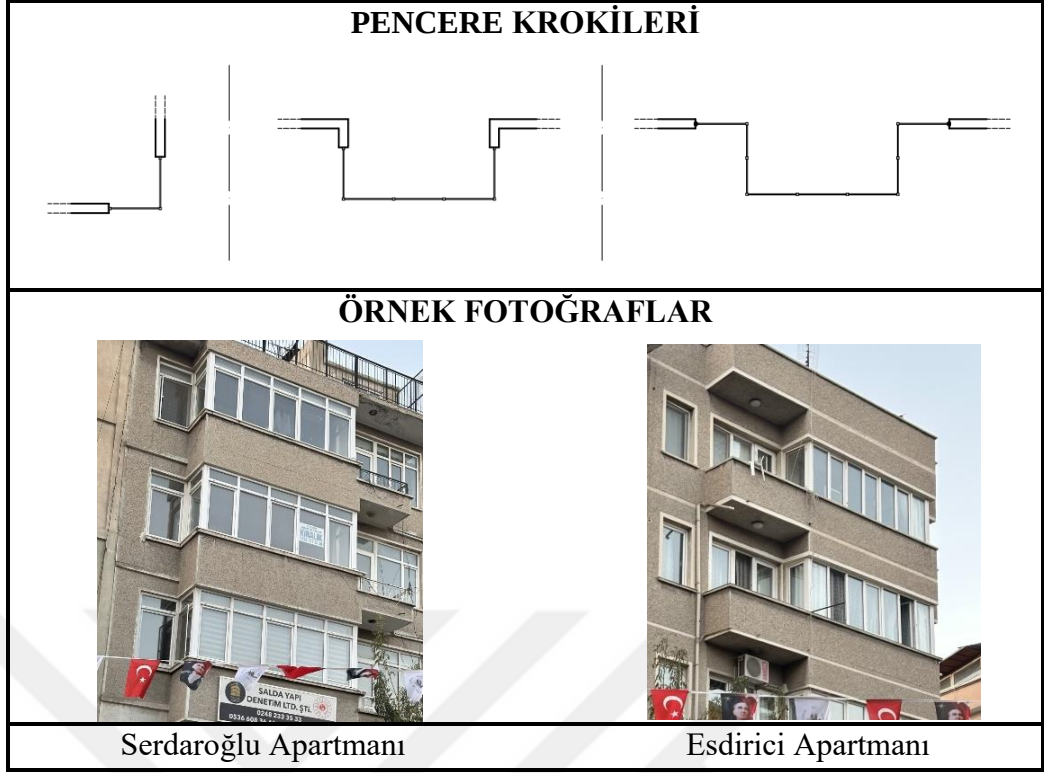

Şekil 5.85. Kare formulu pencereli yapı görselleri

Şekil 5.86. Dikdörtgen formulu pencereli yapı görselleri (Kalkan, 2023)

Berberoğlu, Serdaroğlu ve Esdirici apartmanlarında, kapalı çıkmanın tüm cephelerinde açıklık bırakılarak cephe boyunca pencerelere yer verilmiştir (Şekil 5.88). Böylece iç mekanlar daha fazla aydınlatılırken, açıklığın cephe boyunca devam etmesi cephedeki düşey etki azaltılmıştır. Pencereler binaların inşa edildiği dönemde ahşap doğramalı olsa da zaman içinde bir kısmının yıpranmadan dolayı PVC veya alüminyum malzeme ile değiştirildiği görülmektedir.

Şekil 5.87. Cephe boyu devam eden pencereler (Kalkan, 2023)

- Bina Girişleri

Dönem yapılarında giriş bölümlerinde farklı tasarımlar uygulanmıştır. Bunlar, girişe zemin katın bir bölümünün boşaltılmasıyla ulaşılması, girişin cepheden doğrudan verilmesinde düşey elemanlarla vurgulanması, pasaj içinden veya anıtsal kolonadlı tasarımlardır. İpek Palas Oteli'ne kentin en büyük pasajı olan Berberoğlu Pasajı'ndan giriş verilmiştir (Şekil 5.89). Özboyacı, Rastgele, Kanık, Uluçınar apartmanlarında ve Vakıf İş hanında giriş, özellikle zemin katın ticari amaçla kullanılmasının da etkisiyle, zemin katın bir bölümünün boşaltılmasıyla sağlanmıştır (Şekil 5.90). Böylece hem her dükkana giriş sağlanabilmiş hem de diğer katlara ulaşım sağlanabilmiştir.

Şekil 5.88. Pasaj girişi-İpek Palas Oteli (Kalkan, 2023)

Şekil 5.89. Yapı girişleri (Kalkan, 2023)

Valilik binası ile Akşam Sanat Okulu'nda girişler, zemin katın bir bölümünün iç çekilmesiyle burada oluşturulan kolonadlı sistemle sağlanmıştır (Şekil 5.92). Döneminin özelliklerinden olan anıtsal girişin bu binalara yansıdığını görmekteyiz. Gür, Çöllü, Erdeveci ve Özel İdare lojman binasında giriş alanı, cephede yükselen düşey elemanlarla vurgulanarak belirginleştirilmiştir (Şekil 5.93).

Şekil 5.90. Kolonadlı giriş (Kalkan, 2023)

Gür Apartmanı

Çöllü Apartmanı

Erdeveci Apartmanı

İl Özel İdare Lojmanı

Şekil 5.91. Bina girişlerinde düşey beton elemanlar (Kalkan, 2023)

6. TARTIŞMA VE SONUÇ

Geçmişten günümüze tarihsel süreç boyunca barınma ihtiyacıyla birçok yapı inşa edilmiştir. Bu yapılar yapıldıkları dönemlerin sosyal, kültürel, toplumsal ve ekonomik özelliklerini kentlere yansıtarak kentsel kimliğin önemli birer parçası olmuşlardır.

Anadolu kentlerinde kentsel kimlik, Osmanlı'nın batılılaşma hareketlerinden sonra Cumhuriyet'in getirdiği modernleşme ilkeleri ile oldukça önemli değişim göstermiştir. Bu bağlamda, Cumhuriyet Dönemi mimarisinin kentsel kimlik açısından önemi Burdur kent yapıları özelinde ele alınmıştır. Kentte, 1936 yılında trenin gelmesi ve buna bağlı olarak kent merkezinin ve ana aksların belirlenmesi önemli bir kırılma noktası olmuştur. Bu gelişimin devamında hazırlanan imar planları ile inşa edilen Hükümet Konağı, Gar binası ve Halk evi yapıları kent merkezinin önemli yapıları olmuştur. Kent merkezinden gar binasına bağlanan aks ile bu aksı sağ ve sol yönde dik kesen iki önemli aks üzerinde dönemin özelliklerini yansıtan mimari yapılar yapılmaya da devam etmiştir. Burdur Kenti'nin Cumhuriyet Dönemi kimliğini yansıtan bu önemli yapılar genel olarak farklı cephe kurgusuyla inşa edilmiş olsa da malzeme, süsleme öğeleri, kat adedi, pencere düzeni vb. ortak özellikler de göstermektedir.

Kentte yaşanan doğal afetler, ekonomik koşullar, yeterli yatırımın sağlanmaması gibi bütün zorluklara rağmen inşa edilen bu örneklerin çoğunda yeni yapım teknikleri ve yeni malzemeler kullanılmıştır. Özellikle aynı yıllarda inşa edilen yapılarda strüktürün ön plana çıkması, cephelerin eşit veya eşit olmayan ölçülerde bölünmesi, kütsel veya yarı kütsel çıkmalar, simetrik cephe düzenleri, balkon kullanımı, dolu-boş cephe hareketlerinin kullanılması, düşey prekast elemanların sıkça tekrar edilmesi, yuvarlatılmış köşe formları, teras ve ahşap çatı kullanımı, kat silmeleri gibi ortak mimari özellikleri göstermektedir. Aynı yıllarda aynı kat adedine aynı cephe malzemesine veya süsleme öğelerine sahip binaların olduğu görüldüğü gibi aynı yıllarda yan yana yapılan binaların birbirinden çok farklı özelliklerde olduğu da görülmüştür. Kamu binaları daha az kat adedinde, heybetli ve yatay yönde gelişen özelliklerde iken sivil mimari yapıların dikey yönde geliştiği kat adedinin arttığı

görülmüştür. Bu duruma kentin fiziksel gelişimine bağlı olarak alınan kararlar ve belediye lejantlarının da etki ettiği düşünülmektedir.

Tüm bu yönleriyle Cumhuriyet Dönemi mimari özelliklerini taşıyan ve yansıtan ve kent kimliği için büyük önem arz eden bu yapılar korunmalı ve geleceğe aktarılmalıdır.

Mimarlık mirası olarak özellikle bu dönemin seçilmesi, kentin modern değerlerinin hızla yok olmaya başlamasıdır. Dönem yapılarındaki değer yeterince anlaşılamaması nedeniyle, binaların yıkılması, onarım düşüncesiyle yanlış müdahalelerde bulunulması, işlevsel olarak yanlış dönüşümler yaşanması, binaların kent kimliğinde kaybolmasıyla sonuçlanmaktadır. Bu nedenle, dönemin nitelikli yapılarının hem kendi özelinde hem de kent ile bütünleşik olarak koruma politikalarının belirlenmesi son derece önemlidir. Bu koruma çabası, yapıların belgelenerek envanter oluşturulması, yıkılmasının önlenmesi, güçlendirme veya basit onarımlarının yapılması ve özgün işlevlerinin sürdürülmesi ile mümkün olabilir.

Çalışma kapsamında incelenen, Cumhuriyet Dönemi mirası olarak sayılabilen, nitelikli yapılar; Çöllü, Özboyacı, Rastgele, Berberoğlu, Solmaz, Gür, Kayışlı, Erdeveci, Semiz, Yalçındağ, Benli, Boyacıoğlu, Kanık, Halk Bankası, Esdirici, Serdaroğlu, Özmumcu, Uluçınar, Ayas, Ayan, Açıan apartmanları, Akşam Sanat Okulu, Gazi İlkokulu, Valilik Binası, Eski Belediye binası, İl Özel İdare lojmanı, Gar Binası, İpek Palas Oteli, Anadolu Oteli ve Vakıf İş Hanı yapılarıdır.

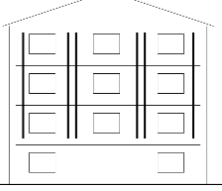
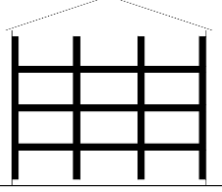
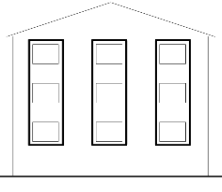
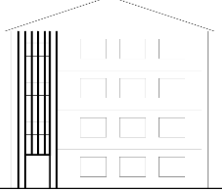
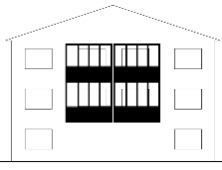
Çalışmada yapılan literatür araştırması ve alan çalışması sonrasında ele alınan yapıların cephe özellikleri belirlenmiştir. Yapılara yönelik ruhsat belgesi, emlak beyannamesi gibi resmi belgelere ulaşılarak, binaların yapım yılları, özgün işlevleri gibi bilgiler elde edilmiştir. Seçilen binaların çoğunun, Belediye arşivlerinde ruhsat belgesi bulunamamıştır. Yapı sahipleri tarafından Belediye'ye yapılan resmi başvurulardan elde edilen veriler çalışmada sunulmuştur. Bu nedenle bazı binaların yapım yılı tam belirlenememişken, çoğu yapının mimarına da ulaşılamamıştır. Bazı yapılar yıkıldığından, Google Street View görüntüleri üzerinden fotoğraflanarak aktarılmıştır. Mevcut yapıların cepheleri ise kaba rölöve çalışmaları yapılarak krokileri hazırlanmıştır. Bu yapıların bazılarında oluşan cephe açıklıklarından yapım

malzemeleri gözlemlenebilmiş, bazılarında ise sadece kaplama malzemeleri tespit edilmiştir.

Cumhuriyet Dönemi mimarlık özelliklerini yansıttığı tespit edilen yapıların daha çok 1950-1970 yılları arasında inşa edildiği görülmektedir. Bu yapılardan, yedi tanesi 1930-1949 yılları arasında, dört tanesi 1940-1959 yılları arasında, 19 tanesi ise 1960-1969 yıllarında inşa edilmiştir. Seçilen yapıların dönem özellikleri arasında en sık rastlanılanları; çağdaş yapım tekniklerinin uygulanmış olması, süslemeden uzak sade cephe anlayışının benimsenmesi, kat silmeleri ve söve kullanımı, özelleşmiş nitelikli balkon öğeleri, dikdörtgen veya dairesel kesitli beton elemanlar ile cephelerin hareketlendirilmesi, cephe kaplamalarında taş ya da mozaik malzemelerin çokça tercihe edilmesi gibi özelliklerdir.

Binalar, cephe tasarımları farklı kurguda olsa da yapım malzeme ve teknikleri, cephede kullanılan mimari öğeler ve işlevsel açıdan benzerlik göstermektedirler. İncelenen yapılar arasında, kamu ve eğitim yapılarının cephelerinin süslemeden uzak ve oldukça sade olduğu görülmektedir. Aynı şekilde, sivil mimarlık örnekleri de oldukça yalın bir cephe kaygısıyla inşa edilmiş olsa da kullanılan mimari öğeler ve cephe hareketleri ile estetik cepheler oluşturma çabası benimsendiği anlaşılmaktadır. Sivil mimari örneklerinin çoğunda, beton elemanlarla dikey akslar oluşturularak cepheler ikiye, üçe veya dörde bölünmüştür. Bu bölümler kimi zaman eşit büyüklükte kimi zaman da farklı genişliklerde yapılmıştır. Bazı binalarda, beton prekastlar yatayda da kullanılarak gridal bir cephe görüntüsü oluşturulmuştur. Bu yatay ve dikey aksların arasında kalan bölümlere, büyüklüğüne göre kare veya dikdörtgen pencereler yerleştirilmiştir. Beton prekast elemanlarının düşeyde kullanıldığı bazı binalarda, giriş aydınlatmalarının arasında yer verilerek giriş vurgusunu desteklediği, bazı binalarda pencerelere söve görevini üstlendiği, bazı binalarda balkonları gizleyerek çıkma ve gömme balkon niteliğini birleştirdiği görülmektedir. Bu cephe vurgusu Çizelge 6.1’de gösterilmektedir.

Çizelge 6.1. Beton elemanların farklı kullanımları

DÜŞEY VE YATAYDA KULLANILAN PREKAST ELEMANLAR	KULLANIM ŞEKLİ	KROKİ	FOTOĞRAF	
	Düşey beton prekastların cephede kullanılması			
	Düşey ve yatay öğeler ile gridal bir görünüm oluşturulması			
	Düşey ve yatay elemanlar ile oluşan pencere söveleri			
	Düşey elemanlarla oluşturulan giriş algısı			
	Düşey elemanlarla balkonların gizlenmesi			

Tekli ya da çoklu olmak üzere farklı bölmelere ayrılan cephe kurguları, bazı binalarda kapalı çıkma yapılarak tasarlanmıştır. Bu kurgu, sivil mimari yapılarının çoğunda gözlemlenmiştir. Binalarda yapılan kapalı çıkma, iç mekanlara alan kazandırdığı gibi, binaların bitişik nizamlı olmasından kaynaklı olarak iç mekanı aydınlatmada da önemli rol üstlenmiştir. Çünkü, incelenen kapalı çıkmaların hemen hepsinde kare ya da dikdörtgen formlu pencereler yer almaktadır. Bazı binalarda, çıkmaların üç cephesinde de pencere açıklıkları devam etmektedir. Süslemeden uzak bina cephelerinde kapalı çıkmalar, cepheye hareketlilik katan önemli tasarımlardandır. Bu hareketlilik, bazı yapılarda simetri ekseninden, bazılarında ise simetri ekseninden farklı olarak cepheden çıkma yapılarak sağlanmıştır.

Bina cephelerinde yer verilen, iç mekanın aydınlatılmasına imkan veren pencereler bazen kare bazen de dikdörtgen formlarda tasarlanmıştır. Kare formlu pencerelerde doğramanın çokça kullanılarak bölümlenme yapıldığı, dikdörtgen formlu pencerelerde ise tek kanat ya da çoklu kanat sayısı oluşturulduğu örneklerle rastlanılmıştır. Dönem yapılarında kare formlu pencereler, daha çok 1930-1950 yılları arasında inşa edilen yapılarda görülmektedir. 1950'li yıllardan sonra inşa edilmiş yapıların genelinde dikdörtgen formlu pencere açıklıklarına daha çok yer verilmiştir.

Kapalı çıkmalarda olduğu gibi, binalara iç mekanın dışında alan kazanımı sağlayan ve katlarda ferahlama amaçlı kullanılan balkon çıkmalarının hemen hemen her yapıda kullanıldığı görülmektedir. Balkonlarda, işlevlerinin yanı sıra cephe estetiğini artıran farklı tasarımların bulunması, dönem yapılarını özel kılan niteliklerinden biri olmuştur. Özellikle Berberoğlu, Uluçınar, Rastgele ve Kanık apartmanlarında dönemin nitelikli yapıları arasında farklı tasarımıyla öne çıkan, şaşırtmalı tasarlanan, bir cephesi beton, bir cephesi özgün demir ferforje korkuluklu balkonlardır. Batılılaşmanın etkisiyle ülkemize eklenilen Fransız balkonlara da Valilik binası, Çöllü Apartmanı ve Akşam Sanat Okulu'nda yer verilmiştir. Boyacıoğlu binasında, içe çekilerek gömme balkon oluşturulması, yuvarlatılan köşelerle vurgulanarak cepheye farklı bir estetik özellik katmıştır. İl Özel İdare lojmanında oluşturulan ikinci cephe kurgusu, cephede boylu boyunca uzanan ve çıkma yapılan balkonları gömme balkon kurgusuna dahil etmiştir. Burada balkonlar hem dışarıdan gizlenmiş hem de zemin kata inen kolonlarıyla kolonadlı bir giriş

algısı oluşturulmuştur. Oldukça yalın cephe anlayışının benimsendiği dönem yapılarında, sadece balkon çıkması yapılarak bile cephelere çok farklı nitelikler kazandırılmıştır. Cephe kurgusu üzerinden analiz edilen Cumhuriyet Dönemi mimarlık mirası yapılarının genel özellikleri Çizelge 6.2’de gösterilmiştir.

Çizelge 6.2. Dönem yapılarının genel özellikleri ve cephe müdahaleleri

CUMHURİYET DÖNEMİ MİMARLIK YAPILARI GENEL ÖZELLİKLERİ						
SİVİL MİMARLIK YAPILARI	Bina Adı	Yapım Yılı	Fotoğraf	Mimari Özellikleri	Detay Fotoğrafları	Cephedeki Müdahaleler
	Çöllü Apt.	1962		✓ Betonarme Karkas ✓ Mozaik Kaplama ✓ Beton Plak Çatılı ✓ Beton prekast kullanımı ✓ Fransız Balkon ✓ Kapalı çıkma		✓ Çatı katında terasın bir bölümü kapatılmış. ✓ Zemin kat levhalar nedeniyle algılanamamaktadır. ✓ Düzensiz pano eklemeleri yapılmış. ✓ Anten ve aydınlatma elemanları görüntü kirliliği oluşturmaktadır.
	Özboyacı Apt.	1964		✓ Betonarme karkas ✓ Mozaik kaplama ✓ Geniş saçaklı ahşap çatılı ✓ Eğrisel balkon ✓ Kapalı çıkma		✓ Zemin kata sonradan dış cephe kaplaması yapılmış ve levhalar nedeniyle algılanamamaktadır. ✓ Pencere doğramaları PVC malzeme ile değiştirilmiş ve panjur eklenmiştir. ✓ Klimalar görüntü kirliliği oluşturmaktadır. ✓ Ahşap çatıda çürümeler gözlenmektedir.
	Rastgele Apt.	1964		✓ Betonarme karkas ✓ Çimento esaslı sıva ✓ Şaşırtmalı pencere düzeni ✓ Şaşırtmalı balkon korkulukları ✓ Kapalı çıkma		✓ Zemin kata sonradan dış cephe kaplaması yapılmış ve levhalar nedeniyle algılanamamaktadır. ✓ Klima ve panolar görüntü kirliliği oluşturmaktadır. ✓ Sıvalarda yer yer dökülmeler mevcuttur.

Berberoğlu Apt.	1969		✓ Betonarme karkas ✓ Mozaik kaplama ✓ Simetrik cephe düzeni ✓ Cepheye göre farklılık gösteren balkon korkulukları ✓ Teras çatı		✓ Balkonların çoğu PVC malzeme ile kapatılarak kapalı alana dönüştürülmüştür. Balkon niteliği kalmamıştır. ✓ Terasta bir bölüm sonradan kapatılmıştır. ✓ Dış cepheye eklenen klima ve reklam panoları görüntü kirliliği oluşturmaktadır.
Solmaz Apt.	1953		✓ Betonarme karkas ✓ Katkılı mozaik kaplama ✓ Geniş saçaklı ahşap çatılı ✓ Beton prekast kullanımı		✓ Binanın batı cephesinde sonradan sıva uygulaması yapılmıştır. ✓ Batı cephede birinci kattaki balkonun bir kısmı duvar örülerek kapalı alana dönüştürülmüştür. ✓ Zemin katta cephe kaplaması yapıldığından algılanamamaktadır.
Gür Apt.	1960		✓ Betonarme karkas ✓ Mozaik kaplama ✓ Kapalı çıkma ✓ Balkon çıkması ✓ Gridal görünüm		✓ Güney cephedeki mozaik kaplamalarda dökülmeler gözlemlenmiştir. ✓ Doğu cephede üçüncü katta pencere kaldırılmış, dördüncü kattaki pencere ise duvar örülerek küçültülmüştür. ✓ Kuzeydeki sağır cepheye sonradan pencere açılmıştır.
Kayışlı Apt.	1962		✓ Betonarme karkas ✓ Katkılı mozaik sıva ✓ Kapalı çıkma ✓ Balkon çıkması, söve ✓ Düşey ve yatay öğeler		✓ Zemin kat tabelalar nedeniyle algılanamaz durumdadır. ✓ Bitişik nizamlı doğu cephesinde sonradan pencere açılmıştır. ✓ Cephe üzerine eklenen pano, levha, görüntü kirliliği oluşturmaktadır.

Erdeveci Apt.	1963		✓ Yarı yığma kargir ✓ Katkılı mozaik sıva ✓ Kapalı çıkma ✓ Balkon çıkması ✓ Düşey beton prekastlar ✓ Teras çatı		✓ Zemin kat tabelalar nedeniyle algılanamaz durumdadır. ✓ Binanın birinci kat pencere doğramaları PVC malzeme ile değiştirilmiştir. ✓ Cephe üzerinde düşeyde devam eden demir profil eklemeler mevcuttur.
Semiz Apt.	1940		✓ Yığma kargir ✓ Zemin kat taş kaplama ✓ Birinci kat çimento esaslı sıva ✓ Balkon ✓ Pencere söveleri ✓ Kat silmeleri		✓ Özgün sıva kaplamalarda dökülmeler mevcuttur. ✓ Cephe üzerinde demir profil eklemeler mevcuttur. ✓ Dış cepheye sonradan eklenen aydınlatma elemanları görüntü kirliliği oluşturmaktadır.
Yalçındağ Apartmanı	1942		✓ Yığma kargir ✓ Sıva üzeri boya malzemesi kullanılmış ✓ Kapalı çıkma ✓ Balkon çıkması		✓ Bina yıkılmıştır.
Benli Apartmanı	1959		✓ Betonarme karkas ✓ Mozaik kaplama ✓ Kapalı çıkma ✓ Balkon ✓ Söve		✓ Zemin kat tabelalar nedeniyle algılanamaz durumdadır. ✓ Birinci kat özgün ahşap pencere doğramaları pvc malzeme ile değiştirilmiştir. ✓ Dış cepheye sonradan eklenen klima görüntü kirliliği oluşturmaktadır.

SİVİL MİMARLIK YAPILARI	Boyacıoğlu Apartmanı	1940		✓ Yığma kargir ✓ Sıva üzeri boya malzemesi kullanılmış ✓ İçe çekilmiş balkon ✓ Teras çatı ✓ Kat silmeleri ✓ Yuvarlatılmış köşeler		✓ Zemin kat dış cephe giydirmesi nedeniyle algılanamamaktadır. ✓ Güney cephenin batısındaki pencere doğramaları PVC malzeme ile değiştirilmiştir. ✓ Dış cepheye sonradan eklenen aydınlatma ve klima öğeleri görüntü kirliliği oluşturmaktadır.
	Kanık Apartmanı	1960		✓ Betonarme karkas ✓ Mozaik kaplama ✓ Balkon çıkması ✓ Galeri oluşturulan giriş alanı ✓ Gridal görünüm		✓ Zemin kat tabelalar nedeniyle algılanamaz durumdadır. ✓ Pencere doğramaları PVC malzeme ile değiştirilmiştir. ✓ Cephe üzerine eklenen pano ve klima öğeleri görüntü kirliliği oluşturmaktadır.
	Halk Bankası Binası	1960		✓ Betonarme karkas ✓ Sıva üzeri boya malzemesi kullanılmış ✓ Balkon çıkması ✓ Gridal görünüm ✓ Teras çatı		✓ Zemin kat dış cephe giydirmesi nedeniyle algılanamamaktadır. ✓ Özgün ahşap pencere doğramaları PVC malzeme, özgün demir korkuluklar ise alüminyum malzeme ile değiştirilmiştir. ✓ Boya dökülmeler mevcuttur.
	Esdirici Apt.	1965		✓ Betonarme karkas ✓ Katkılı mozaik sıva ✓ Kapalı çıkma ✓ Balkon çıkması ✓ Kat silmesi ✓ Söve		✓ Zemin ve birinci katta dış cephesi alüminyum giydirme cephe uygulaması yapılmıştır. ✓ Dış cephedeki panolar, klimalar ve kablolar görüntü kirliliği oluşturmaktadır.

Serdaroğlu Apt.	1969		✓ Betonarme karkas ✓ Katkılı mozaik sıva ✓ Kapalı çıkma ✓ Balkon çıkması ✓ Kat silmesi ✓ Söve ✓ Teras çatı		✓ Zemin kat reklam panoları nedeniyle algılanamamaktadır. ✓ Teras çatıya sonradan demir profil korkuluk eklenmiştir. ✓ Dış cephede birinci kat sonradan sıva ile kapatılmıştır. ✓ Dış cephedeki panolar, klimalar ve kablolar görüntü kirliliği oluşturmaktadır.
Özmumcu Apt.	1966		✓ Betonarme karkas ✓ Mozaik kaplama ✓ Kapalı çıkma ✓ Balkon çıkması ✓ Yatay ve düşey ögeler ✓ Ahşap çatı		✓ Zemin kat reklam panoları nedeniyle algılanamamaktadır. ✓ Dış cephedeki panolar, klimalar ve kablolar görüntü kirliliği oluşturmaktadır. ✓ Güney cephenin tamamında özgün mozaik kaplama yerine sıva uygulaması yapılmıştır.
Uluçınar Apt.	1960		✓ Betonarme karkas ✓ Katkılı mozaik kaplama ✓ Kapalı çıkma ✓ Her cephesi farklı korkuluklu balkonlar		✓ Zemin kat reklam panoları nedeniyle algılanamamaktadır. ✓ Özgün ahşap pencere doğramaları PVC malzeme ile değiştirilmiştir. ✓ Dış cephedeki panolar, klimalar ve kablolarla görüntü kirliliği
Ayas Apt.	1966		✓ Betonarme karkas ✓ Sıva üzeri boya malzemesi kullanılmış ✓ Balkon çıkması ✓ Yatay ve düşey öge		✓ Zemin kat reklam panoları nedeniyle algılanamamaktadır. ✓ Dış cephedeki panolar, klimalar ve kablolar görüntü kirliliği oluşturmaktadır. ✓ Sıvalarda dökülmeler mevcuttur.

EĞİTİM YAPILARI	Ayan Apartmanı	1952		✓ Yığma kargir ✓ Sıva üzeri boya malzemesi kullanılmış ✓ Pencerelerde söve ✓ Ahşap çatı		✓ Zemin kat dış cephe kaplama malzemeleri nedeniyle algılanamamaktadır. ✓ Özgün pencere doğramaları çürümüş, camları kırılmış durumdadır. ✓ Sonradan demir profillerle balkon çıkması yapılmıştır. ✓ Klima, anten gibi öğeler görüntü kirliliği oluşturmaktadır.
	Açan Apartmanı	1965		✓ Betonarme karkas ✓ Sıva üzeri boya malzemesi kullanılmış ✓ Kapalı çıkma ✓ Balkon çıkması		✓ Zemin kat reklam panoları nedeniyle algılanamamaktadır. ✓ Özgün ahşap pencere doğramaları PVC malzeme ile değiştirilmiştir. ✓ Dış cephedeki panolar ve klimalar görüntü kirliliği oluşturmaktadır.
	Akşam Sanat Okulu	1940		✓ Betonarme hatıllı yığma kargir ✓ Sıva üzeri boya malzemesi kullanılmış ✓ Koloandlı giriş ✓ Fransız balkon, söve		✓ Restorasyon yapılmıştır.
	Gazi İlkokulu	1959		✓ Taş temelli yığma kargir ✓ Sıva üzeri boya malzemesi kullanılmış ✓ Ahşap çatı		✓ Bina yıkılmıştır.

KAMU YAPILARI	Valilik Binası	1949		✓ Taş temelli yığma kargir ✓ Taş kaplama ✓ Pencere ve kapı söveleri ✓ Anıtsal giriş ✓ Fransız balkon ✓ Geniş saçaklı ahşap çatı		✓ Dış cephede sonradan traverten kaplama yapılmıştır. ✓ Özgün korkuluklar değiştirilmiştir. ✓ Cepheye sonradan aydınlatma öğeleri ve klimalar eklenmiştir. ✓ Özgün doğramalar PVC malzeme ile değiştirilmiştir.
	Eski Belediye Sarayı			✓ Betonarme karkas ✓ Sıva ve boyalı ✓ Balkon çıkması ✓ Teras çatılı ✓ Yatay strüktür elemanları		✓ Bina yıkılmıştır.
	İl Özel İdare Lojmanı	1963		✓ Betonarme karkas ✓ Sıva üzeri boya malzemesi kullanılmış ✓ İkinci cephe kurgusu ✓ Balkon çıkması ✓ Düşey ve yatay öğeler		✓ Zemin katta sonradan uygulanan dış cephe giydirmesi nedeniyle algılanamamaktadır. ✓ Özgün ahşap doğramalar PVC malzeme ile değiştirilmiştir. ✓ Dış cephe kaplaması olan sıva malzemelerde dökülmeler mevcuttur.
	Gar Binası	1936		✓ Taş temelli yığma kargir ✓ Taş kaplama ✓ Pencere ve kapı söveleri ✓ Geniş saçaklı çatı		✓ Restorasyonu yapılmıştır.

TİCARET YAPILARI	İpek Palas Oteli	1958		✓ Betonarme karkas ✓ Katkılı mozaik sıva ✓ Balkon çıkması ✓ Balkonda düşey elemanlar ✓ Pasaj girişi ✓ Pencere söveleri ✓ Ahşap çatı		✓ Zemin kat reklam panoları nedeniyle algılanamamaktadır. ✓ Zemin üzeri iki katlı inşa edilen yapının üçüncü katı dönem ekidir. ✓ Güney cephedeki balkonlarda batıya bakan taraftakilerin özgün korkulukları kaldırılarak PVC malzeme ile tamamı kapatılmıştır. ✓ Düzensiz panolar ve aydınlatma öğeleri vardır.
	Anadolu Oteli	1969		✓ Betonarme karkas ✓ Sıva üzeri boya malzemesi kullanılmış ✓ Kapalı çıkma ✓ Balkon çıkması ✓ Yuvarlatılmış köşeler ✓ Pencere söveler		✓ Zemin katta sonradan uygulanan dış cephe giydirmesi nedeniyle algılanamamaktadır. ✓ Özgün ahşap doğramalar PVC malzeme ile değiştirilmiştir. ✓ Bina dış cephesinde zaman içinde farklı boya malzemeleri kullanılmıştır.
	Vakıf İş Hanı	1965		✓ Yığma kargir ✓ Katkılı mozaik sıva ✓ Düşey ve yatay elemanlar ile gridal görünüm ve pencere söveleri ✓ Galeri oluşturulan giriş alanı ✓ Aydınlatma boşlukları ✓ Geniş saçaklı çatı		✓ Zemin kat reklam panoları nedeniyle algılanamamaktadır. ✓ Özgün ahşap doğramalar PVC malzeme ile değiştirilmiştir. ✓ Dış cepheye sonradan eklenen klima, pano ve demir profiller görüntü kirliliği oluşturmaktadır.

Türkiye’de özellikle Selçuklu ve Osmanlı Dönemi’nin izlerini taşıyan geleneksel evlerde görülen tescillenme durumuna, ne yazık ki Cumhuriyet Dönemi yapılarında oldukça az rastlanılmaktadır. Bu durum, Burdur Kenti özelinde de izlenebilmektedir. Kentte, Cumhuriyet Dönemi mimarlık mirasından olup tescillenen sadece iki adet yapı bulunmaktadır. Diğer nitelikli yapılar ise ya yıkılmış ya da kaybolmak üzeredir. Oysaki bu yapılar, döneminin ekonomik, sosyal ve kültürel değerlerini de yansıtmaktadır. Gerek kullanılan yapı malzeme ve teknikleri gerek işlevleriyle, kent kimliğinde büyük yer tutan bu nitelikli yapıların korunması oldukça önemli hale gelmiştir.

Bu doğrultuda;

- ✓ Cumhuriyet Dönemi mimarlık mirası içinde yer alan yapılar belgelendirilerek ve envanter çalışmaları yapılarak gelecek nesillere aktarılmalıdır.
- ✓ Zaman içinde gelişen ve değişen kentin yeni ihtiyaçları karşılayamaması veya doğal ya da yapay şartların olumsuz etkileri durumlarının düzeltilmesinde doğru müdahalelerin yapılması önemlidir.
- ✓ Binalara sonradan eklenen ve özgün cephe görünümünü bozan muhdes eklerin kaldırılması özgünlüğün korunması adına bir ihtiyaç haline gelmiştir.
- ✓ Sadece fiziksel olmayıp özgün işlevlerini de yitirmiş veya terkedilerek kaybolmasına zemin hazırlanmış dönem yapılarının basit tadilatlar veya güçlendirmelere ile ayakta tutulması ve özgün işlevlerinin devam etmesinin sağlanması gerekmektedir.

KAYNAKLAR

- Alkışer, Y., Yürekli, H., 2004. “Türkiyede Devlet Konutu'nun Dünyü, Bugünü, Yarını”. İTÜ Dergisi, Mimarlık, Planlama, Tasarım, 3(1), 63-74, İstanbul
- Alsaç, Ü., 1973. Türk Mimarlık Düşüncesinin Cumhuriyet Devrindeki Evrimi. Mimarlık Dergisi, 121(11-12), 12-25.
- Alsaç, Ü., 1976. Türkiye’deki Mimarlık Düşüncesinin Cumhuriyet Dönemindeki Evrimi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, 374s, Trabzon.
- Anonim, 1963. Milliyet Gazetesi Arşivi, Erişim Tarihi: 25.05.2022
<http://gazetearsivi.milliyet.com.tr/Arsiv/1963/08/23>
- Anonim, 1974. Burdur İl Yıllığı 1973. Güven Matbaası, 560s, Ankara.
- Anonim, 1992. Burdur Belediyesi Araştırma Raporu.
- Anonim, 2007. Burdur’da Yaşam. Burdur Belediyesi raporu.
- Anonim, 2008. Burdur Belediyesi Ulucami Civarı Kentsel ve Ticari Sit alanı Koruma Amaçlı İmar Planı Araştırması.
- Anonim, 2022. Burdur Valiliği. <https://www.burdur.gov.tr/tarihce>
- Anonim, 2023. Burdur Gar Binası, Burdur Kent Konseyi. Erişim Tarihi: 01.12.2023.
<https://www.burdurkentkonseyi.org/slider-2>
- Arıkan, Z., 1988. XV-XVI. Yüzyıllarda Hamit Sancağı. 287s, İzmir.
- Aslanoğlu, İ., 2010. Erken Cumhuriyet Dönemi Mimarlığı (1923-1938). Bilge Kültür Sanat, İstanbul.
- Aslantepe, C., 2012. İmar ve Ulaşım, Tınç, L.,(Ed.),La Turquie Kemaliste (Kemalin Türkiye) (128-165). Boyut Yayıncılık, 384s, İstanbul.
- Ateş Can, S., Tuncer, H., 2017. Türk Mimarlığında Modernizmin Yerel Açılımları XIII-Doco momo Poster Sunuşlar, 28-29 Nisan, Balıkesir.
- Ateş Can, S., Tuncer, H., 2015. Türk Mimarlığında Modernizmin Yerel Açılımları XI-Doco momo Poster Sunuşları, 18-19 Aralık, Bolu.
- Ateş Can, S., Dincer, A.T. ve Özipek, B., 2015. Türk Mimarlığında Modernizmin Yerel Açılımları XI-Doco momo Poster Sunuşları, 18-19 Aralık, Bolu.
- Atilla, N., 2002. İzmir Demiryolları. İzmir Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları, 88s.
- Batur, A. 1998. 75 Yılda Gelişen Kent ve Mimarlık. Tarih Vakfı Yayınları, İstanbul.

- Barlık, T., 2003. Burdur Kenti'nin Gelişimi-3, Burdur Araştırmaları, Burdur Valiliği Çevre Koruma Vakfı Yayını, 4(2), Ankara.
- Bozdoğan, S., 2002. Modernizm ve Ulusun İnşası, Erken Cumhuriyet Türkiye'sinde Mimari Kültür. Metis Yayınları, 367s, İstanbul.
- Burdur Belediyesi Fotoğraf Arşivi'nden yararlanılmıştır, 2005.
- Burdur'un Sesi Gazetesi Arşivi'nden yararlanılmıştır, 1955.
- Burdur Belediyesi, 2012. Burdur Revizyon İmar Planı Araştırma Raporu. 31s, Burdur.
- Burdur Valiliği, 2022. Erişim Tarihi: 22.05.2022. <http://burdur.gov.tr/cografi-yapi>
- Büyük Larousse, 1992. Gelişim Yayınları, 4. İstanbul.
- Büyükemir, E., Karagöz, M.A. ve Şimşek Tolacı, S., 2016. Burdur Özboyacı (Dadacı) Apartmanı. Türkiye Mimarlığında Modernizmin Yerel Açılımları XII-Docomomo Poster Sunuşları, 16-18 Aralık, Samsun.
- Çetin, B., 2007. Burdur Kent Coğrafyası. Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Erzurum.
- Çetin, S., 2000. 17.-19.Yüzyıl Burdur Evlerinde Açık ve Yarı Açık Mekânların Zaman İçindeki Gelişiminin Araştırılması. Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık ABD, Yüksek Lisans Tezi, 143s, Konya.
- Çetin, S., Haştemoğlu H., 2007. Cumhuriyetin Isparta'daki Simgesi: İstasyon Caddesi. Mimarlık Dergisi, 338, Kasım-Aralık, Ankara.
- Çetin, S., 2010. Isparta İstasyon Yapıları, Isparta İli Değerleri ve Değer Yaratma Potansiyeli Sempozyumları, 26 Nisan-3 Mayıs, Isparta.
- Çetin, S., 2012. Geç Osmanlıdan Erken Cumhuriyete İç Batı Anadolu'da Kentsel Yapının Değişimi: Manisa, Afyon, Burdur Ve Isparta Kentleri Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Dergisi, 29(2), 89-126.
- Çetin, S., Köse, D. Ve Özer, G.R., 2014. Burdur İstasyon Binası. Türkiye Mimarlığında Modernizmin Yerel Açılımları X-Docomomo Poster Sunuşları, 31 Ekim-2 Kasım, Erzurum.
- Çetin, Y., 2018. İkinci Milli Mimarlık Hareketi ve Sonrası Mimarisinin Günümüz Tarihi Kentlerin Dokusuna Katkısı Üzerine Bir Değerlendirme. Social Science Studies Journal, 4(22), 4074-4087.
- Danacı Güven, Z., 2000. Burdur İlinin Sosyo-Ekonomik Yapısı. Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 124s, Eskişehir.

- Duygulu, H., 1993. Dünü Bugünü ve Yarınıyla Burdur. Rapor, 34s.
- Emiroğlu, K., 2012. İmar/Ulaşım, Devrimin Vitriini Ankara, Tınç, L.,(Ed.),La Turquie Kemaliste (Kemal'in Türkiye'si) (128-165), Boyut Yayıncılık, 384s, İstanbul.
- Enachea, C. Craciun, C. 2013. The Role of the Landscape in the Identity Generation Process. Lumen International Conference Logos Universality Mentality Education Novelty.
- Es, M., 2012. Kentsel Dönüşüm. Büyüteç, Ankara Sanayi Odası Yayın Organı, 55(67).
- Google Street View, 2015. Erişim Tarihi: 01.12.2023. https://www.google.com/maps/@37.7198564,30.2820716,3a,75y,73.41h,91.57t/data=!3m6!1e1!3m4!1sPNhu0fZ4CSl3-_PnLlRl-g!2e0!7i13312!8i6656?entry=ttu
- Google Street View, 2015. Erişim Tarihi: 01.12.2023. https://www.google.com/maps/@37.7179806,30.2777793,3a,75y,140.86h,88.91t/data=!3m6!1e1!3m4!1s9SjFP_oN38KthFVGzqZrpQ!2e0!7i13312!8i665
- Google Street View, 2015. Erişim Tarihi: 01.12.2023. <https://www.google.com/maps/@37.7205469,30.288774,3a,75y,287.26h,86.87t/data=!3m6!1e1!3m4!1s7NV5oGhVlQ24g9LRlZK2mQ!2e0!7i16384!8i81>
- Google Street View, 2015. Erişim Tarihi: 01.12.2023. https://www.google.com/maps/@37.7182559,30.2811111,3a,75y,155.08h,83.41t/data=!3m7!1e1!3m5!1s7BFn_Hg
- Göçer, G., 2010. Şeriye Siciline Göre Burdur'un Sosyo-Ekonomik Tarihi. Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta.
- Gönüllü, A.R., 2010. Milli Mücadele Döneminde Burdur (1919-1922). Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi, 27, 589-635.
- Gönüllü, A.R., 2012. Konya Vilayeti'nde Meydana Gelen Çekirge İstilaları (1886-1917) Tarihin Peşinde. Uluslararası Tarih ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 8, 1-41.
- Güler, B., 2018. Kentsel Dönüşümün Kent Çeperlerine Etkisi: Burdur Kenti Örneği. Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 129s, Isparta.
- Hacıhasanoğlu, O., 1996. Kimlik Sorunu, Mimarlığın Evrensel ve Yerel Boyutları. Uluslararası Yapı ve Yaşam Kongre Kitabı, Bursa.
- Hasol, D., 2017. 20. Yüzyıl Türkiye Mimarlığı. Yem Yayınları, İstanbul, 12-35.

- Haştemoğlu, H.Ş., Erkan, İ., 2013. Tarihsel Süreçte Türkiye’de Demiryolu İstasyon Binaları ve Isparta- Burdur Örneği. *History Studies*, 5(6), 165-181.
- Hayta, Y., 2016. Kent Kültürü Ve Değişen Kent Kavramı. *Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* , 5 (2), Bitlis.
- Kalkan, Ç., Şimşek Tolacı, S., 2022. Erken Cumhuriyet Dönemi Mimarisinin Ulusal Kimliğe Katkısına Bir Örnek: Burdur Hükümet Konağı Binası. *Mekansal Planlama ve Tasarım Dergisi-SPLANDES*, 2 (1), 42-69.
- Kartpostal, 2005. Burdur Kartpostalları.
- Karagöz, M.A., Büyükemir, E. ve Şimşek Tolacı, S., 2016. Burdur Rastgele Apartmanı. *Türkiye Mimarlığında Modernizmin Yerel Açılımları XII-Docomomo Poster Sunuşları*, 16-18 Aralık, Samsun.
- Key, H., 2007. Osmanlı’da Demiryolu Faaliyetlerine Bir Bakış (İzmir-Aydın Hattı ve İzmir-Kasaba Hattı Örneği). *Balıkesir Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi Karesi Tarih Kulübü Bülteni*, 1, 42-49.
- Lewis, B., 1984. Modern Türkiye’nin Doğuşu. Çev. Metin, K. *Türk Tarih Kurumu Yayınları*, 541s, Ankara.
- Lynch, K., 2010. Kent İmgesi. Çev. İrem B. *Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları*, 215s, İstanbul.
- Nar, B., Karagöz, M.A. ve Şimşek Tolacı, S., 2016. Burdur İpek Palas Oteli. *Türkiye Mimarlığında Modernizmin Yerel Açılımları XII-Docomomo Poster Sunuşları*, 16-18 Aralık, Samsun.
- Öktem, S., 2004. Türkiye Cumhuriyeti’nde Modernleşme Hareketi; Karabük Demir Çelik Fabrikaları Yerleşim Örneği. *İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi*, 138s. İstanbul.
- Önem, B., Kılıçaslan, İ., 2005. Haliç Bölgesinde Çevre Algılama ve Kentsel Kimlik. *İstanbul Teknik Üniversitesi Dergisi/Mimarlık, Planlama ve Tasarım*, 4(1), 115-125.
- Özcan, K., 2010. Erken Dönem Anadolu- Türk Kenti Anadolu Selçuklu Kenti ve Mekansal Öğeleri. *Bilig*, 55, 193-220.
- Özyıldırım, G., 2013. Burdur Cumhuriyet Meydanı ve Çevresi 1936-1963. *Türkiye Mimarlığında Modernizmin Yerel Açılımları IX*, 6-8 Aralık, Antalya.
- Relph, E., 1976. *Place and Placeness*, Pion, London.

- Seymen, N., Aydın Türk, Y., 2016. Kent, Mekan ve Kimlik: Kentsel Temalar. II. Uluslararası Kent Araştırmaları Kongresi Bildiriler Kitabı, İdealkent Yayınları, 5, 555-572.
- Sözen, M., 1984. Cumhuriyet Dönemi Türk Mimarlığı. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara.
- Şeker, M., 1993. İbn-i Batuta'ya Göre Anadolu'nun Sosyal-Kültürel ve İktisadi Hayatı ile Ahilik. Kültür Bakanlığı Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü Yayınları, Gelenek-Görenek ve İnançlar Dizisi, 17, Ankara.
- Şimşek Tolacı, S., 2009. Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisan Tezi, 317s, Isparta.
- Şimşek Tolacı, S., Beyhan, Ş.G., 2011. Burdur Vakıf İş Hanı Binası. Türkiye Mimarlığında Modernizmin Yerel Açılımları VII-Docomomo Poster Sunuşları, 9-11 Aralık, Mersin.
- Şimşek Tolacı, S., Haştemoğlu, H.Ş. ve Beyhan, Ş.G., 2011. Burdur Çöllü Apartmanı. Türkiye Mimarlığında Modernizmin Yerel Açılımları VII-Docomomo Poster Sunuşları, 9-11 Aralık, Mersin.
- Şimşek Tolacı, S., Beyhan, Ş.G., 2013. Burdur Belediye Sarayı. Türkiye Mimarlığında Modernizmin Yerel Açılımları IX-Docomomo Poster Sunuşları, 6-8 Aralık, Antalya.
- Şimşek Tolacı, S., Beyhan, Ş.G., 2014. Burdur İl Özel İdaresi Lojman Binası. Türkiye Mimarlığında Modernizmin Yerel Açılımları X-Docomomo Poster Sunuşları, 31 Ekim-2 Kasım, Erzurum.
- Şimşek Tolacı, S., 2015. Burdur Kent Yapısının Kültürel Ve Mekansal Dinamikleri: Tarihsel Süreçte Konut Yapılarının Mekânsal Değişim Ve Dönüşümlerinin Saptanmasına Yönelik Tipolojik Bir Araştırma. Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, 385s, Isparta.
- Şimşek Tolacı, S., Gökarslan, A.B., ve Köse, D., 2020. Modern Türk Mimarisinde Koruma ve Yeniden İşlevlendirmeye Bir Örnek: Burdur Akşam Sanat Okulu. Modular Journal, 3(2), 129-162.
- Tanış, H., 1967. Burdur İl Yıllığı, Güven Matbaası, Ankara.
- Tekeli, İ., 1998. 75 Yılda Değişen Kent ve Mimarlık, Tarih Vakfı Yayınları, 353 s, İstanbul.
- Toprak, Z., 2012. Finans-Türkiye İş Bankası, Tınç, L.,(Ed.),La Turquie Kemaliste (Kemal'in Türkiye'si) (118-127). Boyut Yayıncılık, 384s, İstanbul.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2020. Erişim Tarihi: 24.02.2022
<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayali-Nufus-Kayit-Sistemi-Sonuclari-2020>

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2021. Erişim Tarihi: 24.02.2022
<http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod>

Ulusoy, R., 1992. 19. yüzyılda Konya Eyaletine Bağlı Burdur Kazasının Sosyal ve Ekonomik Yapısı. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 120s, İstanbul.

Uzun, T., 2008. Geç Osmanlı-Erken Cumhuriyet Dönemi Mimarlık Pratiğinde Bilgi ve Yapım Teknolojileri Değişimi Erken Betonarme İstanbul Örnekleri: 1906-1930. İstanbul Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul.

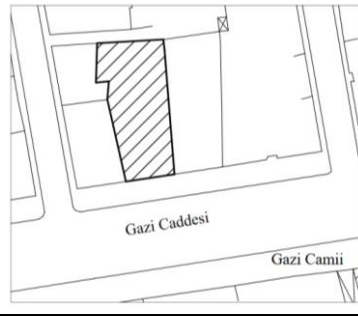
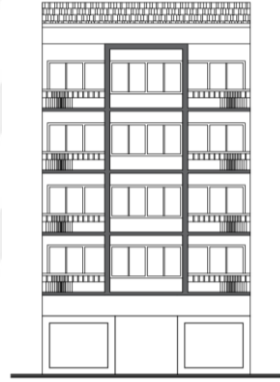
Uzunarslan, Ş., 2010. Cumhuriyetin İlk Yirmi Yılında Mimarlık Alanındaki Mekan ve Mobilyaya Yansımaları. Cumhuriyetin Mekanları-Zamanları-İnsanları, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Yayınevi, Ankara.

EKLER

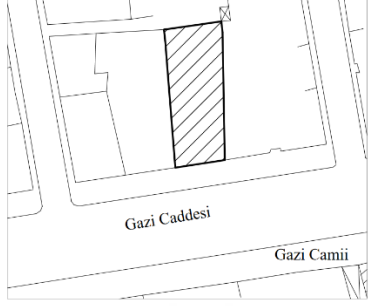
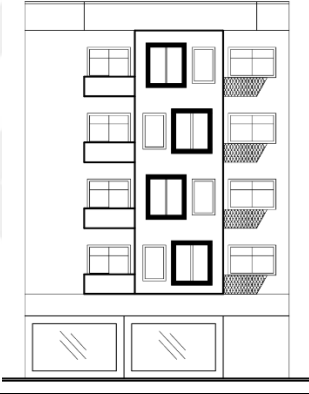
EK A. Tablolar

Cumhuriyet Dönemi Mimarisi ve Kent Kimliğine Katkısı: Burdur Kent Merkezi Örneği								
Yapı Tanıtım Fişi No: 1								
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Fonksiyonu			
Ada No: 330 Parsel No: 16 Yapı Adı: Çöllü Apartmanı Adres: Konak Mahallesi Gazi Caddesi No: 11					Orijinal Kullanım: Konut + Ticari Bugünkü Kullanım: Konut + Ticari			
Yapının Google Earth Görüntüsü					Yapının Halihazır Krokisi			
Yapının Fotoğrafı					Yapının Cephe Krokisi			
Yapının Detay Fotoğrafları					Yapının Mimari Özellikleri			
					Kat Adedi: 6			
					<u>Bölge İçerisindeki Konumu</u>			
					Ayrı () Bitişik () Köşe (x)			
					<u>Yapının Kullanıcı Durumu</u>			
					Kamu () Vakıf () Özel (x)			
					<u>Strüktür-Malzeme Özellikleri</u>			
					Yığma Kargir () Yarı Yığma ()			
					Betonarme Karkas (x)			
Yapının Dış Cephe Öğeleri								
Mozaik Kaplama	Katkılı Mozaik	Sıva Boya	Taş Kaplama	Kat Silmesi	Düşey Elemanlar	Söve	Balkon	Kapalı Çıkma
X					X	X	X	X
S.D.Ü. F.B.E. Mimarlık Ana Bilim Dalı					Tez Danışmanı: Doç. Dr. Seda ŞİMŞEK			
Hazırlayan: Çisem KALKAN								

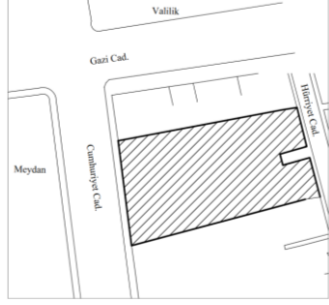
Şekil A.1. Yapı tanıtım fişi-1

Cumhuriyet Dönemi Mimarisi ve Kent Kimliğine Katkısı: Burdur Kent Merkezi Örneği								
Yapı Tanıtım Fişi No: 2								
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Fonksiyonu			
Ada No: 330 Parsel No: 15 Yapı Adı: Özboyacı Apartmanı Adres: Konak Mahallesi Gazi Caddesi No: 13					Orijinal Kullanım: Konut + Ticari Bugünkü Kullanım: Konut + Ticari			
Yapının Google Earth Görüntüsü					Yapının Halihazır Krokisi			
								
Yapının Fotoğrafı					Yapının Cephe Krokisi			
								
Yapının Detay Fotoğrafları					Yapının Mimari Özellikleri			
 					Kat Adedi: 6			
					<u>Bölge İçerisindeki Konumu</u>			
					Ayrık () Bitişik (x) Köşe ()			
					<u>Yapının Kullanıcı Durumu</u>			
					Kamu () Vakıf () Özel (x)			
					<u>Strüktür-Malzeme Özellikleri</u>			
					Yığma Kargir () Yarı Yığma () Betonarme Karkas (x)			
Yapının Dış Cephe Öğeleri								
Mozaik Kaplama	Katkılı Mozaik	Sıva Boya	Taş Kaplama	Kat Silmesi	Düşey Elemanlar	Söve	Balkon	Kapalı Çıkma
X					X		X	X
S.D.Ü. F.B.E. Mimarlık Ana Bilim Dalı					Tez Danışmanı: Doç. Dr. Seda ŞİMŞEK			
Hazırlayan: Çisem KALKAN								

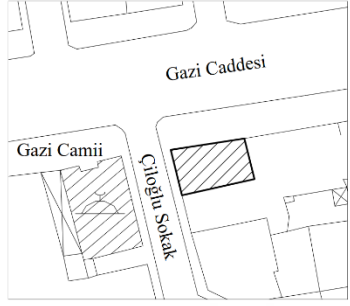
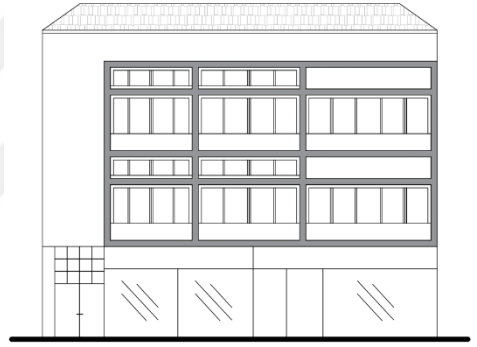
Şekil A.2. Yapı tanıtım fişi-2

Cumhuriyet Dönemi Mimarisi ve Kent Kimliğine Katkısı: Burdur Kent Merkezi Örneği								
Yapı Tanıtım Fişi No: 3								
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Fonksiyonu			
Ada No: 330 Parsel No: 15 Yapı Adı: Rastgele Apartmanı Adres: Konak Mahallesi Gazi Caddesi No: 15					Orijinal Kullanım: Konut + Ticari Bugünkü Kullanım: Konut + Ticari			
Yapının Google Earth Görüntüsü					Yapının Halihazır Krokisi			
								
Yapının Fotoğrafı					Yapının Cephe Krokisi			
								
Yapının Detay Fotoğrafları					Yapının Mimari Özellikleri			
 					Kat Adedi: 6			
					<u>Bölge İçerisindeki Konumu</u>			
					Ayrık () Bitişik (x) Köşe ()			
					<u>Yapının Kullanıcı Durumu</u>			
					Kamu () Vakıf () Özel (x)			
					<u>Strüktür-Malzeme Özellikleri</u>			
					Yığma Kargir () Yarı Yığma () Betonarme Karkas (x)			
Yapının Dış Cephe Öğeleri								
Mozaik Kaplama	Katkılı Mozaik	Sıva Boya	Taş Kaplama	Kat Silmesi	Düşey Elemanlar	Söve	Balkon	Kapalı Çıkma
		X				X	X	X
S.D.Ü. F.B.E. Mimarlık Ana Bilim Dalı					Tez Danışmanı: Doç. Dr. Seda ŞİMŞEK			
Hazırlayan: Çisem KALKAN								

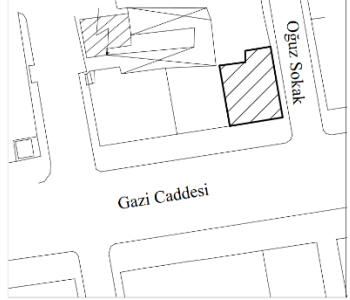
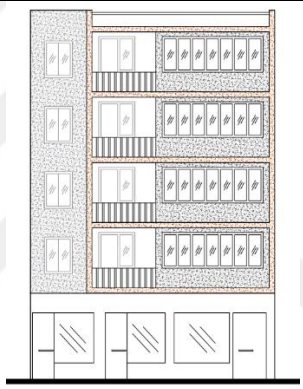
Şekil A.3. Yapı tanıtım fişi-3

Cumhuriyet Dönemi Mimarisi ve Kent Kimliğine Katkısı: Burdur Kent Merkezi Örneği								
Yapı Tanıtım Fişi No: 4								
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Fonksiyonu			
Ada No: 296 Parsel No: 37 Yapı Adı: Berberoğlu Apartmanı Adres: Çeşmedamı Mahallesi Cumhuriyet Caddesi No: 2					Orijinal Kullanım: Konut + Ticari Bugünkü Kullanım: Konut + Ticari			
Yapının Google Earth Görüntüsü					Yapının Halihazır Krokisi			
								
Yapının Fotoğrafi					Yapının Cephe Krokisi			
								
Yapının Detay Fotoğrafları					Yapının Mimari Özellikleri			
					Kat Adedi: 6			
					<u>Bölge İçerisindeki Konumu</u>			
					Ayrık () Bitişik (x) Köşe ()			
					<u>Yapının Kullanıcı Durumu</u>			
					Kamu () Vakıf () Özel (x)			
					<u>Strüktür-Malzeme Özellikleri</u>			
					Yığma Kargir () Yarı Yığma () Betonarme Karkas (x)			
Yapının Dış Cephe Öğeleri								
Mozaik Kaplama	Katkılı Mozaik	Sıva Boya	Taş Kaplama	Kat Silmesi	Düşey Elemanlar	Söve	Balkon	Kapalı Çıkma
X							X	
S.D.Ü. F.B.E. Mimarlık Ana Bilim Dalı					Tez Danışmanı: Doç. Dr. Seda ŞİMŞEK			
Hazırlayan: Çisem KALKAN								

Şekil A.4. Yapı tanıtım fişi-4

Cumhuriyet Dönemi Mimarisi ve Kent Kimliğine Katkısı: Burdur Kent Merkezi Örneği								
Yapı Tanıtım Fişi No: 5								
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Fonksiyonu			
Ada No: 327 Parsel No: 1 Yapı Adı: Solmaz Apartmanı Adres: Çeşmedamı Mahallesi Gazi Caddesi No: 2					Orijinal Kullanım: Konut + Ticari Bugünkü Kullanım: Konut + Ticari			
Yapının Google Earth Görüntüsü					Yapının Halihazır Krokisi			
								
Yapının Fotoğrafı					Yapının Cephe Krokisi			
								
Yapının Detay Fotoğrafları					Yapının Mimari Özellikleri			
					Kat Adedi: 4 Bölge İçerisindeki Konumu Ayrık () Bitişik () Köşe (x) Yapının Kullanıcı Durumu Kamu () Vakıf () Özel (x) Strüktür-Malzeme Özellikleri Yığma Kargir () Yarı Yığma () Betonarme Karkas (x)			
Yapının Dış Cephe Öğeleri								
Mozaik Kaplama	Katkılı Mozaik	Sıva Boya	Taş Kaplama	Kat Silmesi	Düşey Elemanlar	Söve	Balkon	Kapalı Çıkma
	X				X		X	X
S.D.Ü. F.B.E. Mimarlık Ana Bilim Dalı				Tez Danışmanı: Doç. Dr. Seda ŞİMŞEK				
Hazırlayan: Çisem KALKAN								

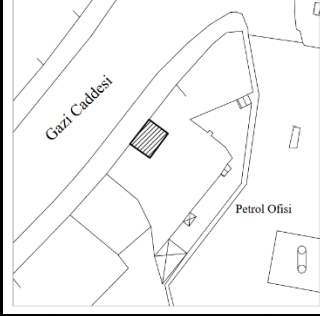
Şekil A.5. Yapı tanıtım fişi-5

Cumhuriyet Dönemi Mimarisi ve Kent Kimliğine Katkısı: Burdur Kent Merkezi Örneği								
Yapı Tanıtım Fişi No: 6								
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Fonksiyonu			
Ada No: 331 Parsel No: 15 Yapı Adı: Gür Apartmanı Adres: Konak Mahallesi Gazi Caddesi No: 9					Orijinal Kullanım: Konut + Ticari Bugünkü Kullanım: Konut + Ticari			
Yapının Google Earth Görüntüsü					Yapının Halihazır Krokisi			
								
Yapının Fotoğrafı					Yapının Cephe Krokisi			
								
Yapının Detay Fotoğrafları					Yapının Mimari Özellikleri			
					Kat Adedi: 6			
					<u>Bölge İçerisindeki Konumu</u>			
					Ayrık () Bitişik () Köşe (x)			
					<u>Yapının Kullanıcı Durumu</u>			
					Kamu () Vakıf () Özel (x)			
					<u>Strüktür-Malzeme Özellikleri</u>			
					Yığma Kargir () Yarı Yığma () Betonarme Karkas (x)			
Yapının Dış Cephe Öğeleri								
Mozaik Kaplama	Katkılı Mozaik	Sıva Boya	Taş Kaplama	Kat Silmesi	Düşey Elemanlar	Söve	Balkon	Kapalı Çıkma
X		X			X		X	X
S.D.Ü. F.B.E. Mimarlık Ana Bilim Dalı					Tez Danışmanı: Doç. Dr. Seda ŞİMŞEK			
Hazırlayan: Çisem KALKAN								

Şekil A.6. Yapı tanıtım fişi-6

Cumhuriyet Dönemi Mimarisi ve Kent Kimliğine Katkısı: Burdur Kent Merkezi Örneği								
Yapı Tanıtım Fişi No: 7								
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Fonksiyonu			
Ada No: 329 Parsel No: 9 Yapı Adı: Kayışlı Apartmanı Adres: Konak Mahallesi Gazi Caddesi No: 19					Orijinal Kullanım: Konut + Ticari Bugünkü Kullanım: Konut + Ticari			
Yapının Google Earth Görüntüsü					Yapının Halihazır Krokisi			
Yapının Fotoğrafı					Yapının Cephe Krokisi			
Yapının Detay Fotoğrafları					Yapının Mimari Özellikleri			
					Kat Adedi: 6 Bölge İçerisindeki Konumu Ayrık () Bitişik () Köşe (x) Yapının Kullanıcı Durumu Kamu () Vakıf () Özel (x) Strüktür-Malzeme Özellikleri Yığma Kargir () Yarı Yığma () Betonarme Karkas (x)			
Yapının Dış Cephe Öğeleri								
Mozaik Kaplama	Katkılı Mozaik	Sıva Boya	Taş Kaplama	Kat Silmesi	Düşey Elemanlar	Söve	Balkon	Kapalı Çıkma
	X				X	X	X	X
S.D.Ü. F.B.E. Mimarlık Ana Bilim Dalı				Tez Danışmanı: Doç. Dr. Seda ŞİMŞEK				
Hazırlayan: Çisem KALKAN								

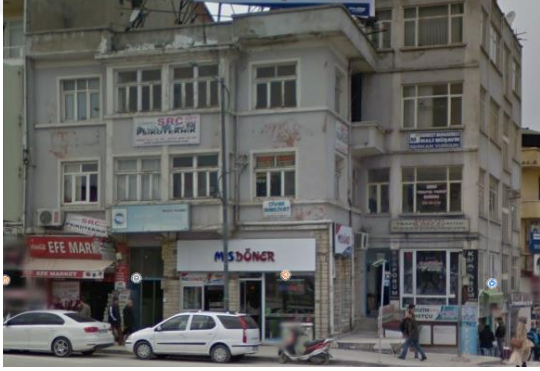
Şekil A.7. Yapı tanıtım fişi-7

Cumhuriyet Dönemi Mimarisi ve Kent Kimliğine Katkısı: Burdur Kent Merkezi Örneği								
Yapı Tanıtım Fişi No: 8								
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Fonksiyonu			
Ada No: 128 Parsel No: 23 Yapı Adı: Erdeveci Apartmanı Adres: İnönü Mahallesi Gazi Caddesi No: 94					Orijinal Kullanım: Konut + Ticari Bugünkü Kullanım: Konut + Ticari			
Yapının Google Earth Görüntüsü					Yapının Halihazır Krokisi			
								
Yapının Fotoğrafı					Yapının Cephe Krokisi			
								
Yapının Detay Fotoğrafları					Yapının Mimari Özellikleri			
					Kat Adedi: 4			
					<u>Bölge İçerisindeki Konumu</u>			
					Ayrık () Bitişik (x) Köşe ()			
					<u>Yapının Kullanıcı Durumu</u>			
					Kamu () Vakıf () Özel (x)			
					<u>Strüktür-Malzeme Özellikleri</u>			
					Yığma Kargir () Yarı Yığma () Betonarme Karkas (x)			
Yapının Dış Cephe Öğeleri								
Mozaik Kaplama	Katkılı Mozaik	Sıva Boya	Taş Kaplama	Kat Silmesi	Düşey Elemanlar	Söve	Balkon	Kapalı Çıkma
	X				X		X	X
S.D.Ü. F.B.E. Mimarlık Ana Bilim Dalı					Tez Danışmanı: Doç. Dr. Seda ŞİMŞEK			
Hazırlayan: Çisem KALKAN								

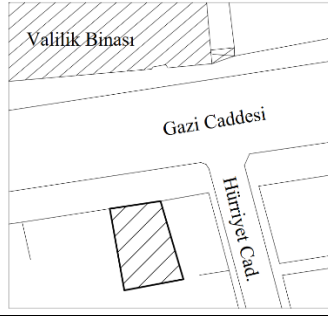
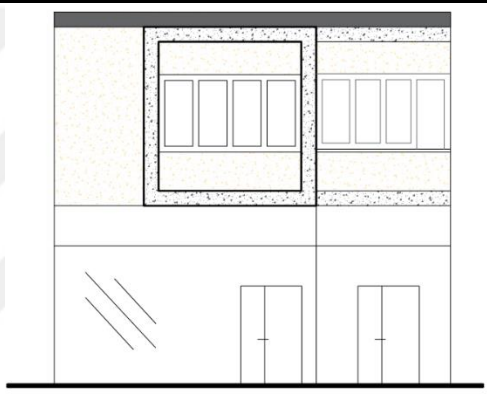
Şekil A.8. Yapı tanıtım fişi-8

Cumhuriyet Dönemi Mimarisi ve Kent Kimliğine Katkısı: Burdur Kent Merkezi Örneği								
Yapı Tanıtım Fişi No: 9								
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Fonksiyonu			
Ada No: 471 Parsel No: 4 Yapı Adı: Semiz Apartmanı Adres: Çeşmedamı Mahallesi Akkanat Sokak No: 2					Orijinal Kullanım: Konut + Ticari Bugünkü Kullanım: Konut + Ticari			
Yapının Google Earth Görüntüsü					Yapının Halihazır Krokisi			
Yapının Fotoğrafı					Yapının Cephe Krokisi			
Yapının Detay Fotoğrafları					Yapının Mimari Özellikleri			
					Kat Adedi: 3			
					Bölge İçerisindeki Konumu			
					Ayrık () Bitişik () Köşe (x)			
					Yapının Kullanıcı Durumu			
					Kamu () Vakıf () Özel (x)			
					Strüktür-Malzeme Özellikleri			
					Yığma Kargir (x) Yarı Yığma ()			
					Betonarme Karkas ()			
Yapının Dış Cephe Öğeleri								
Mozaik Kaplama	Katkılı Mozaik	Sıva Boya	Taş Kaplama	Kat Silmesi	Düşey Elemanlar	Söve	Balkon	Kapalı Çıkma
		X	X	X		X	X	
S.D.Ü. F.B.E. Mimarlık Ana Bilim Dalı					Tez Danışmanı: Doç. Dr. Seda ŞİMŞEK			
Hazırlayan: Çisem KALKAN								

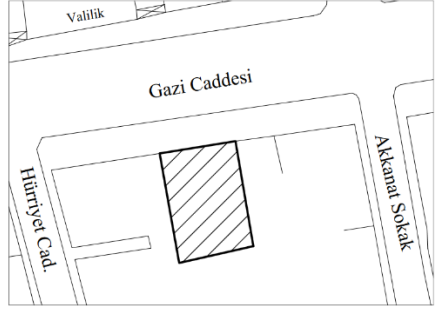
Şekil A.9. Yapı tanıtım fişi-9

Cumhuriyet Dönemi Mimarisi ve Kent Kimliğine Katkısı: Burdur Kent Merkezi Örneği								
Yapı Tanıtım Fişi No: 10								
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Fonksiyonu			
Ada No: 127 Parsel No: 36 Yapı Adı: Yalçındağ Apartmanı Adres: Özgür Mahallesi Gazi Caddesi No: 79					Orijinal Kullanım: Konut + Ticari Bugünkü Kullanım: Konut + Ticari			
Yapının Google Earth Görüntüsü					Yapının Halihazır Krokisi			
								
Yapının Fotoğrafı					Yapının Cephe Krokisi			
					Yıkılmıştır.			
Yapının Detay Fotoğrafları					Yapının Mimari Özellikleri			
					Kat Adedi: 4			
					<u>Bölge İçerisindeki Konumu</u>			
					Ayrık () Bitişik () Köşe (x)			
					<u>Yapının Kullanıcı Durumu</u>			
					Kamu () Vakıf () Özel (x)			
					<u>Strüktür-Malzeme Özellikleri</u>			
					Yığma Kargir (x) Yarı Yığma ()			
					Betonarme Karkas ()			
Yapının Dış Cephe Öğeleri								
Mozaik Kaplama	Katkılı Mozaik	Sıva Boya	Taş Kaplama	Kat Silmesi	Düşey Elemanlar	Söve	Balkon	Kapalı Çıkma
		X		X	X	X	X	X
S.D.Ü. F.B.E. Mimarlık Ana Bilim Dalı					Tez Danışmanı: Doç. Dr. Seda ŞİMŞEK			
Hazırlayan: Çisem KALKAN								

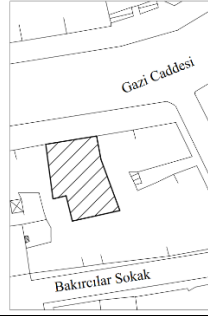
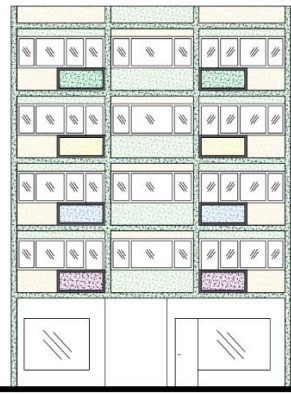
Şekil A.10. Yapı tanıtım fişi-10

Cumhuriyet Dönemi Mimarisi ve Kent Kimliğine Katkısı: Burdur Kent Merkezi Örneği								
Yapı Tanıtım Fişi No: 11								
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Fonksiyonu			
Ada No: 296 Parsel No: 5 Yapı Adı: Benli Apartmanı Adres: Çeşmedamı Mahallesi Gazi Caddesi No: 8					Orijinal Kullanım: Konut + Ticari Bugünkü Kullanım: Konut + Ticari			
Yapının Google Earth Görüntüsü					Yapının Halihazır Krokisi			
								
Yapının Fotoğrafı					Yapının Cephe Krokisi			
								
Yapının Detay Fotoğrafları					Yapının Mimari Özellikleri			
					Kat Adedi: 3			
					<u>Bölge İçerisindeki Konumu</u>			
					Ayrıntı () Bitişik (x) Köşe ()			
					<u>Yapının Kullanıcı Durumu</u>			
					Kamu () Vakıf () Özel (x)			
					<u>Strüktür-Malzeme Özellikleri</u>			
					Yığma Kargir () Yarı Yığma ()			
					Betonarme Karkas (x)			
Yapının Dış Cephe Öğeleri								
Mozaik Kaplama	Katkılı Mozaik	Sıva Boya	Taş Kaplama	Kat Silmesi	Düşey Elemanlar	Söve	Balkon	Kapalı Çıkma
X						X	X	X
S.D.Ü. F.B.E. Mimarlık Ana Bilim Dalı					Tez Danışmanı: Doç. Dr. Seda ŞİMŞEK			
Hazırlayan: Çisem KALKAN								

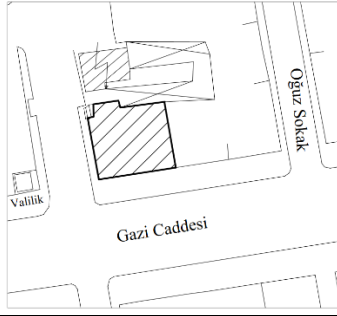
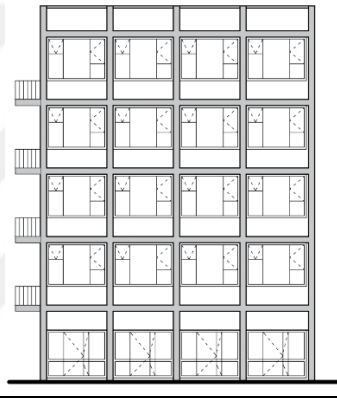
Şekil A.11. Yapı tanıtım fişi-11

Cumhuriyet Dönemi Mimarisi ve Kent Kimliğine Katkısı: Burdur Kent Merkezi Örneği								
Yapı Tanıtım Fişi No: 12								
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Fonksiyonu			
Ada No: 471 Parsel No: 2 Yapı Adı: Boyacıoğlu Apartmanı Adres: Çeşmedamı Mahallesi Gazi Caddesi No: 14					Orijinal Kullanım: Konut + Ticari Bugünkü Kullanım: Konut + Ticari			
Yapının Google Earth Görüntüsü					Yapının Halihazır Krokisi			
								
Yapının Fotoğrafı					Yapının Cephe Krokisi			
								
Yapının Detay Fotoğrafları					Yapının Mimari Özellikleri			
					Kat Adedi: 3			
					<u>Bölge İçerisindeki Konumu</u>			
					Ayrık () Bitişik (x) Köşe ()			
					<u>Yapının Kullanıcı Durumu</u>			
					Kamu () Vakıf () Özel (x)			
					<u>Strüktür-Malzeme Özellikleri</u>			
					Yığma Kargir (x) Yarı Yığma ()			
					Betonarme Karkas ()			
Yapının Dış Cephe Öğeleri								
Mozaik Kaplama	Katkılı Mozaik	Sıva Boya	Taş Kaplama	Kat Silmesi	Düşey Elemanlar	Söve	Balkon	Kapalı Çıkma
		X		X			X	
S.D.Ü. F.B.E. Mimarlık Ana Bilim Dalı					Tez Danışmanı: Doç. Dr. Seda ŞİMŞEK			
Hazırlayan: Çisem KALKAN								

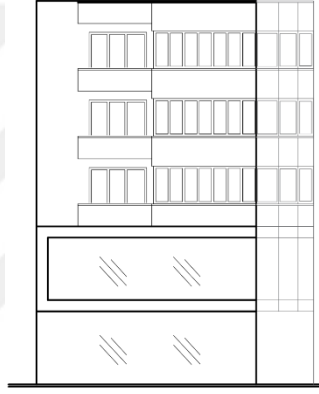
Şekil A.12. Yapı tanıtım fişi-12

Cumhuriyet Dönemi Mimarisi ve Kent Kimliğine Katkısı: Burdur Kent Merkezi Örneği								
Yapı Tanıtım Fişi No: 13								
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Fonksiyonu			
Ada No: 327 Parsel No: 4 Yapı Adı: Kanık Apartmanı Adres: Çeşmedamı Mahallesi Gazi Caddesi No: 50					Orijinal Kullanım: Konut + Ticari Bugünkü Kullanım: Konut + Ticari			
Yapının Google Earth Görüntüsü					Yapının Halihazır Krokisi			
								
Yapının Fotoğrafı					Yapının Cephe Krokisi			
								
Yapının Detay Fotoğrafları					Yapının Mimari Özellikleri			
					Kat Adedi: 6			
					<u>Bölge İçerisindeki Konumu</u>			
					Ayrık () Bitişik (x) Köşe ()			
					<u>Yapının Kullanıcı Durumu</u>			
					Kamu () Vakıf () Özel (x)			
					<u>Strüktür-Malzeme Özellikleri</u>			
					Yığma Kargir () Yarı Yığma () Betonarme Karkas (x)			
Yapının Dış Cephe Öğeleri								
Mozaik Kaplama	Katkılı Mozaik	Sıva Boya	Taş Kaplama	Kat Silmesi	Düşey Elemanlar	Söve	Balkon	Kapalı Çıkma
X							X	
S.D.Ü. F.B.E. Mimarlık Ana Bilim Dalı					Tez Danışmanı: Doç. Dr. Seda ŞİMŞEK			
Hazırlayan: Çisem KALKAN								

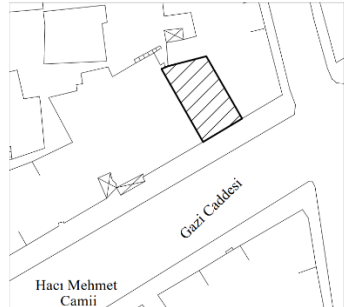
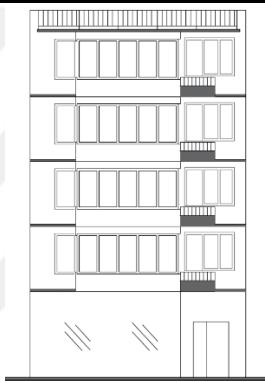
Şekil A.13. Yapı tanıtım fişi-13

Cumhuriyet Dönemi Mimarisi ve Kent Kimliğine Katkısı: Burdur Kent Merkezi Örneği								
Yapı Tanıtım Fişi No: 14								
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Fonksiyonu			
Ada No: 331 Parsel No: 15 Yapı Adı: Halk Bankası binası Adres: Konak Mahallesi Gazi Caddesi No: 5					Orijinal Kullanım: Konut + Ticari Bugünkü Kullanım: Konut + Ticari			
Yapının Google Earth Görüntüsü					Yapının Halihazır Krokisi			
								
Yapının Fotoğrafı					Yapının Cephe Krokisi			
								
Yapının Detay Fotoğrafları					Yapının Mimari Özellikleri			
					Kat Adedi: 6			
					<u>Bölge İçerisindeki Konumu</u>			
					Ayrık () Bitişik (x) Köşe ()			
					<u>Yapının Kullanıcı Durumu</u>			
					Kamu () Vakıf () Özel (x)			
					<u>Strüktür-Malzeme Özellikleri</u>			
					Yığma Kargir () Yarı Yığma ()			
					Betonarme Karkas (x)			
Yapının Dış Cephe Öğeleri								
Mozaik Kaplama	Katkılı Mozaik	Sıva Boya	Taş Kaplama	Kat Silmesi	Düşey Elemanlar	Söve	Balkon	Kapalı Çıkma
		X			X		X	
S.D.Ü. F.B.E. Mimarlık Ana Bilim Dalı					Tez Danışmanı: Doç. Dr. Seda ŞİMŞEK			
Hazırlayan: Çisem KALKAN								

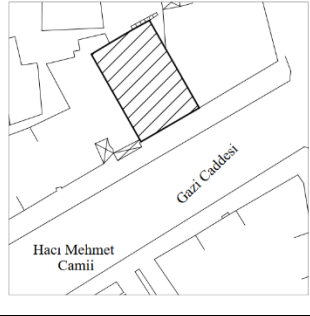
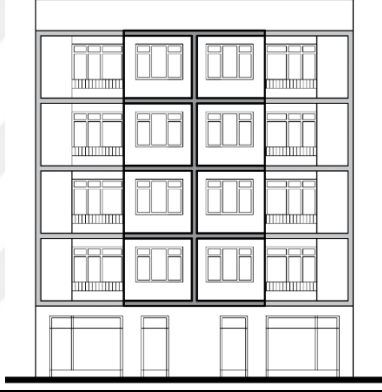
Şekil A.14. Yapı tanıtım fişi-14

Cumhuriyet Dönemi Mimarisi ve Kent Kimliğine Katkısı: Burdur Kent Merkezi Örneği								
Yapı Tanıtım Fişi No: 15								
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Fonksiyonu			
Ada No: 132 Parsel No: 10 Yapı Adı: Esdirici Apartmanı Adres: Konak Mahallesi Gazi Caddesi No: 49					Orijinal Kullanım: Konut + Ticari Bugünkü Kullanım: Konut + Ticari			
Yapının Google Earth Görüntüsü					Yapının Halihazır Krokisi			
								
Yapının Fotoğrafı					Yapının Cephe Krokisi			
								
Yapının Detay Fotoğrafları					Yapının Mimari Özellikleri			
					Kat Adedi: 6 <u>Bölge İçerisindeki Konumu</u> Ayrıntı () Bitişik (x) Köşe () <u>Yapının Kullanıcı Durumu</u> Kamu () Vakıf () Özel (x) <u>Strüktür-Malzeme Özellikleri</u> Yığma Kargir () Yarı Yığma () Betonarme Karkas (x)			
Yapının Dış Cephe Öğeleri								
Mozaik Kaplama	Katkılı Mozaik	Sıva Boya	Taş Kaplama	Kat Silmesi	Düşey Elemanlar	Söve	Balkon	Kapalı Çıkma
	X			X		X	X	X
S.D.Ü. F.B.E. Mimarlık Ana Bilim Dalı				Tez Danışmanı: Doç. Dr. Seda ŞİMŞEK				
Hazırlayan: Çisem KALKAN								

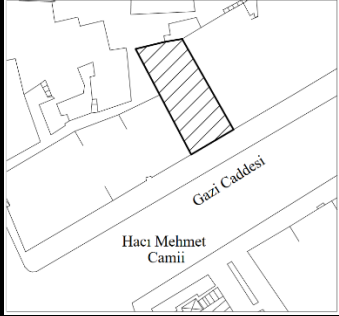
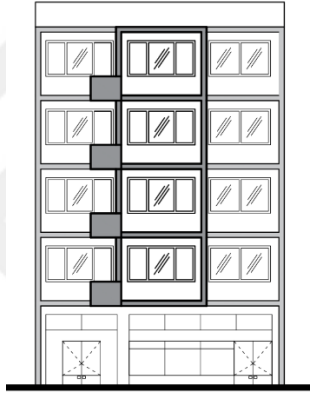
Şekil A.15. Yapı tanıtım fişi-15

Cumhuriyet Dönemi Mimarisi ve Kent Kimliğine Katkısı: Burdur Kent Merkezi Örneği								
Yapı Tanıtım Fişi No: 16								
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Fonksiyonu			
Ada No: 132 Parsel No: 11 Yapı Adı: Serdaroğlu Apartmanı Adres: Konak Mahallesi Gazi Caddesi No: 47					Orijinal Kullanım: Konut + Ticari Bugünkü Kullanım: Konut + Ticari			
Yapının Google Earth Görüntüsü					Yapının Halihazır Krokisi			
								
Yapının Fotoğrafı					Yapının Cephe Krokisi			
								
Yapının Detay Fotoğrafları					Yapının Mimari Özellikleri			
					Kat Adedi: 6			
					<u>Bölge İçerisindeki Konumu</u>			
					Ayrık () Bitişik (x) Köşe ()			
					<u>Yapının Kullanıcı Durumu</u>			
					Kamu () Vakıf () Özel (x)			
					<u>Strüktür-Malzeme Özellikleri</u>			
					Yığma Kargir () Yarı Yığma ()			
					Betonarme Karkas (x)			
Yapının Dış Cephe Öğeleri								
Mozaik Kaplama	Katkılı Mozaik	Sıva Boya	Taş Kaplama	Kat Silmesi	Düşey Elemanlar	Söve	Balkon	Kapalı Çıkma
	X			X		X	X	X
S.D.Ü. F.B.E. Mimarlık Ana Bilim Dalı					Tez Danışmanı: Doç. Dr. Seda ŞİMŞEK			
Hazırlayan: Çisem KALKAN								

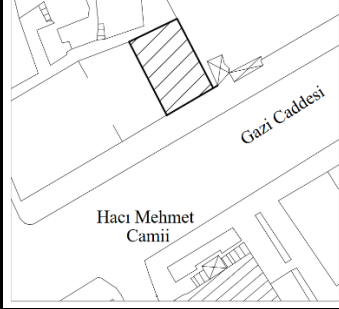
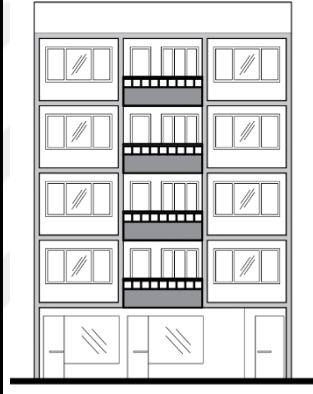
Şekil A.16. Yapı tanıtım fişi-16

Cumhuriyet Dönemi Mimarisi ve Kent Kimliğine Katkısı: Burdur Kent Merkezi Örneği								
Yapı Tanıtım Fişi No: 17								
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Fonksiyonu			
Ada No: 132 Parsel No: 12 Yapı Adı: Özmumcu Apartmanı Adres: Konak Mahallesi Gazi Caddesi No: 45					Orijinal Kullanım: Konut + Ticari Bugünkü Kullanım: Konut + Ticari			
Yapının Google Earth Görüntüsü					Yapının Halihazır Krokisi			
								
Yapının Fotoğrafı					Yapının Cephe Krokisi			
								
Yapının Detay Fotoğrafları					Yapının Mimari Özellikleri			
					Kat Adedi: 6			
					<u>Bölge İçerisindeki Konumu</u>			
					Ayrık () Bitişik (x) Köşe ()			
					<u>Yapının Kullanıcı Durumu</u>			
					Kamu () Vakıf () Özel (x)			
					<u>Strüktür-Malzeme Özellikleri</u>			
					Yığma Kargir () Yarı Yığma () Betonarme Karkas (x)			
Yapının Dış Cephe Öğeleri								
Mozaik Kaplama	Katkılı Mozaik	Sıva Boya	Taş Kaplama	Kat Silmesi	Düşey Elemanlar	Söve	Balkon	Kapalı Çıkma
X					X		X	X
S.D.Ü. F.B.E. Mimarlık Ana Bilim Dalı					Tez Danışmanı: Doç. Dr. Seda ŞİMŞEK			
Hazırlayan: Çisem KALKAN								

Şekil A.17. Yapı tanıtım fişi-17

Cumhuriyet Dönemi Mimarisi ve Kent Kimliğine Katkısı: Burdur Kent Merkezi Örneği								
Yapı Tanıtım Fişi No: 18								
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Fonksiyonu			
Ada No: 132 Parsel No: 13 Yapı Adı: Uluçınar Apartmanı Adres: Konak Mahallesi Gazi Caddesi No: 43					Orijinal Kullanım: Konut + Ticari Bugünkü Kullanım: Konut + Ticari			
Yapının Google Earth Görüntüsü					Yapının Halihazır Krokisi			
								
Yapının Fotoğrafı					Yapının Cephe Krokisi			
								
Yapının Detay Fotoğrafları					Yapının Mimari Özellikleri			
					Kat Adedi: 6			
					<u>Bölge İçerisindeki Konumu</u>			
					Ayrık () Bitişik (x) Köşe ()			
					<u>Yapının Kullanıcı Durumu</u>			
					Kamu () Vakıf () Özel (x)			
					<u>Strüktür-Malzeme Özellikleri</u>			
					Yığma Kargir () Yarı Yığma () Betonarme Karkas (x)			
Yapının Dış Cephe Öğeleri								
Mozaik Kaplama	Katkılı Mozaik	Sıva Boya	Taş Kaplama	Kat Silmesi	Düşey Elemanlar	Söve	Balkon	Kapalı Çıkma
	X				X		X	X
S.D.Ü. F.B.E. Mimarlık Ana Bilim Dalı				Tez Danışmanı: Doç. Dr. Seda ŞİMŞEK				
Hazırlayan: Çisem KALKAN								

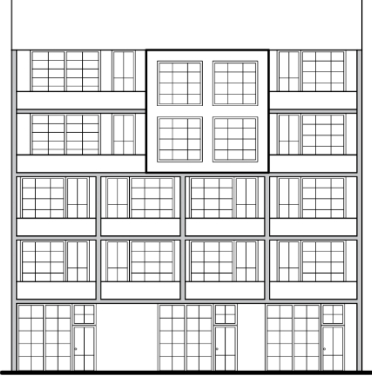
Şekil A.18. Yapı tanıtım fişi-18

Cumhuriyet Dönemi Mimarisi ve Kent Kimliğine Katkısı: Burdur Kent Merkezi Örneği								
Yapı Tanıtım Fişi No: 19								
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Fonksiyonu			
Ada No: 132 Parsel No: 14 Yapı Adı: Ayas Apartmanı Adres: Konak Mahallesi Gazi Caddesi No: 41					Orijinal Kullanım: Konut + Ticari Bugünkü Kullanım: Konut + Ticari			
Yapının Google Earth Görüntüsü					Yapının Halihazır Krokisi			
								
Yapının Fotoğrafı					Yapının Cephe Krokisi			
								
Yapının Detay Fotoğrafları					Yapının Mimari Özellikleri			
					Kat Adedi: 6			
					<u>Bölge İçerisindeki Konumu</u>			
					Ayrık () Bitişik (x) Köşe ()			
					<u>Yapının Kullanıcı Durumu</u>			
					Kamu () Vakıf () Özel (x)			
					<u>Strüktür-Malzeme Özellikleri</u>			
					Yığma Kargir () Yarı Yığma ()			
					Betonarme Karkas (x)			
Yapının Dış Cephe Öğeleri								
Mozaik Kaplama	Katkılı Mozaik	Sıva Boya	Taş Kaplama	Kat Silmesi	Düşey Elemanlar	Söve	Balkon	Kapalı Çıkma
		X			X		X	
S.D.Ü. F.B.E. Mimarlık Ana Bilim Dalı					Tez Danışmanı: Doç. Dr. Seda ŞİMŞEK			
Hazırlayan: Çisem KALKAN								

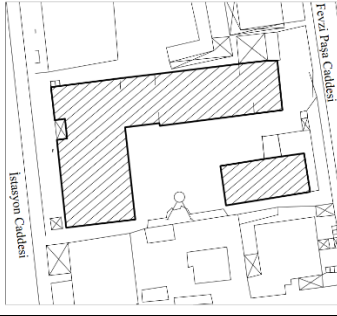
Şekil A.19. Yapı tanıtım fişi-19

Cumhuriyet Dönemi Mimarisi ve Kent Kimliğine Katkısı: Burdur Kent Merkezi Örneği								
Yapı Tanıtım Fişi No: 20								
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Fonksiyonu			
Ada No: 127 Parsel No: 12 Yapı Adı: Ayan Apartmanı Adres: Konak Mahallesi Gazi Caddesi No: 75					Orijinal Kullanım: Konut + Ticari Bugünkü Kullanım: Konut + Ticari			
Yapının Google Earth Görüntüsü					Yapının Halihazır Krokisi			
								
Yapının Fotoğrafı					Yapının Cephe Krokisi			
								
Yapının Detay Fotoğrafları					Yapının Mimari Özellikleri			
					Kat Adedi: 3			
					Bölge İçerisindeki Konumu			
					Ayrık () Bitişik (x) Köşe ()			
					Yapının Kullanıcı Durumu			
					Kamu () Vakıf () Özel (x)			
					Strüktür-Malzeme Özellikleri			
					Yığma Kargir (x) Yarı Yığma () Betonarme Karkas ()			
Yapının Dış Cephe Öğeleri								
Mozaik Kaplama	Katkılı Mozaik	Sıva Boya	Taş Kaplama	Kat Silmesi	Düşey Elemanlar	Söve	Balkon	Kapalı Çıkma
		X				X		
S.D.Ü. F.B.E. Mimarlık Ana Bilim Dalı					Tez Danışmanı: Doç. Dr. Seda ŞİMŞEK			
Hazırlayan: Çisem KALKAN								

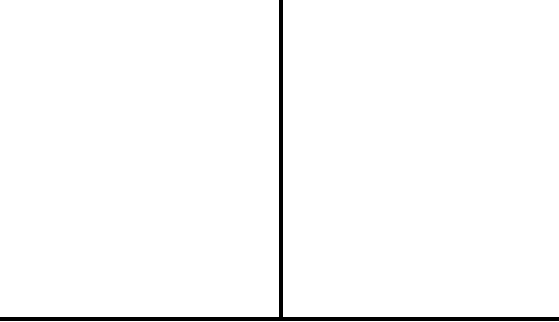
Şekil A.20. Yapı tanıtım fişi-20

Cumhuriyet Dönemi Mimarisi ve Kent Kimliğine Katkısı: Burdur Kent Merkezi Örneği								
Yapı Tanıtım Fişi No: 21								
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Fonksiyonu			
Ada No: 127 Parsel No: 13 Yapı Adı: Açıan Apartmanı Adres: Konak Mahallesi Gazi Caddesi No: 77					Orijinal Kullanım: Konut + Ticari Bugünkü Kullanım: Konut + Ticari			
Yapının Google Earth Görüntüsü					Yapının Halihazır Krokisi			
								
Yapının Fotoğrafi					Yapının Cephe Krokisi			
								
Yapının Detay Fotoğrafları					Yapının Mimari Özellikleri			
					Kat Adedi: 6			
					<u>Bölge İçerisindeki Konumu</u>			
					Ayrık () Bitişik (x) Köşe ()			
					<u>Yapının Kullanıcı Durumu</u>			
					Kamu () Vakıf () Özel (x)			
					<u>Strüktür-Malzeme Özellikleri</u>			
					Yığma Kargir () Yarı Yığma () Betonarme Karkas (x)			
Yapının Dış Cephe Öğeleri								
Mozaik Kaplama	Katkılı Mozaik	Sıva Boya	Taş Kaplama	Kat Silmesi	Düşey Elemanlar	Söve	Balkon	Kapalı Çıkma
		X					X	X
S.D.Ü. F.B.E. Mimarlık Ana Bilim Dalı					Tez Danışmanı: Doç. Dr. Seda ŞİMŞEK			
Hazırlayan: Çisem KALKAN								

Şekil A.21. Yapı tanıtım fişi-21

Cumhuriyet Dönemi Mimarisi ve Kent Kimliğine Katkısı: Burdur Kent Merkezi Örneği								
Yapı Tanıtım Fişi No: 22								
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Fonksiyonu			
Ada No: 294 Parsel No: 5 Yapı Adı: Akşam Sanat Okulu Adres: Konak Mahallesi İstasyon Caddesi No: 12					Orijinal Kullanım: Konut + Ticari Bugünkü Kullanım: Konut + Ticari			
Yapının Google Earth Görüntüsü					Yapının Halihazır Krokisi			
								
Yapının Fotoğrafı					Yapının Cephe Krokisi			
					 (Şimşek vd., 2020)			
Yapının Detay Fotoğrafları					Yapının Mimari Özellikleri			
 					Kat Adedi: 4 Bölge İçerisindeki Konumu Ayrık (x) Bitişik () Köşe () Yapının Kullanıcı Durumu Kamu (x) Vakıf () Özel () Strüktür-Malzeme Özellikleri Yığma Kargir (x) Yarı Yığma () Betonarme Karkas ()			
Yapının Dış Cephe Öğeleri								
Mozaik Kaplama	Katkılı Mozaik	Sıva Boya	Taş Kaplama	Kat Silmesi	Düşey Elemanlar	Söve	Balkon	Kapalı Çıkma
		X	X			X	X	
S.D.Ü. F.B.E. Mimarlık Ana Bilim Dalı					Tez Danışmanı: Doç. Dr. Seda ŞİMŞEK			
Hazırlayan: Çisem KALKAN								

Şekil A.22. Yapı tanıtım fişi-22

Cumhuriyet Dönemi Mimarisi ve Kent Kimliğine Katkısı: Burdur Kent Merkezi Örneği								
Yapı Tanıtım Fişi No: 23								
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Fonksiyonu			
Ada No: 313 Parsel No: 1 Yapı Adı: Gazi İlkokulu Adres: Burç Mahallesi Atatürk Caddesi No: 23					Orijinal Kullanım: Konut + Ticari Bugünkü Kullanım: Konut + Ticari			
Yapının Google Earth Görüntüsü					Yapının Halihazır Krokisi			
								
Yapının Fotoğrafları					Yapının Cephe Krokisi			
					Yıkılmıştır.			
Yapının Detay Fotoğrafları					Yapının Mimari Özellikleri			
					Kat Adedi: 3			
					<u>Bölge İçerisindeki Konumu</u>			
					Ayrık (x) Bitişik () Köşe ()			
					<u>Yapının Kullanıcı Durumu</u>			
					Kamu (x) Vakıf () Özel ()			
					<u>Strüktür-Malzeme Özellikleri</u>			
					Yığma Kargir (x) Yarı Yığma () Betonarme Karkas ()			
Yapının Dış Cephe Öğeleri								
Mozaik Kaplama	Katkılı Mozaik	Sıva Boya	Taş Kaplama	Kat Silmesi	Düşey Elemanlar	Söve	Balkon	Kapalı Çıkma
		X	X					
S.D.Ü. F.B.E. Mimarlık Ana Bilim Dalı					Tez Danışmanı: Doç. Dr. Seda ŞİMŞEK			
Hazırlayan: Çisem KALKAN								

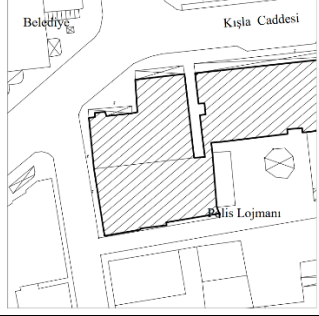
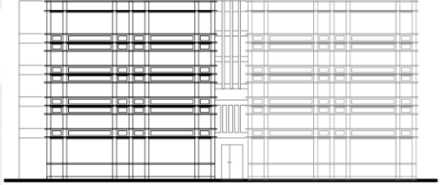
Şekil A.23. Yapı tanıtım fişi-23

Cumhuriyet Dönemi Mimarisi ve Kent Kimliğine Katkısı: Burdur Kent Merkezi Örneği								
Yapı Tanıtım Fişi No: 24								
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Fonksiyonu			
Ada No: 295 Parsel No: 1 Yapı Adı: Valilik binası Adres: Konak Mahallesi İstasyon Caddesi No: 2					Orijinal Kullanım: Konut + Ticari Bugünkü Kullanım: Konut + Ticari			
Yapının Google Earth Görüntüsü					Yapının Halihazır Krokisi			
Yapının Fotoğrafı					Yapının Cephe Krokisi			
Yapının Detay Fotoğrafları					Yapının Mimari Özellikleri			
					Kat Adedi: 3			
					Bölge İçerisindeki Konumu			
					Ayrı (x) Bitişik () Köşe ()			
					Yapının Kullanıcı Durumu			
					Kamu (x) Vakıf () Özel ()			
					Strüktür-Malzeme Özellikleri			
					Yığma Kargir (x) Yarı Yığma ()			
					Betonarme Karkas ()			
Yapının Dış Cephe Öğeleri								
Mozaik Kaplama	Katkılı Mozaik	Sıva Boya	Taş Kaplama	Kat Silmesi	Düşey Elemanlar	Söve	Balkon	Kapalı Çıkma
			X			X	X	
S.D.Ü. F.B.E. Mimarlık Ana Bilim Dalı					Tez Danışmanı: Doç. Dr. Seda ŞİMŞEK			
Hazırlayan: Çisem KALKAN								

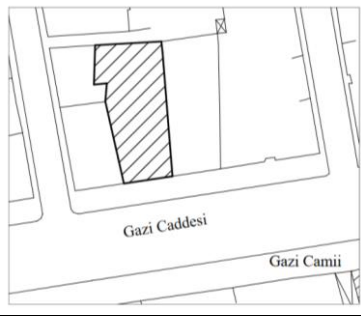
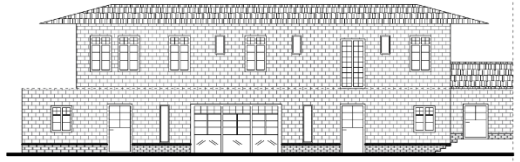
Şekil A.24. Yapı tanıtım fişi-24

Cumhuriyet Dönemi Mimarisi ve Kent Kimliğine Katkısı: Burdur Kent Merkezi Örneği								
Yapı Tanıtım Fişi No: 25								
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Fonksiyonu			
Ada No: 304 Parsel No: 1 Yapı Adı: Belediye Sarayı Adres: Burç Mahallesi Cumhuriyet Meydanı No: 6					Orijinal Kullanım: Konut + Ticari Bugünkü Kullanım: Konut + Ticari			
Yapının Google Earth Görüntüsü					Yapının Halihazır Krokisi			
								
Yapının Fotoğrafı					Yapının Cephe Krokisi			
					Yıkılmıştır.			
Yapının Detay Fotoğrafları					Yapının Mimari Özellikleri			
					Kat Adedi: 6			
					<u>Bölge İçerisindeki Konumu</u>			
					Ayrık (x) Bitişik () Köşe ()			
					<u>Yapının Kullanıcı Durumu</u>			
					Kamu (x) Vakıf () Özel ()			
					<u>Strüktür-Malzeme Özellikleri</u>			
					Yığma Kargir () Yarı Yığma ()			
					Betonarme Karkas (x)			
Yapının Dış Cephe Öğeleri								
Mozaik Kaplama	Katkılı Mozaik	Sıva Boya	Taş Kaplama	Kat Silmesi	Düşey Elemanlar	Söve	Balkon	Kapalı Çıkma
		X					X	
S.D.Ü. F.B.E. Mimarlık Ana Bilim Dalı					Tez Danışmanı: Doç. Dr. Seda ŞİMŞEK			
Hazırlayan: Çisem KALKAN								

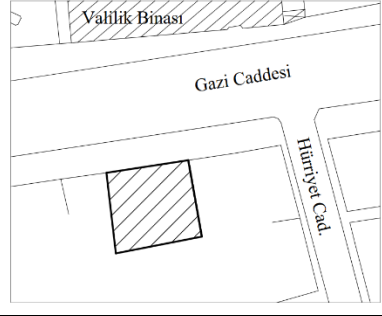
Şekil A.25. Yapı tanıtım fişi-25

Cumhuriyet Dönemi Mimarisi ve Kent Kimliğine Katkısı: Burdur Kent Merkezi Örneği								
Yapı Tanıtım Fişi No: 26								
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Fonksiyonu			
Ada No: 1563 Parsel No: 1 Yapı Adı: İl Özel İdare Lojman binası Adres: Burç Mahallesi Cumhuriyet Meydanı No: 4					Orijinal Kullanım: Konut + Ticari Bugünkü Kullanım: Konut + Ticari			
Yapının Google Earth Görüntüsü					Yapının Halihazır Krokisi			
								
Yapının Fotoğrafı					Yapının Cephe Krokisi			
								
Yapının Detay Fotoğrafları					Yapının Mimari Özellikleri			
					Kat Adedi: 6			
					<u>Bölge İçerisindeki Konumu</u>			
					Ayrık () Bitişik () Köşe (x)			
					<u>Yapının Kullanıcı Durumu</u>			
					Kamu (x) Vakıf () Özel ()			
					<u>Strüktür-Malzeme Özellikleri</u>			
					Yığma Kargir () Yarı Yığma () Betonarme Karkas (x)			
Yapının Dış Cephe Öğeleri								
Mozaik Kaplama	Katkılı Mozaik	Sıva Boya	Taş Kaplama	Kat Silmesi	Düşey Elemanlar	Söve	Balkon	Kapalı Çıkma
		X			X		X	
S.D.Ü. F.B.E. Mimarlık Ana Bilim Dalı				Tez Danışmanı: Doç. Dr. Seda ŞİMŞEK				
Hazırlayan: Çisem KALKAN								

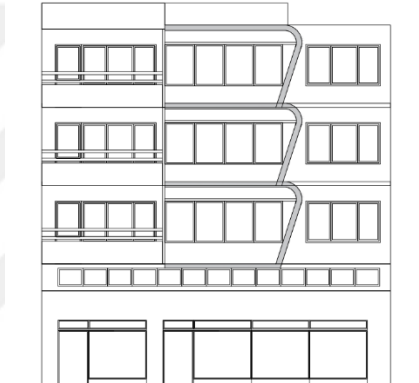
Şekil A.26. Yapı tanıtım fişi-26

Cumhuriyet Dönemi Mimarisi ve Kent Kimliğine Katkısı: Burdur Kent Merkezi Örneği								
Yapı Tanıtım Fişi No: 27								
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Fonksiyonu			
Ada No: 46 Parsel No: 3 Yapı Adı: İstasyon Garı binası Adres: Burç Mahallesi İstasyon Caddesi No: 48					Orijinal Kullanım: Konut + Ticari Bugünkü Kullanım: Konut + Ticari			
Yapının Google Earth Görüntüsü					Yapının Halihazır Krokisi			
								
Yapının Fotoğrafı					Yapının Cephe Krokisi			
								
Yapının Detay Fotoğrafları					Yapının Mimari Özellikleri			
 					Kat Adedi: 3			
					Bölge İçerisindeki Konumu			
					Ayrık (x) Bitişik () Köşe ()			
					Yapının Kullanıcı Durumu			
					Kamu (x) Vakıf () Özel ()			
					Strüktür-Malzeme Özellikleri			
					Yığma Kargir (x) Yarı Yığma () Betonarme Karkas ()			
Yapının Dış Cephe Öğeleri								
Mozaik Kaplama	Katkılı Mozaik	Sıva Boya	Taş Kaplama	Kat Silmesi	Düşey Elemanlar	Söve	Balkon	Kapalı Çıkma
			X	X		X		
S.D.Ü. F.B.E. Mimarlık Ana Bilim Dalı					Tez Danışmanı: Doç. Dr. Seda ŞİMŞEK			
Hazırlayan: Çisem KALKAN								

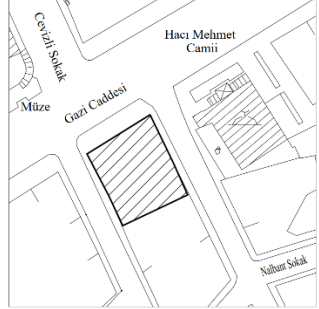
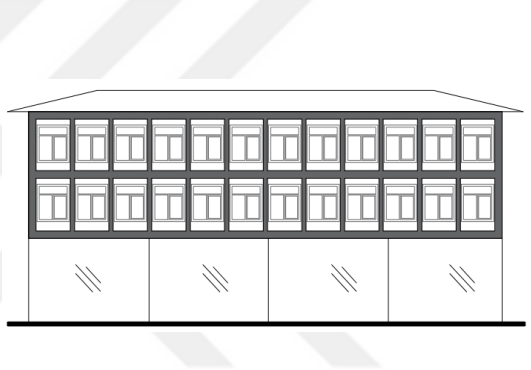
Şekil A.27. Yapı tanıtım fişi-27

Cumhuriyet Dönemi Mimarisi ve Kent Kimliğine Katkısı: Burdur Kent Merkezi Örneği								
Yapı Tanıtım Fişi No: 28								
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Fonksiyonu			
Ada No: 296 Parsel No: 4 Yapı Adı: İpek Palas Oteli Adres: Çeşmedamı Mahallesi Gazi Caddesi No: 6					Orijinal Kullanım: Konut + Ticari Bugünkü Kullanım: Konut + Ticari			
Yapının Google Earth Görüntüsü					Yapının Halihazır Krokisi			
								
Yapının Fotoğrafı					Yapının Cephe Krokisi			
								
Yapının Detay Fotoğrafları					Yapının Mimari Özellikleri			
					Kat Adedi: 4 <u>Bölge İçerisindeki Konumu</u> Ayrık () Bitişik (x) Köşe () <u>Yapının Kullanıcı Durumu</u> Kamu () Vakıf () Özel (x) <u>Strüktür-Malzeme Özellikleri</u> Yığma Kargir () Yarı Yığma () Betonarme Karkas (x)			
Yapının Dış Cephe Öğeleri								
Mozaik Kaplama	Katkılı Mozaik	Sıva Boya	Taş Kaplama	Kat Silmesi	Düşey Elemanlar	Söve	Balkon	Kapalı Çıkma
	X				X	X	X	
S.D.Ü. F.B.E. Mimarlık Ana Bilim Dalı				Tez Danışmanı: Doç. Dr. Seda ŞİMŞEK				
Hazırlayan: Çisem KALKAN								

Şekil A.28. Yapı tanıtım fişi-28

Cumhuriyet Dönemi Mimarisi ve Kent Kimliğine Katkısı: Burdur Kent Merkezi Örneği								
Yapı Tanıtım Fişi No: 29								
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Fonksiyonu			
Ada No: 127 Parsel No: 5 Yapı Adı: Anadolu Oteli Adres: Konak Mahallesi Tabak Sokak No: 10					Orijinal Kullanım: Konut + Ticari Bugünkü Kullanım: Konut + Ticari			
Yapının Google Earth Görüntüsü					Yapının Halihazır Krokisi			
								
Yapının Fotoğrafı					Yapının Cephe Krokisi			
								
Yapının Detay Fotoğrafları					Yapının Mimari Özellikleri			
					Kat Adedi: 5			
					<u>Bölge İçerisindeki Konumu</u>			
					Ayrık () Bitişik (x) Köşe ()			
					<u>Yapının Kullanıcı Durumu</u>			
					Kamu () Vakıf () Özel (x)			
					<u>Strüktür-Malzeme Özellikleri</u>			
					Yığma Kargir () Yarı Yığma () Betonarme Karkas (x)			
Yapının Dış Cephe Öğeleri								
Mozaik Kaplama	Katkılı Mozaik	Sıva Boya	Taş Kaplama	Kat Silmesi	Düşey Elemanlar	Söve	Balkon	Kapalı Çıkma
		X				X	X	X
S.D.Ü. F.B.E. Mimarlık Ana Bilim Dalı				Tez Danışmanı: Doç. Dr. Seda ŞİMŞEK				
Hazırlayan: Çisem KALKAN								

Şekil A.29. Yapı tanıtım fişi-29

Cumhuriyet Dönemi Mimarisi ve Kent Kimliğine Katkısı: Burdur Kent Merkezi Örneği								
Yapı Tanıtım Fişi No: 30								
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Fonksiyonu			
Ada No: 131 Parsel No: 1 Yapı Adı: Vakıf İş Hanı Adres: Konak Mahallesi Gazi Caddesi No: 11					Orijinal Kullanım: Konut + Ticari Bugünkü Kullanım: Konut + Ticari			
Yapının Google Earth Görüntüsü					Yapının Halihazır Krokisi			
								
Yapının Fotoğrafı					Yapının Cephe Krokisi			
								
Yapının Detay Fotoğrafları					Yapının Mimari Özellikleri			
 					Kat Adedi: 3			
					Bölge İçerisindeki Konumu			
					Ayrı (x) Bitişik () Köşe ()			
					Yapının Kullanıcı Durumu			
					Kamu () Vakıf (x) Özel ()			
					Strüktür-Malzeme Özellikleri			
					Yığma Kargir (x) Yarı Yığma ()			
					Betonarme Karkas ()			
Yapının Dış Cephe Öğeleri								
Mozaik Kaplama	Katkılı Mozaik	Sıva Boya	Taş Kaplama	Kat Silmesi	Düşey Elemanlar	Söve	Balkon	Kapalı Çıkma
	X				X	X		
S.D.Ü. F.B.E. Mimarlık Ana Bilim Dalı					Tez Danışmanı: Doç. Dr. Seda ŞİMŞEK			
Hazırlayan: Çisem KALKAN								

Şekil A.30. Yapı tanıtım fişi-30